

2022

Raportul anual privind întreprinderile comune ale UE pentru exercițiul financiar 2022

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

RO

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/Pages/ContactForm.aspx

Website: eca.europa.eu

Twitter: @EJAuditors

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2023

PDF ISBN 978-92-849-0065-7 doi:10.2865/458964 QJ-09-23-159-RO-N

Cuprins

Capitolul 1 Întreprinderile comune ale UE și auditul Curții	5
Introducere	6
Întreprinderile comune ale UE	8
Întreprinderile comune care funcționează sub egida programelor multianuale pentru cercetare și inovare ale UE	8
Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune	13
Bugetul de plăți și resursele umane ale întreprinderilor comune în 2022	15
Mecanismele bugetare și de descărcare de gestiune	16
Auditul Curții	18
Curtea emite o declarație de asigurare pentru fiecare întreprindere comună	18
Curtea utilizează activitatea de audit a altor auditori independenți	18
Abordarea de audit a Curții se bazează pe evaluarea principalelor riscuri	19
Abordarea de audit a Curții în ceea ce privește plățile aferente granturilor	21
Capitolul 2 Prezentare generală a rezultatelor auditului	23
Introducere	24
Opinii de audit favorabile pentru toate întreprinderile comune	25
Au fost exprimate opinii „favorabile” cu privire la fiabilitatea conturilor pentru toate întreprinderile comune	25
Au fost exprimate opinii „favorabile” cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor pentru toate întreprinderile comune	26

Au fost exprimate opinii „favorabile” cu privire la legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor pentru toate întreprinderile comune	26
O serie de domenii necesită îmbunătățiri	27
Deficiențe în execuția programelor pentru cercetare și inovare ale întreprinderilor comune	27
IMM-urile și beneficiarii noi sunt mai predispuși la erori în ceea ce privește costurile cu personalul	31
EuroHPC nu își va îndeplini obiectivul de recrutare	32
Situația personalului de conducere de nivel superior al F4E a rămas instabilă	32
Gestionarea de către F4E a contractelor prezintă deficiențe	32
Întreprinderile comune au dat curs, în majoritatea privințelor, observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare	34
Cadrul de control bazat pe analiza riscurilor utilizat de întreprinderile comune pentru execuția granturilor nu este încă dezvoltat suficient	36
Metodologia utilizată pentru analiza orizontală a Curții	36
Jumătate dintre întreprinderile comune nu dispuneau de o abordare structurată în funcție de riscuri care să stea la baza controalelor <i>ex ante</i> pentru granturile din cadrul programului Orizont 2020	36
Majoritatea întreprinderilor comune nu au elaborat încă o abordare de audit <i>ex post</i> bazată pe analiza riscurilor pentru plățile aferente granturilor din cadrul programului Orizont 2020	41
În cadrul programului Orizont Europa, este cu atât mai important ca întreprinderile comune să își pună în aplicare abordările specifice bazate pe analiza riscurilor pentru gestionarea granturilor	44
Alte documente referitoare la întreprinderile comune publicate de Curte	47

Capitolul 3 Declarațiile de asigurare cu privire la întreprinderile comune ale UE	51
3.1. Informații în sprijinul declarațiilor de asigurare	52
Întreprinderi comune care implementează programe-cadru ale UE	56
3.2. Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)	57
3.3. Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)	66
3.4. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)	76
3.5. Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)	86
3.6. Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)	97
3.7. Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)	108
3.8. Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)	120
3.9. Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)	130
Întreprindere comună care funcționează sub egida EURATOM	146
3.10. Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)	147
Acronime	162

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Capitolul 1

Întreprinderile comune ale UE și auditul Curții

Introducere

1.1. Curtea de Conturi Europeană este auditorul extern al finanțelor Uniunii Europene (UE)¹. În această calitate, Curtea acționează ca gardian independent al intereselor financiare ale cetățenilor Uniunii, contribuind la îmbunătățirea gestiunii financiare a UE. Mai multe informații cu privire la activitatea desfășurată de Curte sunt disponibile în rapoartele de activitate ale instituției, în rapoartele sale anuale privind execuția bugetului UE, în rapoartele sale speciale, în documentele sale de analiză și în avizele sale privind texte legislative noi sau actualizate ale UE ori alte decizii cu impact pentru gestiunea financiară.

1.2. În cadrul acestui mandat, Curtea procedează la o examinare a conturilor anuale și a operațiunilor subiacente ale întreprinderilor comune ale UE (denumite în continuare, în mod colectiv, „întreprinderile comune”), care sunt organisme ale UE instituite în temeiul articolelor 187-188 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și, în cazul întreprinderii comune F4E, în temeiul articolelor 45-51 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul Euratom).

1.3. Acest raport prezintă rezultatele auditului efectuat de Curte cu privire la întreprinderile comune pentru exercițiul financiar 2022. Raportul este structurat după cum urmează:

- o capitolul 1 descrie întreprinderile comune și natura auditului efectuat de Curte;
- o capitolul 2 prezintă rezultatele globale ale auditului și o analiză a sistemului de control bazat pe analiza riscurilor utilizat de întreprinderile comune pentru execuția granturilor;
- o capitolul 3 conține declarația de asigurare pentru fiecare dintre cele nouă întreprinderi comune (a se vedea **figura 1.4**), împreună cu opiniile Curții privind fiabilitatea conturilor anuale ale acestora și, respectiv, legalitatea și regularitatea veniturilor și plăților subiacente, la care se adaugă toate aspectele și observațiile care nu pun în discuție aceste opinii.

1.4. În ansamblu, auditul desfășurat de Curte cu privire la cele nouă întreprinderi comune pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022 a confirmat rezultate similare cu cele raportate în anii precedenți. În cadrul declarațiilor de asigurare formulate pentru fiecare întreprindere comună, Curtea a emis:

- o opinii de audit fără rezerve („favorabile”) cu privire la fiabilitatea conturilor pentru cele nouă întreprinderi comune;

---

¹ Articolele 285-287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) (JO C 202, 7.6.2016, p. 1).

- o opinii de audit fără rezerve („favorabile”) cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor pentru cele nouă întreprinderi comune.

1.5. Cu toate acestea, Curtea aduce în atenția cititorului o serie de aspecte importante în paragrafele privind alte aspecte sau în paragrafele de evidențiere a unor aspecte și a identificat domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri prin formularea de observații, care nu pun în discuție opiniile de audit.

Întreprinderile comune ale UE

1.6. Întreprinderile comune sunt parteneriate între UE, reprezentată de Comisie, și parteneri privați din diferite sectoare industriale sau organizații de cercetare. În unele cazuri, la aceste întreprinderi iau parte, de asemenea, organizații interguvernamentale și state participante. Principala misiune a întreprinderilor comune este de a promova transformarea cunoștințelor științifice în inovații revoluționare comercializabile, în cadrul unei viziuni strategice la care partenerii aderă. În plus, întreprinderile comune ar trebui să răspundă provocărilor sociale europene la care, în prezent, industria nu aduce suficient soluții.

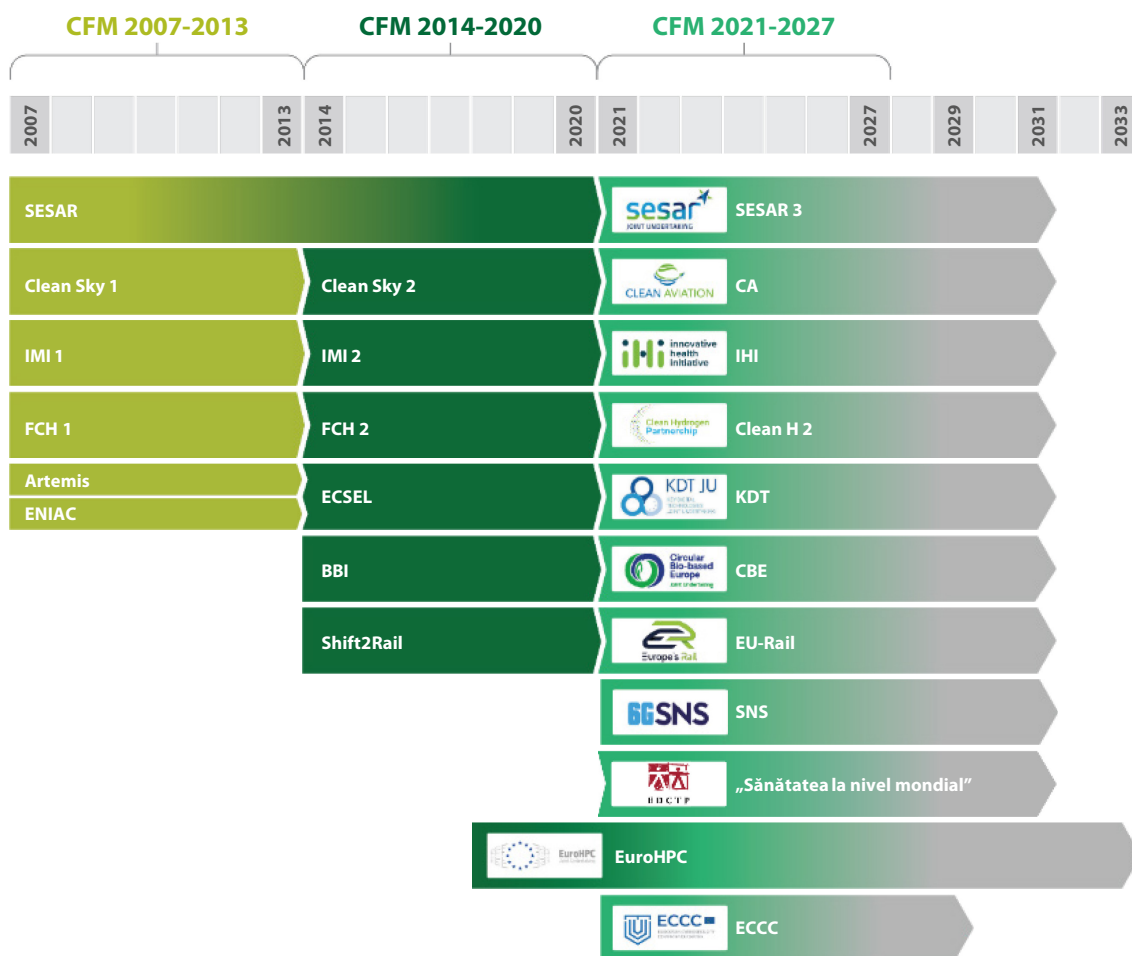
Întreprinderile comune care funcționează sub egida programelor multianuale pentru cercetare și inovare ale UE

Evoluția întreprinderilor comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE

1.7. Întreprinderile comune sunt înființate ca organisme ale UE cu personalitate juridică separată, ca parte a programelor pentru cercetare și inovare din cadrul financiar multianual (CFM). Ele dispun de o agendă pentru cercetare și inovare pe care o adoptă în domeniul lor strategic de cercetare și pe care o pun în aplicare prin cereri de propuneri sau prin achiziții publice.

1.8. *Figura 1.1* prezintă evoluția întreprinderilor comune începând de la crearea primelor șase, în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (PC7) din CFM 2007-2013, al programului Orizont 2020 și al Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE 1) din CFM 2014-2020 și al programelor Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2 din CFM 2021-2027.

Figura 1.1 – Evoluția întreprinderilor comune ale UE

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza regulamentelor Consiliului de instituire a întreprinderilor comune.

1.9. Întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în contextul CFM 2021-2027 pun în aplicare agendele lor specifice de cercetare și inovare în domeniile transporturilor, energiei, sănătății, bioindustriilor circulare, componentelor electronice esențiale, supercalculului și sistemelor de rețea. Ele au fost instituite în temeiul regulamentelor Consiliului prezentate în detaliu în continuare.

1.10. În noiembrie 2021, Consiliul a adoptat Actul de bază unic, prin care au fost instituite nouă întreprinderi comune pentru punerea în aplicare a acțiunilor din cadrul programului Orizont Europa – programul multianual pentru cercetare și inovare din noul CFM 2021-2027. Aceste întreprinderi comune sunt înființate pentru o perioadă de zece ani care se încheie la 31 decembrie 2031². Șapte întreprinderi comune care au funcționat deja în cadrul programului Orizont 2020 (SESAR, ECSEL, IMI 2, Clean Sky 2, FCH 2, Shift2Rail și BBI) continuă să funcționeze și în cadrul programului Orizont Europa, dar ca entități juridice noi, cu denumiri noi și cu

² Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

mandate revizuite. De asemenea, au fost create două noi întreprinderi comune – „Rețele și servicii inteligente” (SNS) și „Sănătatea la nivel mondial” (GH) (aceasta din urmă fiind succesoarea Parteneriatului între Uniunea Europeană și țări în curs de dezvoltare privind studiile clinice).

1.11. În mai 2021, a fost înființat, printr-un regulament separat, Centrul european de competențe în materie de securitate cibernetică (ECCC)³. Aceste trei întreprinderi comune noi (SNS, „Sănătatea la nivel mondial” și ECCC) vor face pentru prima dată obiectul unui audit al Curții doar după ce își vor fi obținut autonomia financiară, lucru preconizat să aibă loc în ultimul trimestru al anului 2023.

1.12. În iulie 2021, Consiliul a adoptat un nou regulament de instituire a întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)⁴ în contextul noului CFM 2021-2027, prin care durata de existență a acesteia a fost prelungită până la 31 decembrie 2033. În CFM 2021-2027, EuroHPC primește considerabil mai multe fonduri din programele Orizont Europa, Europa digitală și MIE, pentru a sprijini achiziționarea și dezvoltarea calculului de înaltă performanță, precum și modernizarea și exploatarea infrastructurilor pentru supercalculatoare și calculatoare cuantice.

1.13. În fine, în februarie 2022, Comisia a propus ca întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT) să fie transformată în viitoarea întreprindere comună pentru cipuri. Consiliul a adoptat regulamentul de modificare la 25 iulie 2023. Mandatul extins al acestei întreprinderi comune va fi de a încuraja dezvoltarea tehnologiilor inovatoare de nouă generație în domeniul semiconductorilor și de a consolida capacitățile europene de producție de cipuri în cadrul inițiativei „Cipuri pentru Europa” cu finanțare din programul Europa digitală⁵.

Contribuțiile la întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE

1.14. Toți membrii întreprinderilor comune contribuie la finanțarea activităților de cercetare și de inovare ale acestora. Pe de o parte, Comisia pune la dispoziție contribuții în

---

³ [Regulamentul \(UE\) 2021/887](#) de înființare a Centrului european de competențe în domeniul industrial, tehnologic și de cercetare în materie de securitate cibernetică și a Rețelei de centre naționale de coordonare.

⁴ [Regulamentul \(UE\) 2021/1173](#) al Consiliului privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1488.

⁵ [Regulamentul \(UE\) 2023/1782](#) al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri.

numerar din programele pentru cercetare și inovare ale UE în vederea cofinanțării agendelor de inovare și de cercetare ale întreprinderilor comune. De cealaltă parte, membrii privați din industria și cercetarea de profil trebuie să furnizeze un nivel minim de contribuții în natură sub formă de „contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune” (CNAO) și, în unele cazuri, de „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS). Pentru mai multe detalii, a se vedea **caseta 1.1**. În unele cazuri, statele participante (în cazul întreprinderilor KDT, EuroHPC și ECCC) sau organizațiile interguvernamentale (în cazul întreprinderilor SESAR și „Sănătatea la nivel mondial”) contribuie și ele din punct de vedere financiar la activitățile întreprinderilor comune. În plus, entitățile juridice sau țările interesate să sprijine obiectivele unei întreprinderi comune în domeniile de cercetare specifice acestea pot solicita să devină membri asociați sau parteneri contribuitoari. UE și membrii privați ai întreprinderilor comune finanțează costurile administrative ale acestora cu contribuții în numerar egale. Excepție face EuroHPC, în cazul căreia Comisia suportă toate costurile.

Caseta 1.1

Contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile operaționale ale întreprinderilor comune (CNAO)

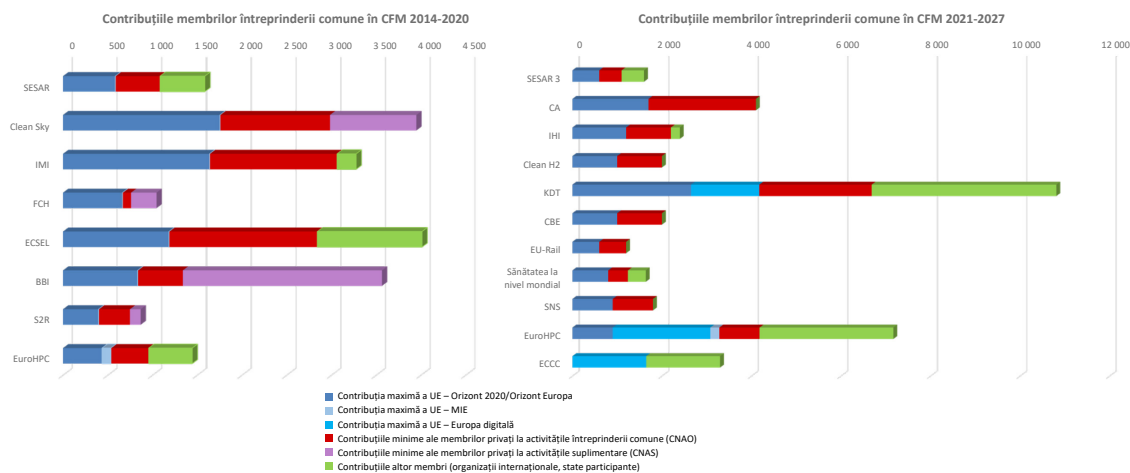
Așa cum se prevede în regulamentele de instituire a întreprinderilor comune, toți membrii privați ai acestora trebuie să contribuie cu o sumă minimă la costurile proiectelor de cercetare și de inovare derulate de întreprinderile comune. În cadrul Orizont 2020, CNAO reprezintă costurile totale suportate de membrii privați pentru punerea în aplicare a acțiunilor de cercetare și inovare ale întreprinderii comune, din care este dedusă contribuția celorlalți membri ai întreprinderii comune (cofinanțarea din partea UE, contribuția statelor participante sau a organizațiilor interguvernamentale) și orice altă contribuție a UE la costurile respective. În cadrul programelor Orizont Europa și Europa digitală, CNAO constau în costurile eligibile suportate de membrii privați în punerea în aplicare a acțiunilor întreprinderii comune, din care sunt deduse contribuțiile întreprinderii, ale statelor participante și orice altă contribuție a UE la costurile respective. Valoarea totală a CNAO certificate și validate este recunoscută în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile suplimentare ale întreprinderilor comune (CNAS)

În cadrul Orizont 2020, membrii privați ai unora dintre întreprinderile comune (Clean Sky, FCH, BBI, S2R) trebuie să pună la dispoziție, de asemenea, o sumă minimă sub formă de contribuții în natură la costurile suportate pentru „activitățile suplimentare” desfășurate în afara programelor de activitate și a bugetelor întreprinderilor comune, dar care intră în sfera obiectivelor generale ale acestora (așa-numitele „CNAS”). În cadrul Orizont Europa, CNAS includ totodată costurile neeligibile ale activităților finanțate în mod direct de întreprinderile comune, din care este dedusă orice altă contribuție a UE la costurile respective. Membrii privați ai întreprinderilor comune trebuie să furnizeze CNAS pe lângă CNAO pentru a ajunge la nivelul contribuțiilor UE. Sumele corespunzătoare CNAS sunt stabilite în planurile anuale de activități suplimentare ale întreprinderilor comune. Valoarea totală a CNAS certificate și validate este prezentată în notele la conturile anuale ale întreprinderilor comune. Prin urmare, CNAS nu fac parte din sfera auditului Curții.

1.15. *Figura 1.2* prezintă obiectivele în materie de contribuții ale membrilor la întreprinderile comune în CFM 2014-2020 și în CFM 2021-2027, astfel cum sunt stabilite în regulamentele de instituire respective, inclusiv cel referitor la transformarea KDT în întreprinderea comună pentru cipuri. În CFM 2021-2027, EuroHPC și întreprinderea comună pentru cipuri propusă au înregistrat cea mai semnificativă creștere a bugetului.

Figura 1.2 – Obiectivele în materie de contribuții ale membrilor la întreprinderile comune în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE (în milioane de euro)

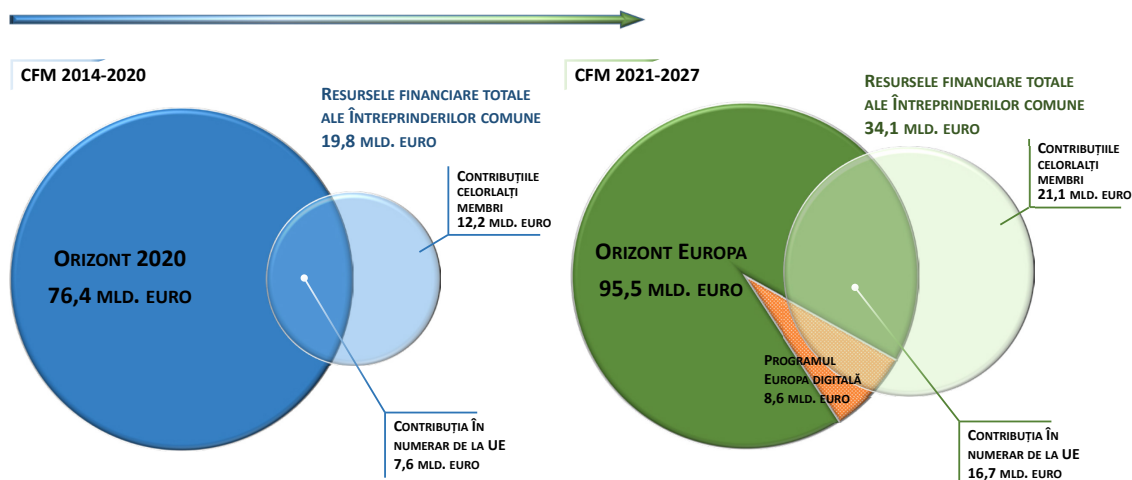
Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

1.16. După cum se arată în *figura 1.3*, pe durata CFM 2021-2027, programele Orizont Europa și Europa digitală rămân principala resursă financiară pentru întreprinderile comune, cu un buget total de 16,7 miliarde de euro alocat cofinanțării activităților de cercetare și inovare ale acestora. Din bugetul total al programului Orizont Europa, în valoare de 95,5 miliarde de euro, întreprinderile comune vor executa 11,6 miliarde de euro (aproximativ 12 %). În cadrul programului Europa digitală⁶, EuroHPC, ECCC și întreprinderea comună pentru cipuri vor primi fonduri UE în valoare de 5 miliarde de euro – respectiv 58,1 % din finanțarea totală în valoare de 8,6 miliarde de euro a programului – pentru a pune în aplicare proiecte ample de consolidare a capacităților, de implementare și de investiții legate de Strategia privind piața unică digitală europeană.

1.17. Finanțarea din partea UE în valoare de 7,6 miliarde de euro alocată în CFM 2014-2020 pentru întreprinderile comune urma să mobilizeze 12,2 miliarde de euro (161 %), inclusiv contribuții directe ale statelor participante și ale organizațiilor internaționale, pentru a realiza proiecte de cercetare și inovare în valoare de aproximativ 19,8 miliarde de euro în domeniile de cercetare și inovare atribuite întreprinderilor comune (a se vedea *tabelul 2.1*). În noul CFM 2021-2027, finanțarea din partea UE în valoare de 16,7 miliarde de euro pentru întreprinderile comune ar trebui să mobilizeze 21,1 miliarde de euro (126 %), inclusiv contribuții directe ale statelor participante și ale organizațiilor internaționale, pentru a realiza proiecte de cercetare și inovare în valoare de aproximativ 37,8 miliarde de euro în domeniile atribuite întreprinderilor comune (a se vedea *figura 1.3*).

⁶ Regulamentul (UE) 2021/694 de instituire a programului „Europa digitală”.

Figura 1.3 – Contribuțiile totale la întreprinderile comune și sumele mobilizate sub formă de contribuții din partea celorlalți membri

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Modelele de guvernare ale întreprinderilor comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE

1.18. Pentru a putea asigura o cooperare și o coordonare strânsă cu partenerii și cu părțile interesate, întreprinderile comune au o structură de guvernare extinsă care cuprinde, în cele mai multe cazuri, consiliul de conducere, un organism științific consultativ, un grup al reprezentanților statelor participante și mai multe grupuri ale părților interesate active în domeniul de cercetare și inovare vizat.

1.19. Dotate cu același tip de structură juridică, întreprinderile comune au fiecare caracteristici individuale care le permit să intervină în diferite sectoare de cercetare și inovare. Majoritatea întreprinderilor comune urmează un model bipartit, în care Comisia și membrii privați din sectorul industrial și al cercetării sunt reprezentați în consiliul de conducere și contribuie la activitățile operaționale ale întreprinderii comune în cauză (CA, IHI, Clean H2, CBE, SNS și EU-Rail). Patru întreprinderi comune urmează un model tripartit, în care fie statele participante (KDT și EuroHPC), fie o organizație interguvernamentală principală (SESAR și „Sănătatea la nivel mondial”) sunt de asemenea reprezentate în consiliul de conducere și contribuie la activitățile întreprinderii comune.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune

1.20. Acordul ITER (reactorul termonuclear experimental internațional) a intrat în vigoare la 24 octombrie 2007, dată la care a fost creată din punct de vedere juridic Organizația

Internațională a Energiei de Fuziune ITER (OI ITER). OI ITER are sarcina de a pune în aplicare proiectul ITER, instalațiile de fuziune fiind construite la Cadarache (Franța).

1.21. Proiectul ITER reunește șapte parteneri mondiali: UE [reprezentată de Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom)]⁷, Statele Unite ale Americii, Rusia, Japonia, China, Coreea de Sud și India. UE a preluat conducerea proiectului, cu o cotă de 45,4 % din costurile de construcție. Procentul care revine fiecăruia dintre ceilalți membri ai ITER este de aproximativ 9,1 %. Această distribuție a costurilor se va schimba în faza operațională de testare a fuziunii, când Euratom va acoperi 34 % din costurile de funcționare⁸. Suma totală prevăzută de UE pentru punerea în aplicare a obligațiilor care îi revin în temeiul Acordului ITER și a activităților conexe până în 2035 se ridică la 18,2 miliarde de euro (la valorile curente)⁹.

1.22. Prin intermediul agențiilor lor naționale, membrii OI ITER contribuie la proiect în principal prin furnizarea de componente, echipamente, materiale, clădiri și servicii direct către OI ITER (contribuții în natură). Aceștia aduc și contribuții financiare la bugetul OI ITER (contribuții în numerar). Membrii ITER își împart responsabilitățile privind producția componentelor principale ale reactorului, iar repartizarea activităților de producție, care corespund contribuțiilor în natură, s-a bazat atât pe interesele, cât și pe capacitățile tehnice și industriale ale fiecăruia dintre membri¹⁰.

1.23. Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E) a fost înființată în aprilie 2007, pe o perioadă de 35 de ani, ca agenție internă a Uniunii Europene. Una dintre sarcinile principale ale întreprinderii comune F4E constă în gestionarea contribuției UE la proiectul ITER. F4E coordonează activitățile și efectuează achizițiile necesare, în vederea pregătirii construirii unui reactor de fuziune experimental și a instalațiilor conexe. Această întreprindere comună este finanțată în principal de Euratom (în proporție de aproximativ 80 %) și de statul care găzduiește ITER, și anume Franța (în proporție de aproximativ 20 %).

1.24. Estimarea curentă a Comisiei cu privire la bugetul total din partea Euratom de care F4E are nevoie pentru a finanța componenta europeană a punerii în aplicare a proiectului ITER și a activităților conexe până în 2035 se ridică la 15 miliarde de euro (la valorile curente). Statul

---

⁷ Membrii Euratom sunt statele membre ale UE și statele asociate, Elveția și Regatul Unit (până în 2020).

⁸ Documentele ITER intitulate *Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions și Cost Sharing for all Phases of the ITER Project*.

⁹ Estimările sunt bazate pe comunicarea COM(2017) 319 a Comisiei și pe documentul de lucru conexe al serviciilor Comisiei SWD(2017) 232, tabelul 4.

¹⁰ ITER.org.

gază (Franța) și statele membre ale Euratom (inclusiv Elveția și Regatul Unit până în 2020) trebuie să contribuie cu încă 3,2 miliarde de euro (la valorile curente)¹¹.

1.25. La 31 ianuarie 2020, Regatul Unit s-a retras din UE și din Euratom. [Acordul comercial și de cooperare între UE \(Euratom\) și Regatul Unit](#) a fost convenit la 30 decembrie 2020. Conform acestui acord, Regatul Unit va participa și va contribui la programele UE enumerate în Protocolul I, inclusiv la programul Euratom pentru cercetare și formare și la activitățile ITER ale F4E. Cu toate acestea, atât timp cât părțile nu ajung la un acord cu privire la protocol, Regatul Unit nu este nici asociat la activitățile ITER ale F4E, nici membru al acestei întreprinderi comune. În ceea ce privește Elveția, acordul nu a fost prelungit în mod automat și, prin urmare, s-a încheiat în 2020.

Bugetul de plăți și resursele umane ale întreprinderilor comune în 2022

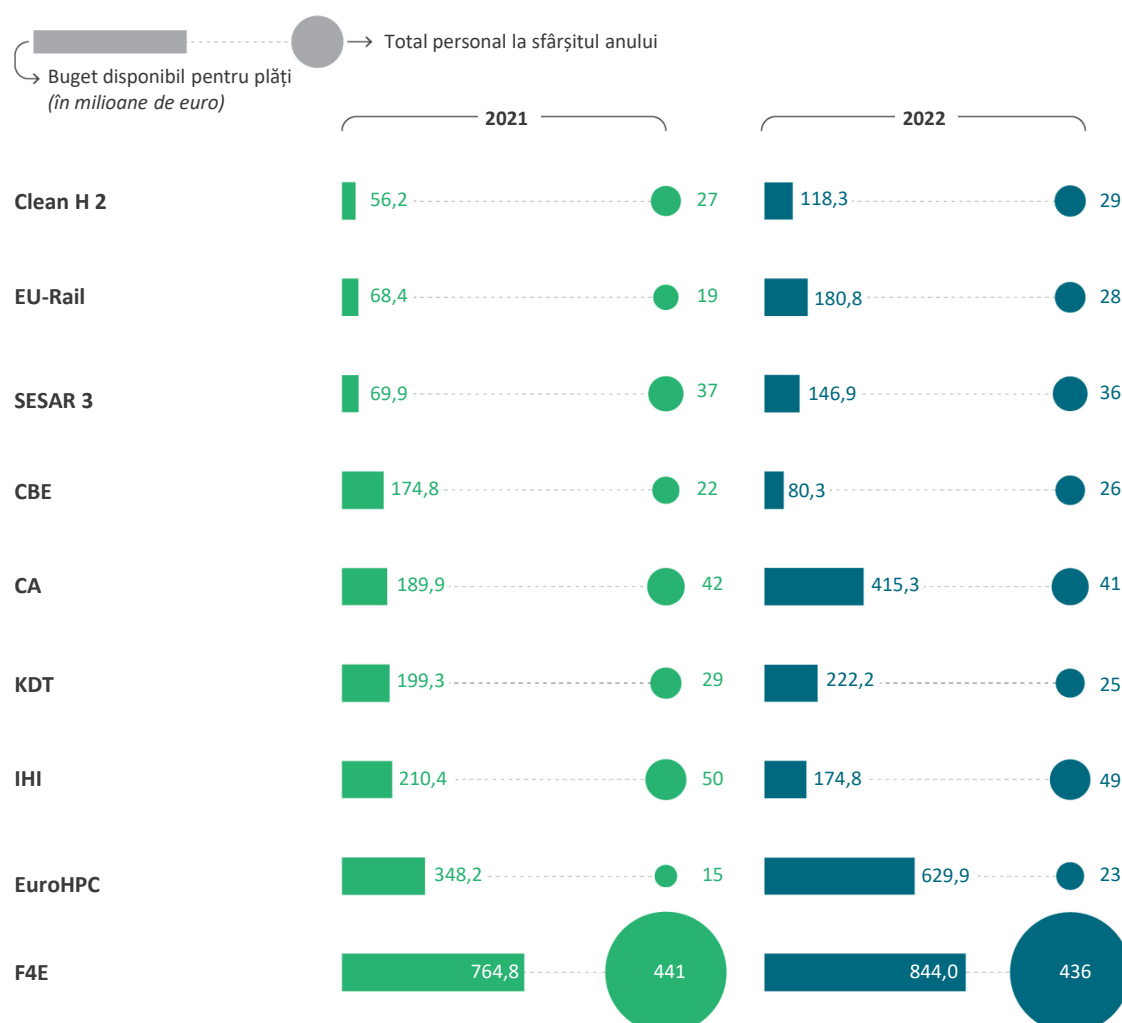
1.26. [Figura 1.4](#) oferă o imagine de ansamblu a domeniilor specifice de inovare și cercetare ale întreprinderilor comune, a bugetelor lor de plăți și a resurselor lor umane pentru exercițiile financiare 2022 și 2021. În 2022, întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE au dispus de un buget total de plăți de 2,0 miliarde de euro (în 2021: 1,3 miliarde de euro). Bugetul de plăți al F4E s-a ridicat la 0,8 miliarde de euro (în 2021: 0,8 miliarde de euro). Creșterea bugetului de plăți în 2022 pentru întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE se explică prin faptul că, în 2022, aceste întreprinderi comune au început să pună în aplicare programele pentru cercetare din CFM 2021-2027: Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2.

1.27. La sfârșitul exercițiului 2022, efectivul de personal al întreprinderilor comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor pentru cercetare și inovare ale UE număra în total 257 de angajați (în 2021: 241 de angajați). Personalul F4E număra 434 de angajați (în 2021: 441 de angajați). Aceste cifre includ funcționarii, agenții temporari și contractuali, precum și experții naționali detașați (a se vedea [figura 1.4](#)).

¹¹ Estimările sunt bazate pe comunicarea COM(2017) 319 a Comisiei și pe documentul de lucru conexe al serviciilor Comisiei SWD(2017) 232, tabelul 4.

Figura 1.4 – Bugetele de plăți și resursele umane ale întreprinderilor comune în 2022

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

Mecanismele bugetare și de descărcare de gestiune

1.28. Parlamentul European și Consiliul sunt instituțiile responsabile pentru procedurile bugetare și de descărcare de gestiune anuale aferente întreprinderilor comune. Calendarul procedurii de descărcare de gestiune este prezentat în *figura 1.5*.

Figura 1.5 – Procedura anuală de descărcare de gestiune

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Auditul Curții

Curtea emite o declarație de asigurare pentru fiecare întreprindere comună

1.29. În conformitate cu prevederile articolului 287 TFUE, Curtea a auditat:

- (a) conturile anuale ale tuturor celor nouă întreprinderi comune pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022 și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi.

1.30. Pe baza rezultatelor auditului pe care l-a desfășurat, Curtea furnizează Parlamentului European și Consiliului o declarație de asigurare, pentru fiecare întreprindere comună, cu privire la fiabilitatea conturilor și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora. Acolo unde este cazul și dacă se consideră relevant, aceste declarații de asigurare sunt completate cu observații de audit (a se vedea [capitolul 3](#)), care nu pun în discuție opiniile de audit.

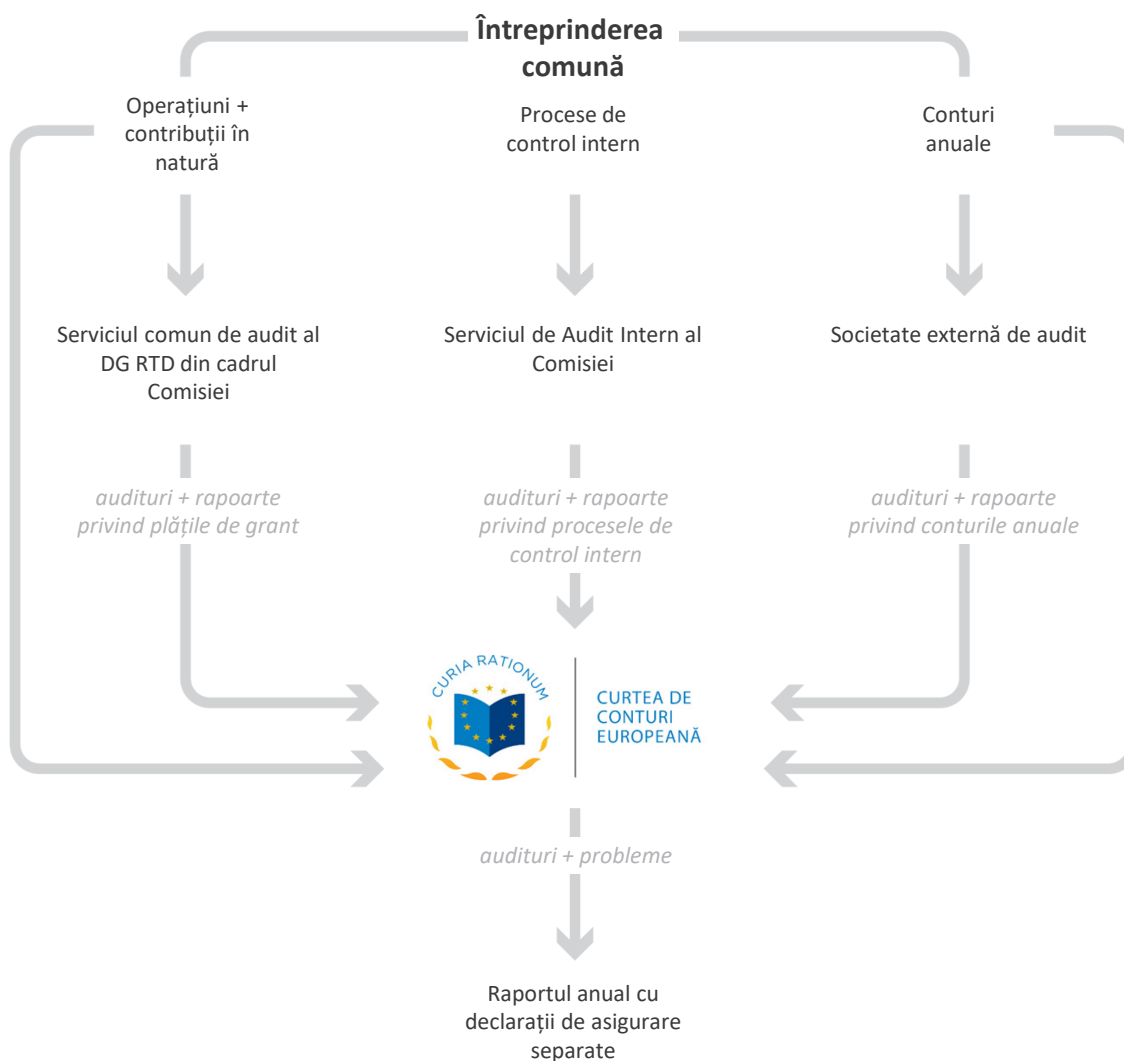
Curtea utilizează activitatea de audit a altor auditori independenți

1.31. În conformitate cu articolele 70 și 71 din Regulamentul financiar al UE, conturile anuale ale întreprinderilor comune trebuie să fie verificate de un auditor extern independent. Auditul fiabilității conturilor a fost externalizat de toate întreprinderile comune unor societăți de audit externe independente, dar toate aspectele legate de auditurile externe independente, precum și întocmirea raportului de audit specific (inclusiv declarația de asigurare pentru fiecare întreprindere comună) rămân în responsabilitatea deplină a Curții. Curtea a examinat calitatea activităților desfășurate de aceste societăți de audit externe în raport cu standardele internaționale de audit și a obținut o asigurare suficientă că activitățile respective puteau servi ca bază pentru formularea opiniilor sale de audit privind fiabilitatea conturilor anuale ale întreprinderilor comune pentru exercițiul 2022.

1.32. Serviciul comun de audit (CAS) din cadrul Comisiei efectuează audituri *ex post* cu privire la un eșantion selectat aleatoriu de plăți intermediare și finale aferente granturilor din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, inclusiv cu privire la plăți de granturi pentru întreprinderile comune care pun în aplicare activități de cercetare. În cazul plăților finale, beneficiarul trebuie să furnizeze un certificat referitor la situațiile financiare. Acest certificat este un raport factual elaborat de un auditor independent sau de un funcționar public care permite Comisiei sau organismului UE care acordă grantul să verifice dacă costurile

declarate în situațiile financiare finale sunt eligibile. Curtea a ținut seama de rezultatele acestor audituri atunci când și-a formulat opiniile de audit cu privire la legalitatea și regularitatea plăților subiacente. În fine, Serviciul de Audit Intern al Comisiei (IAS) auditează eficacitatea cadrelor de control intern ale întreprinderilor comune pentru procedurile administrative esențiale, pe baza unor evaluări periodice ale riscurilor (a se vedea [figura 1.6](#)).

Figura 1.6 – Cum utilizează Curtea activitatea altor auditori independenți

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Abordarea de audit a Curții se bazează pe evaluarea principalelor riscuri

1.33. Auditul anual pe 2022 efectuat de Curte cu privire la conturile anuale ale întreprinderilor comune și la operațiunile subiacente a fost astfel conceput încât să abordeze principalele riscuri identificate de Curte în evaluarea riscurilor pentru 2022, prezentată pe scurt în cele ce urmează.

Riscul la adresa fiabilității conturilor era scăzut spre mediu

1.34. Comisia a furnizat servicii de contabilitate tuturor întreprinderilor comune (cu excepția F4E și a CA) până la 30 noiembrie 2022. Pentru conturile anuale pe 2022, serviciile de contabilitate au fost preluate de mecanisme de tip *back office* create de întreprinderile comune. Prin urmare, Curtea a considerat că riscul legat de fiabilitatea conturilor era mediu pentru aceste întreprinderi comune și scăzut în cazul F4E și al CA.

Riscul la adresa legalității și regularității veniturilor era scăzut per ansamblu

1.35. Întrucât veniturile întreprinderilor comune în 2022 au constat în principal în contribuții financiare de la fondurile pentru cercetare ale Comisiei (Orizont Europa și Orizont 202) și de la bugetul Euratom, riscul la adresa legalității și regularității veniturilor era scăzut pentru toate întreprinderile comune.

Riscul la adresa legalității și regularității cheltuielilor administrative era scăzut per ansamblu, excepție făcând recrutările

1.36. Cheltuielile salariale și administrative constau în principal în plăți curente. În plus, salariile sunt administrate de Oficiul de Administrare și Plată a Drepturilor Individuale al Comisiei, pe care Curtea îl auditează în cadrul aprecierilor specifice privind cheltuielile administrative. În ultimii ani, Curtea nu a identificat erori semnificative în ceea ce privește cheltuielile cu personalul. Riscul la adresa legalității și regularității procedurilor de recrutare era scăzut, în general, dar a fost clasificat ca mediu pentru EuroHPC și KDT, care au trebuit să recruteze rapid un număr mare de angajați, pentru a putea executa mandatele și activitățile extinse care le-au fost încredințate în CFM 2021-2027.

Riscul la adresa legalității și regularității cheltuielilor operaționale era mediu per ansamblu

1.37. Dat fiind că declarațiile de cheltuieli prezentate de beneficiari sunt de regulă complexe și că auditurile anterioare efectuate de Curte au evidențiat deficiențe în auditurile *ex post* realizate de Serviciul comun de audit și în certificatele referitoare la situațiile financiare privind plățile finale aferente granturilor, Curtea a evaluat riscul legat de plățile intermediare și finale aferente granturilor efectuate de întreprinderile comune ca fiind mediu.

1.38. În cazul F4E și al EuroHPC, riscul legat de cheltuielile lor contractuale operaționale a fost evaluat ca fiind mediu, având în vedere procedurile complexe de achiziții publice pentru contractele cu valoare ridicată.

Riscul la adresa gestiunii bugetare era scăzut spre mediu

1.39. Riscul la adresa gestiunii bugetare a fost clasificat ca mediu pentru EuroHPC din cauza deficiențelor observate în procesul de planificare și de monitorizare a bugetului și din cauza complexității și a duratei lungi a procesului de achiziție a supercalculatoarelor. Și pentru F4E, acest risc a fost evaluat ca fiind mediu din cauza noilor riscuri de întârzieri și de creșteri suplimentare ale costurilor în cazul proiectului ITER, legate de noul scenariu de referință planificat, de problemele de livrare cauzate de sancțiunile impuse Rusiei și de întârzierile în aprobarea de către Autoritatea pentru Securitate Nucleară din Franța a modificărilor la nivelul proiectării care au apărut în timpul procesului de asamblare.

Riscul la adresa execuției programelor era scăzut spre mediu

1.40. Riscul la adresa execuției programelor a fost evaluat ca fiind mediu pentru EuroHPC și CBE din cauza riscului ridicat ca acestea să nu atingă obiectivele privind contribuțiile minime din partea membrilor lor privați până la sfârșitul programului Orizont 2020. Pentru toate celelalte întreprinderi comune, riscul a fost evaluat ca fiind scăzut.

Curtea raportează cazurile de suspiciuni de fraudă organismelor competente ale UE

1.41. Curtea cooperează cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) în chestiuni legate de suspiciuni de fraudă și de alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale UE, precum și cu Parchetul European (EPPO) în chestiuni legate de presupuse infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale UE. Ea informează OLAF și EPPO cu privire la orice suspiciune care apare în cursul activității sale de audit, chiar dacă auditurile sale nu sunt special concepute pentru a identifica situații de fraudă. Pentru exercițiul financiar 2022, Curtea nu a transmis nicio notificare către OLAF/EPPO.

Abordarea de audit a Curții în ceea ce privește plățile aferente granturilor

1.42. Pentru auditul plăților aferente granturilor efectuate de cele opt întreprinderi comune care implementează proiecte de cercetare și inovare, Curtea a completat asigurarea obținută din auditurile *ex post* efectuate de Serviciul comun de audit cu un audit detaliat la beneficiari (teste de fond directe) pentru un eșantion de 32 de plăți de grant. Aceste operațiuni au fost selectate în mod aleatoriu (eșantion selectat pe bază de unități monetare) dintr-o populație constituită din totalitatea plăților intermediare și finale efectuate de aceste întreprinderi comune în 2022 pentru granturi.

1.43. Pentru fiecare întreprindere comună, opinia Curții cu privire la legalitatea și regularitatea plăților subiacente aferente granturilor s-a bazat pe evaluări separate ale următoarelor elemente:

- (a) rata de eroare pentru fiecare întreprindere comună, bazată pe rezultatele auditurilor *ex post* ale Serviciului comun de audit cu privire la plățile aferente granturilor, inclusiv o evaluare a caracterului corect și complet al calculelor realizate pentru rata de eroare reprezentativă și pentru cea reziduală;
- (b) rata de eroare comună bazată pe rezultatele testelor de fond realizate de Curte cu privire la plățile de grant ale întreprinderilor comune;
- (c) constatările legate de operațiunile fiecărei întreprinderi comune în cadrul testelor de fond realizate de Curte.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Capitolul 2

Prezentare generală a rezultatelor auditului

Introducere

2.1. Acest capitol prezintă o imagine de ansamblu a rezultatelor obținute în urma auditului anual desfășurat de Curte cu privire la întreprinderile comune pentru exercițiul financiar 2022, inclusiv o analiză referitoare la sistemul de control bazat pe riscuri utilizat de întreprinderile comune pentru punerea în aplicare a granturilor și rezultatele altor activități de audit transversale referitoare la întreprinderile comune realizate de Curte în cursul aceluiași an. Pe baza activității sale de audit, Curtea sugerează diferite măsuri pe care întreprinderile comune ar trebui să le ia.

Opinii de audit favorabile pentru toate întreprinderile comune

Au fost exprimate opinii „favorabile” cu privire la fiabilitatea conturilor pentru toate întreprinderile comune

2.2. Curtea a emis opinii de audit fără rezerve („favorabile”) cu privire la conturile anuale ale tuturor întreprinderilor comune. În opinia Curții, aceste conturi prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a fiecărei întreprinderi comune la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor întreprinderilor și fluxurile lor de numerar pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentelor financiare aplicabile și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei.

Paragrafe de evidențiere a unor aspecte cu privire la contribuția UE la ITER

2.3. F4E a prezentat în conturile anuale pe 2022 estimarea sa cu privire la costul total al îndeplinirii obligațiilor care îi revin pentru punerea în aplicare a proiectului ITER (așa-numita „estimare la finalizare”), cost evaluat la 19,1 miliarde de euro (la valorile din 2022). Paragraful de evidențiere a unor aspecte atrage atenția asupra faptului că estimarea la finalizare prezentată în 2022 continuă să fie bazată pe ipotezele referitoare la obiectivele de etapă și la costuri formulate în 2016 și va face obiectul unei revizuri semnificative, odată ce noul scenariu de referință și noile cerințe ale proiectului ITER vor fi fost aprobate de Consiliul ITER.

2.4. Rusia este un membru al OI ITER, având obligația de a livra mai multe componente pentru proiectul ITER sitului de asamblare ITER din Franța (Cadarache) și de a vărsa organizației contribuții anuale. Această situație antrenează riscul unor întârzieri și al unor costuri mai mari pentru proiectul ITER. Așadar, Curtea atrage atenția asupra literei (d) din secțiunea introductivă la conturi, referitoare la impactul situației internaționale, care descrie impactul pe care pandemia de COVID-19 și războiul de agresiune împotriva Ucrainei îl au asupra operațiunilor întreprinderii comune F4E.

Prezentările de informații de către întreprinderile comune cu privire la războiul de agresiune împotriva Ucrainei

2.5. Toate întreprinderile comune au evaluat impactul pe care l-a avut asupra activităților lor războiul de agresiune împotriva Ucrainei. Ele au indicat în conturile lor anuale că efectul financiar estimat nu era semnificativ.

Au fost exprimate opinii „favorabile” cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor pentru toate întreprinderile comune

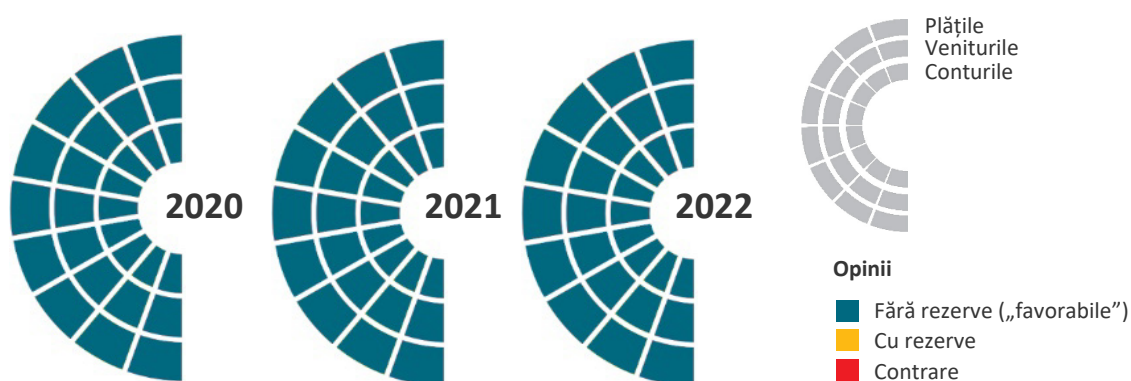
2.6. Pentru toate întreprinderile comune, Curtea a emis opinii de audit fără rezerve („favorabile”) cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2022. În opinia Curții, operațiunile au fost conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Au fost exprimate opinii „favorabile” cu privire la legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor pentru toate întreprinderile comune

2.7. Pentru toate întreprinderile comune, Curtea a emis opinii de audit fără rezerve („favorabile”) cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de plăți subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2022. În opinia Curții, operațiunile au fost conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

2.8. *Figura 2.1* prezintă evoluția opiniilor de audit anuale emise de Curte cu privire la conturile anuale și la operațiunile de venituri și plăți ale întreprinderilor comune din perioada 2020-2022.

Figura 2.1 – Evoluția opiniilor exprimate de Curte cu privire la întreprinderile comune în perioada 2020-2022

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

O serie de domenii necesită îmbunătățiri

2.9. Fără a pune în discuție opiniile pe care le-a exprimat, Curtea a formulat observații pentru a evidenția o serie de aspecte care necesită ameliorări în următoarele domenii: execuția programelor, resursele umane și sistemul de gestiune și de control privind plățile. O sinteză a acestor observații, care sunt detaliate în [capitolul 3](#), este prezentată în continuare.

Deficiențe în execuția programelor pentru cercetare și inovare ale întreprinderilor comune

Finalizarea în CFM 2021-2027 a unei părți importante din programele anterioare pentru cercetare și inovare

2.10. Concomitent cu implementarea de activități din cadrul noilor programe pentru cercetare și inovare (Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2), mai multe întreprinderi comune sunt încă angajate într-un număr important de proiecte aprobate în CFM-uri precedente. Întrucât durata lor de existență a fost de asemenea prelungită prin diferitele CFM-uri, aceste întreprinderi comune nu au însă termene-limită pentru implementarea proiectelor finanțate în CFM-urile anterioare.

2.11. În ceea ce privește programul PC7 care a fost derulat în CFM 2007-2013, la sfârșitul anului 2022, adică la zece ani după încheierea programului, IHI încă mai are de plătit 45 de milioane de euro (respectiv 5 % din valoarea totală a acordurilor de grant din cadrul PC7) pentru proiecte care nu fuseseră încă finalizate.

2.12. În ceea ce privește programul Orizont 2020 din CFM 2014-2020, [tabelul 2.1](#) arată că, la sfârșitul anului 2022, al nouălea an al programului, întreprinderile comune înregistrau grade diferite de realizare a obiectivelor referitoare la contribuțiile membrilor care au fost stabilite în regulamentele lor de instituire pentru activitățile Orizont 2020, aceste grade variind între 38 % și peste 100 % (inclusiv CNAS, acolo unde este cazul). În ceea ce privește EuroHPC, IHI, CBE și KDT, potrivit întreprinderilor comune, ratele mai scăzute de realizare se explică parțial prin durata lungă a proiectelor, impusă de natura domeniului de cercetare specific fiecărei întreprinderi, de anvergura consorțiilor mondiale care pun în aplicare proiecte (IHI) și de implicarea statelor participante (EuroHPC și KDT).

2.13. Personalul întreprinderilor comune gestionează simultan un număr tot mai mare de proiecte în curs ce țin de mai multe programe din CFM-uri diferite. Acest lucru poate slăbi

eficacitatea controalelor interne ale întreprinderilor comune și gestionarea de către acestea a fondurilor respective și riscă să întârzie implementarea noilor programe.

Tabelul 2.1 – CFM 2014-2020: totalul contribuțiilor membrilor (în milioane de euro)

Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Întreprinderile comune care țin de programul Orizont 2020	Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)						
Contribuția în numerar a UE (a)	CNAO și contribuțiile în numerar ale celorlalți membri (1) (b)	CNAS ale celorlalți membri (2) (c)	Total (d)= (a)+(b)+(c)		Contribuția în numerar a UE (e)	CNAO validate și contribuțiile în numerar ale celorlalți membri (1) (f)	CNAO raportate, dar nevalidate, ale celorlalți membri (1) (g)	CNAS (h)	Total (i) = (e)+(f)+(g)+(h)	Rata de realizare cu CNAS (j) = (i) / (d)	Rata de realizare fără CNAS (k) = [(e)+(f)+(g)] / [(a)+(b)]
585,0	790,5	—	1 375,5	SESAR	537,3	535,8	84,0	—	1 157,1	—	84 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	Clean Sky 2 - CA	1 682,7	859,8	139,0	1 223,1	3 904,6	99 %	90 %
1 638,0	1 638,0	—	3 276,0	IMIZ - IHI	991,7	890,3	224,0	—	2 106,0	—	64 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH2 - Clean H2	573,1	66,5	47,3	1 039,0	1 725,9	165 %	90 %
1 185,0	2 827,5	—	4 012,5	ECSEL - KDT	1 158,6	926,1	1 172,5	—	3 257,2	—	81 %
835,0	475,3	2 235,5	3 545,8	BBI - CBE (4)	770,3	88,4	67,6	1 797,9	2 724,2	77 %	71 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R - EU-RAIL	383,8	264,9	67,5	244,0	960,2	111 %	96 %
536,0	908,0	—	1 444,0	EuroHPC (3)	377,0	124,8	49,0	—	550,8	—	38 %
7 597,0	8 312,9	3 605,7	19 515,6	Total	6 474,5	3 756,6	1 850,9	4 304,0	16 386,0	84 %	76 %

(1) Incluz CNAO și contribuțiile în numerar din partea statelor participante (KDT, EuroHPC) și a organizațiilor internaționale (SESAR).

(2) Contribuții în natură la activități suplimentare care nu sunt acoperite de planurile de activitate ale întreprinderii comune.

(3) Pentru EuroHPC, contribuția din partea UE include 100 de milioane de euro alocați din programul MIE.

(4) Pentru CBE, obiectivele pentru contribuțiile în numerar ale UE și ale membrilor privați, reduce cu 140 de milioane de euro. Obiectivele pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați, așa cum sunt stabilite în programele anuale de activitate ale întreprinderii comune.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

Acțiunea 1

EuroHPC, IHI, CBE și KDT ar trebui să stabilească un plan de acțiune cu termene precise pentru finalizarea implementării proiectelor aprobate în CFM-uri anterioare.

Două întreprinderi comune nu își vor fi atins obiectivele referitoare la contribuțiile membrilor privați până la sfârșitul perioadei de implementare a programului Orizont 2020

2.14. În cazul programului Orizont 2020, regulamentele de instituire a întreprinderilor comune stabilesc, pentru fiecare categorie de membri (UE, membri privați, state participante, organizații internaționale), obiectivul privind contribuția care urmează să fie furnizată pentru activitățile de cercetare și inovare specifice fiecărei întreprinderi comune din cadrul programului (a se vedea [tabelul 2.2](#)).

2.15. În ceea ce privește CBE, în 2022, aceasta a anulat proiecte semnate în valoare de aproximativ 8,2 milioane de euro din cauza încetării neprevăzute a unui proiect emblematic din cadrul programului Orizont 2020 și a suspendării mai multor alte proiecte. Dat fiind că toate cererile de propuneri din cadrul programului Orizont 2020 fuseseră închise până la sfârșitul exercițiului 2020, contribuțiile în natură ale membrilor privați la activitățile operaționale ale CBE se limitează în prezent la nivelul actual al angajamentelor juridice ale

acestor membri. La sfârșitul exercițiului 2022, aceste angajamente juridice se ridicau la 54 % din obiectivul orientativ stabilit în programele de activitate anuale ale întreprinderii comune. Este posibil ca întreprinderea comună să își atingă obiectivul global privind contribuțiile în natură ale membrilor săi privați (CNAO și CNAS), dar obiectivul orientativ privind CNAO ale membrilor privați nu va fi atins.

2.16. În ceea ce privește EuroHPC, până la sfârșitul anului 2022, membrii privați furnizaseră contribuții în natură în valoare de 11 milioane de euro (respectiv 2,6 %) pentru proiecte din cadrul Orizont 2020, sumă care se situează cu mult sub obiectivul minim de 420 de milioane de euro pentru membrii privați care trebuie atins până la sfârșitul programului Orizont 2020. Curtea a constatat că mecanismele actuale de finanțare ale întreprinderii comune pentru acțiunile sprijinite prin granturi din programul Orizont 2020 permit membrilor privați să furnizeze contribuții în natură doar pentru un singur tip de proiect (mai precis proiecte de inovare, cu un plafon de 30 % din costurile proiectului). În consecință, aceste mecanisme de finanțare nu puteau să mobilizeze contribuții în natură ale membrilor privați până la obiectivul stabilit în regulamentul de instituire a întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020. În cadrul programelor din CFM 2021-2027, obiectivul minim privind contribuțiile membrilor privați a crescut la 900 de milioane de euro. Or, întrucât mecanismele de finanțare ale întreprinderii comune pentru granturi au rămas aceleași, există un risc ridicat ca aceasta să nu atingă obiectivul privind contribuțiile membrilor privați stabilit în noul regulament de instituire.

2.17. În cazul CBE și al EuroHPC, reducerea semnificativă a contribuțiilor în natură ale membrilor privați la activitățile operaționale ale întreprinderilor comune prezintă un risc pentru execuția globală a părților lor respective din programul pentru cercetare și inovare Orizont 2020.

Acțiunea 2

Pentru a asigura atingerea obiectivelor privind contribuțiile membrilor lor privați stabilite pentru CFM 2021-2027, CBE și EuroHPC ar trebui, pe baza unui plan strategic de execuție a programului, să monitorizeze anual, pentru fiecare membru privat, gradul de realizare a contribuției respective.

Informațiile privind contribuțiile membrilor la nivel de program sunt insuficiente

2.18. Valorile contribuțiilor la programele pentru cercetare ale întreprinderilor comune pentru fiecare categorie de membri (UE, membri privați, state participante) diferă semnificativ în conturile întreprinderilor comune (a se vedea [tabelul 2.1](#)). Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor. În schimb, contribuțiile în natură

și în numerar ale altor membri (membri privați, state participante) sunt recunoscute în conturi numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Curtea consideră că diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar ale UE, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură și în numerar ale altor membri, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderilor comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor (a se vedea [tabelul 2.2](#)).

2.19. [Tabelul 2.2](#) prezintă angajamentele juridice asumate de membrii întreprinderilor comune sub forma valorii acordurilor de grant sau a contractelor semnate în cadrul programului Orizont 2020. În cazul majorității întreprinderilor comune, membrii privați au angajat, până la sfârșitul execuției programului, contribuții în natură egale cu contribuțiile UE sau mai mari decât acestea. În schimb, în cazul CBE și al EuroHPC, acordurile de grant semnate nici nu angajau membrii privați să furnizeze contribuții în natură la nivelul contribuțiilor în numerar ale UE, nici nu au asigurat faptul că membrii privați vor atinge obiectivul minim de contribuție până la sfârșitul execuției programului (a se vedea, de asemenea, punctele [2.15-2.17](#)).

Tabelul 2.2 – CFM 2014-2020: contribuțiile membrilor angajate pentru costurile operaționale (în milioane de euro)

Contribuțiile membrilor la costurile operaționale (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)			Întreprinderile comune care țin de programul Orizont 2020	Acordurile de grant și contractele semnate (situația la 31.12.2022)					
Contribuția maximă în numerar din partea UE	CNAO și contribuțiile în numerar minime ale celorlalți membri (1)	Total		Cofinanțarea angajată din partea UE	%	CNAO și contribuțiile în numerar ale celorlalți membri (angajate) (1)	Procent	Total	Rata de execuție a programului
555,8	747,0	1 302,8	SESAR	555,8	100 %	744,5	100 %	1 300,3	100 %
1 716,0	1 189,6	2 905,6	Clean Sky 2 - CA	1 716,0	100 %	968,3	81 %	2 684,3	92 %
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IMIZ - IHI	1 452,1	91 %	1 499,4	94 %	2 951,5	93 %
646,0	76,0	722,0	FCH2 - Clean H2	646,0	100 %	190,5	251 %	836,5	116 %
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL - KDT	1 169,7	100 %	2 685,2	96 %	3 854,9	97 %
815,8	475,3	1 291,1	BBI - CBE (2)	815,8	100 %	258,4	54 %	1 074,2	83 %
384,5	336,5	721,0	S2R - EU-Rail	384,5	100 %	320,7	95 %	705,2	98 %
526,0	896,0	1 422,0	EuroHPC (3)	525,6	100 %	458,3	51 %	983,9	69 %
7 409,2	8 103,3	15 512,5	Total	7 265,5	98 %	7 125,3	88 %	14 390,8	93 %

(1) Includ CNAO și contribuțiile în numerar din partea statelor participante (KDT, EuroHPC) și a organizațiilor internaționale (SESAR).

(2) Obiectivele pentru contribuții convenite în planurile de activitate anuale ale întreprinderilor comune pentru CNAO plus contribuțiile în numerar reduse la activitățile operaționale.

(3) Statele participante finanțează partea neacoperită de UE, iar partenerii privați contribuie la ceea ce este în plus față de nivelul costurilor eligibile maxime ale acțiunilor finanțate prin granturi.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

Acțiunea 3

Pentru a spori transparența, toate întreprinderile comune ar trebui să prezinte în conturile lor anuale informații relevante privind contribuțiile membrilor la nivel de program. Pentru fiecare program în cadrul căruia își desfășoară activitatea, întreprinderile comune ar trebui să prezinte, per categorie de membri și până la sfârșitul exercițiului, toate informațiile relevante, inclusiv obiectivele privind contribuția stabilite prin lege pentru programul respectiv, volumul contribuțiilor primite și volumul angajamentelor juridice asumate.

Rata de execuție a bugetului operațional al întreprinderilor comune pe 2022 a fost semnificativ mai scăzută decât în anii precedenți

2.20. Cea mai mare parte a bugetului de cheltuieli al întreprinderilor comune constă în plăți de granturi către beneficiari (bugetul operațional). SESAR, CA, Clean H2, KDT, CBE și EU-Rail au înregistrat o scădere a ratei de execuție a bugetului lor operațional, din cauza creșterii costurilor și a problemelor de livrare cu care s-au confruntat beneficiarii în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 și a războiului de agresiune împotriva Ucrainei. În cazul EuroHPC, rata scăzută de execuție (24 %) s-a datorat în principal întârzierilor cauzate de procesul îndelungat de achiziționare a supercalculatoarelor. Prin urmare, aceste întreprinderi comune au prelungit durata majorității activităților în curs din cadrul programului Orizont 2020 și au amânat plățile finale până în 2023 sau pentru mai târziu.

2.21. În cazul F4E, rata mai scăzută de execuție a angajamentelor (72 %) a fost cauzată de încetinirea activităților operaționale atât la nivelul OI ITER, cât și la nivelul propriu, în principal din cauza consecințelor crizei provocate de pandemia de COVID-19, a războiului de agresiune împotriva Ucrainei și a problemelor recente de proiectare tehnică legate de faza actuală de asamblare din cadrul proiectului ITER.

IMM-urile și beneficiarii noi sunt mai predispuși la erori în ceea ce privește costurile cu personalul

2.22. La fel ca în anii precedenți, auditurile efectuate de Curte pentru 2022 la nivelul beneficiarilor cu privire la plățile de granturi au confirmat existența unor erori sistemice, în principal legate de costurile cu personalul și de echipamente. Riscul de eroare a fost accentuat de faptul că metodologia de calculare a costurilor cu personalul a devenit mai complexă în anumite privințe în cadrul programului Orizont 2020 (cum ar fi metoda de calcul pentru remunerația suplimentară). În ceea ce privește plățile aferente granturilor din 2022 care au fost auditate, principalele surse de eroare identificate de Curte au fost:

- o calcularea incorectă a tarifelor orare și utilizarea datelor privind costurile planificate pentru baremurile costurilor unitare;

- o includerea orelor lucrate în afara perioadei de raportare sau în perioade de concediu;
- o declararea unei remunerații suplimentare peste pragul anual de 8 000 de euro;
- o declararea incorectă a costurilor cu serviciile de personal drept costuri directe cu personalul;
- o declararea unor costuri neeligibile cu echipamentele.

EuroHPC nu își va îndeplini obiectivul de recrutare

2.23. Nivelul de dotare cu personal pentru EuroHPC în CFM 2021-2027 a fost stabilit în situațiile financiare juridice incluse în propunerea Comisiei privind noul regulament de instituire¹². Pentru a executa fonduri în valoare de aproximativ 7 miliarde de euro în CFM 2021-2027, EuroHPC a primit 39 de posturi suplimentare pentru care personalul urma să fie recrutat până la sfârșitul anului 2023. Întreprinderea comună recrutase 8 angajați până la sfârșitul anului 2022 și 20 de angajați până la jumătatea anului 2023. În consecință, întreprinderea comună nu și-a îndeplinit obiectivul de recrutare pentru 2022 și este încă în urmă în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului său de recrutare a 39 de noi angajați până la sfârșitul anului 2023.

Situația personalului de conducere de nivel superior al F4E a rămas instabilă

2.24. Conducerea de nivel superior a F4E se afla într-o situație acută de tranziție la sfârșitul anului 2022. Plecarea directorului în iunie 2022 și numirea șefului departamentului *Broader Approach* în funcția de director general al OI ITER în septembrie 2022 au dus la schimbări de personal pentru patru dintre cele șapte posturi de conducere de nivel superior din cadrul întreprinderii comune. Această situație prezintă un risc pentru buna gestionare și continuitatea F4E, într-un moment în care vor fi necesare cadre de conducere de nivel superior cu experiență pentru a pune în aplicare noul scenariu de referință pentru ITER, care va avea un impact considerabil asupra activităților întreprinderii comune.

Gestionarea de către F4E a contractelor prezintă deficiențe

2.25. F4E a încheiat contracte multianuale complexe pentru a-și îndeplini obligațiile de punere în aplicare a proiectului ITER. Prin urmare, o gestionare robustă a contractelor este extrem de importantă pentru întreprinderea comună. În 2013, F4E a semnat un contract în valoare de 500 de milioane de euro pentru proiectarea, echiparea și instalarea clădirilor

---

¹² COM(2020) 569 final.

nucleare și nenucleare ale ITER. În decembrie 2020, ca reacție la preocupări și la nemulțumirea față de progresul și eficiența contractantului în legătură cu lucrările care mai rămâneau de efectuat la clădirile nenucleare, F4E și OI ITER au evaluat, cu ajutorul unor experți juridici externi, consecințele potențiale ale unor strategii alternative de achiziții, cum ar fi redeschiderea procedurii pentru serviciile de echipare sau transferul lucrărilor rămase către alți contractanți. În februarie 2021, contractantul a prezentat o declarație de costuri, în valoare totală de 150 de milioane de euro, pentru serviciile de proiectare nucleară și de echipare. În septembrie 2021, acesta a prezentat o altă declarație de costuri, în valoare de 30 de milioane de euro, pentru restul lucrărilor de la clădirile nenucleare. Pe baza analizei riscurilor efectuate de experții juridici și a feedbackului primit de la aceștia, directorul întreprinderii comune a ajuns cu contractantul la o înțelegere pentru suma de 75 de milioane de euro în legătură cu prima declarație de costuri. Contractantul a deschis un litigiu pentru cea de a doua declarație de costuri, care nu fusese onorată.

2.26. Analiza Curții cu privire la documentația aferentă punerii în aplicare a contractului a evidențiat deficiențe în gestionarea acestuia de către întreprinderea comună. În special, incapacitatea întreprinderii comune de a notifica neconformități semnificative în planificarea contractantului a condus la interpretări diferite și la dezacorduri între părți în ceea ce privește sfera lucrărilor, termenele-limită și cerințele proiectului. În plus, experții juridici au concluzionat că, din cauza modului în care erau formulate clauzele relevante, întreprinderea comună nu putea rezilia contractul pentru a executa ea însăși lucrările scoase din sfera acestuia și nici nu putea asigura executarea lucrărilor de către alți contractanți. Lipsa de evidențe ținute de F4E cu privire la proiect nu i-a permis acesteia să stabilească în mod clar obligațiile contractantului. Aceste deficiențe au afectat în mod grav îndeplinirea obiectivelor contractului și – dacă ele nu sunt remediate – pot afecta și alte activități operaționale ale F4E, având în vedere modificările semnificative ale contractelor complexe în curs care ar putea fi necesare ca urmare a actualizării scenariului de referință pentru proiectul ITER.

Întreprinderile comune au dat curs, în majoritatea privințelor, observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare

2.27. În majoritatea cazurilor, întreprinderile comune au întreprins acțiuni corective ca răspuns la observațiile formulate în rapoartele anuale specifice ale Curții din anii anteriori. Mai multe detalii cu privire la aceste observații pot fi găsite în anexele la capitolul 3.

2.28. *Caseta 2.1* explică diferitele calificative utilizate în prezentul raport pentru a evalua punerea în aplicare a măsurilor luate în urma observațiilor Curții și oferă exemple de situații tipice în care se atribuie aceste calificative.

Caseta 2.1

Explicații privind calificativele utilizate în prezentul raport pentru a descrie măsurile luate în urma observațiilor Curții

Închisă: există dovezi că întreprinderea comună sau o altă entitate a întreprins acțiuni corective pentru a da curs observației sau observația nu mai este aplicabilă. De exemplu, contractul care a condus la observația respectivă a expirat sau deoarece, din cauza circumstanțelor care s-au schimbat, costul soluționării problemei ar fi mai mare decât beneficiile.

Deschisă: nu s-au întreprins niciun fel de acțiuni corective sau există unele dovezi că au fost luate măsuri corective, dar procesul nu este încă finalizat.

2.29. În *figura 2.2* se arată că, dintre cele 28 de observații cărora nu li se dăduse curs în mod suficient până la sfârșitul exercițiului 2021, 13 observații (46 %) au fost închise în 2022 deoarece întreprinderile comune au întreprins acțiuni corective. 15 observații (54 %) erau încă deschise la sfârșitul anului 2022.

Figura 2.2 – Eforturile depuse de întreprinderile comune pentru a da curs observațiilor formulate în anii anteriori

Notă: pentru SESAR, IHI și Clean H2, toate observațiile din anii anteriori au fost închise ca urmare a acțiunilor corective implementate de întreprinderile comune în cursul anului 2022.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Cadrul de control bazat pe analiza riscurilor utilizat de întreprinderile comune pentru execuția granturilor nu este încă dezvoltat suficient

Metodologia utilizată pentru analiza orizontală a Curții

2.30. În 2022, Curtea a analizat cadrul de control bazat pe analiza riscurilor utilizat pentru procesul de gestionare a granturilor de întreprinderile comune care își desfășoară activitatea în cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Analiza sa a acoperit punerea în aplicare a strategiilor de control *ex ante* și *ex post* ale Comisiei pentru Orizont 2020 și Orizont Europa. Rezultatele au fost utilizate pentru a trage concluzii cu privire la deficiențele actuale și la riscurile conexe pe care ar trebui să le ia în considerare întreprinderile comune atunci când adaptează procesul de control intern pentru proiectele finanțate prin granturi din cadrul programului Orizont Europa.

2.31. Analiza Curții s-a bazat pe rapoartele de date provenite din sistemul de granturi electronice al Comisiei (COMPASS), pe rapoartele specifice diferitelor întreprinderi comune elaborate de Serviciul de Audit Intern (IAS) al Comisiei cu privire la procesul de execuție a granturilor din cadrul programului Orizont 2020 (inclusiv urmărirea acțiunilor întreprinse în urma recomandărilor relevante formulate de IAS) și pe documentele interne de orientare ale întreprinderilor comune pentru responsabilii de proiecte și responsabilii financiari. Această analiză a fost completată de interviuri cu personalul implicat în monitorizarea operațională și financiară a proiectelor și în controlul intern în cadrul întreprinderilor comune, precum și de o analiză a documentelor suplimentare furnizate de acestea.

Jumătate dintre întreprinderile comune nu dispuneau de o abordare structurată în funcție de riscuri care să stea la baza controalelor *ex ante* pentru granturile din cadrul programului Orizont 2020

2.32. În conformitate cu articolul 21 din normele financiare ale întreprinderilor comune, scopul controalelor *ex ante* este de a preveni erorile și neregulile înainte ca operațiunile să fie autorizate și de a reduce riscurile de neîndeplinire a obiectivelor. Fiecare operațiune face obiectul a cel puțin unui control *ex ante* referitor la aspectele sale operaționale și financiare, pe baza unei strategii de control multianuale care ia în considerare riscurile. Frecvența și intensitatea controalelor *ex ante* sunt stabilite de ordonatorul de credite competent, ținând

seama atât de rezultatele controalelor anterioare, cât și de considerațiile bazate pe analiza riscurilor și de cele privind raportul cost-eficacitate, pe baza propriei analize a riscurilor a ordonatorului de credite. În cazul în care există îndoieli, ordonatorul de credite competent pentru validarea operațiunilor respective solicită, în cadrul controalelor *ex ante*, informații suplimentare sau efectuează verificări la fața locului în vederea obținerii unei asigurări rezonabile.

2.33. În 2018, Centrul comun de implementare (CIC) din cadrul Direcției Generale Cercetare și Inovare (DG RTD) a elaborat [orientări privind controalele *ex ante* din cadrul programului Orizont 2020](#). Cele mai importante principii de bază ale acestora sunt următoarele: (i) controalele trebuie să ofere o asigurare rezonabilă cu privire la legalitate și regularitate, pe baza informațiilor disponibile la momentul respectiv; (ii) controalele trebuie să asigure echilibrul adecvat între reducerea poverii administrative și exercitarea unui control financiar eficace; (iii) controalele trebuie să fie bazate pe analiza riscurilor și trebuie să fie eficiente din punctul de vedere al costurilor; și (iv) beneficiarii ar trebui tratați în mod egal.

2.34. Conform acestor orientări, întreprinderile comune ar trebui să utilizeze „un set prestabilit de controale standard simple și clare, combinate cu verificări suplimentare care să fie declanșate doar în mod excepțional și pe baza unei analize a riscurilor”. Controalele standard ar trebui să fie completate cu controale bazate pe analiza riscurilor, care pot implica solicitarea de informații și de probe suplimentare de la beneficiari cu privire la aspecte specifice. Factorii de risc se pot referi, printre altele, la: riscul inerent tipului sau domeniului de aplicare al proiectului de cercetare; experiența coordonatorului de proiect; quantumul contribuției din partea UE; durata proiectului; numărul partenerilor de proiect din cadrul consorțiului; recurgerea la terți; cooperarea coordonatorului în faza de elaborare a acordului de grant; viabilitatea financiară a beneficiarilor; cazurile din Sistemul de detectare timpurie și de excludere; rezultatele controalelor *ex post*; suspiciunile de fraudă și cazurile notificate OLAF; statutul de nou-venit sau statutul de IMM; și plata soldului.

2.35. Controalele bazate pe analiza riscurilor sunt sprijinite de modulul de gestionare a riscurilor din COMPASS, care oferă o imagine de ansamblu asupra unor factori de risc legați de proiect și de beneficiarii acestuia, cum ar fi Sistemul de detectare timpurie și de excludere, rezultatele auditurilor *ex post*, numărul de participări la programul Orizont 2020 și statutul de IMM. Alți factori de risc legați de proiect pot fi extrași direct din COMPASS (de exemplu, durata proiectului, contribuția din partea UE și numărul de parteneri de proiect din cadrul consorțiului).

2.36. CIC a elaborat, de asemenea, o notă de orientare privind [cerințele de bază și principiile strategiei comune de monitorizare a proiectelor](#). Această notă stabilește principiile-cheie prin care se asigură faptul că organismele de implementare (cum ar fi întreprinderile comune) își adaptează nivelul de monitorizare a proiectelor pe baza unei metodologii robuste de evaluare a riscurilor aferente acestora. În special, nota subliniază că o serie de factori comuni, cum ar fi quantumul contribuției din partea UE și numărul de participanți sau durata

proiectului, determină complexitatea unui proiect și probabilitatea ca acesta să se confrunte cu probleme. În plus, determinarea nivelului de monitorizare ar trebui să depindă, de asemenea, de rezultatul unei evaluări a riscurilor specifice proiectului, care poate fi efectuată în etapa de elaborare a acordului de grant sau în orice moment pe parcursul implementării proiectului.

2.37. Până la sfârșitul anului 2022, doar patru întreprinderi comune (CA, Clean H2, IHI și CBE) dintre cele opt dezvoltaseră și puseseră în aplicare, pentru controalele *ex ante*, o abordare completă bazată pe analiza riscurilor, în conformitate cu orientările CIC, având în vedere circumstanțele de risc specifice întreprinderilor comune. În acest scop, fiecare dintre cele patru întreprinderi comune a identificat criteriile de risc cele mai relevante și a conceput, în funcție de acestea, o abordare de monitorizare bazată pe analiza riscurilor. O astfel de abordare le-a permis să evalueze nivelul de risc al fiecărui proiect și al fiecărui beneficiar în cursul principalelor etape ale implementării proiectului, cum ar fi elaborarea acordului de grant, modificarea acestuia, raportarea și plata. În acest sens, întreprinderile comune respective au elaborat, de asemenea, orientări interne cu privire la abordarea lor bazată pe analiza riscurilor și și-au format și îndrumat personalul cu privire la aplicarea corespunzătoare și consecventă a acestei abordări.

2.38. În ceea ce privește SESAR, pe baza examinării documentației interne și a interviurilor cu personalul întreprinderii comune, Curtea a constatat, la sfârșitul anului 2022, că abordarea de monitorizare a riscurilor utilizată de întreprinderea comună avea în vedere doar beneficiarii care fuseseră auditați *ex post*, aceștia fiind în general beneficiari cu sume mari. Beneficiarii care prezentau un risc potențial și care nu au făcut niciodată obiectul unui audit *ex post*, precum și cei nou-veniți au fost, prin urmare, excluși din evaluarea riscurilor. În plus, întreprinderea comună nu a evaluat riscul la nivelul fiecărui proiect.

Acțiunea 4

SESAR ar trebui să își îmbunătățească abordarea de monitorizare a riscurilor pentru controalele *ex ante* astfel încât să poată identifica beneficiarii cu risc potențial excluși în prezent din populație (cum ar fi beneficiarii care nu au făcut niciodată obiectul unui audit *ex post* și cei nou-veniți), precum și proiectele riscante.

2.39. KDT a pus în aplicare o monitorizare bazată pe riscuri a proiectelor, în conformitate cu cerințele de bază ale Comisiei, precum și o evaluare în funcție de riscuri a IMM-urilor și a nou-veniților, dar nu a elaborat încă orientări interne care să consolideze aceste procese. În ceea ce privește KDT, riscul de erori la nivelul plăților de grant era atenuat grație faptului că statele participante au efectuat controale *ex ante* detaliate cu privire la eligibilitatea costurilor proiectelor declarate în vederea primirii cofinanțării naționale, la nivelul beneficiarilor care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor național. Statele participante au cooperat îndeaproape cu KDT și i-au comunicat în timp util aceste erori majore, neregulile și falimentele detectate. Spre deosebire de alte întreprinderi comune, pragul de 90 % pentru prefinanțare

a fost aplicat la nivelul beneficiarilor și orice modificare a bugetului de costuri între membrii consorțiului impunea o modificare a acordului de grant. KDT a controlat îndeplinirea acestor criterii specifice în afara COMPASS, iar responsabilii de proiect au efectuat verificări manuale standardizate în foi de calcul Excel.

2.40. EU-Rail și EuroHPC au efectuat ad-hoc controale *ex ante* bazate pe o analiză a riscurilor pentru proiectele cu riscuri, dar, până la sfârșitul anului 2022, nu implementaseră încă o abordare structurată bazată pe riscuri pentru controalele *ex ante*. În special, aceste întreprinderi comune nu își aliniaseră controalele *ex ante* cu factorii cu grad ridicat de risc identificați de evaluările specifice ale riscurilor. În plus, ele nu elaboraseră nici orientări practice interne cu privire la modul în care ar trebui pusă în aplicare o monitorizare bazată pe riscuri, nici instrucțiuni privind modul în care personalul ar trebui să utilizeze modulul de gestionare a riscurilor disponibil în COMPASS.

2.41. În consecință, aceste două întreprinderi comune nu au asigurat o evaluare completă și armonizată a riscurilor relevante aferente proiectelor lor și a riscurilor legate de beneficiari, ceea ce poate duce la controale *ex ante* ineficiente și/sau ineficace. Această situație poate antrena creșterea riscului de cofinanțare a unor costuri neeligibile, de neîndeplinire a obiectivelor proiectelor, de întârzieri în cadrul acestora sau chiar de eșec al proiectelor.

Acțiunea 5

EU-Rail și EuroHPC ar trebui să implementeze o abordare structurată bazată pe analiza riscurilor care să stea la baza controalelor *ex ante* și care să acopere riscurile relevante legate de proiecte și de beneficiari.

În plus, EU-Rail, EuroHPC și KDT ar trebui să elaboreze orientări practice interne cu privire la modul în care ar trebui pusă în aplicare o monitorizare bazată pe riscuri la nivelul proiectelor și al beneficiarilor și cu privire la modul în care personalul ar trebui să utilizeze modulul de gestionare a riscurilor disponibil în COMPASS.

În cazul majorității întreprinderilor comune, s-au observat deficiențe în utilizarea instrumentului de monitorizare consolidată

2.42. Conform secțiunii 3.2.2 referitoare la monitorizarea consolidată din [orientările CIC privind controalele *ex ante* din cadrul programului Orizont 2020](#), instrumentul de monitorizare consolidată îi ajută pe angajații care se ocupă de granturi (responsabilii de proiecte, responsabilii financiari și juriștii) să efectueze o evaluare a riscurilor aferente proiectelor sau beneficiarilor. Acest instrument le permite, în orice moment pe parcursul implementării proiectului, să înregistreze riscurile importante identificate și să urmărească acțiunile respective de monitorizare și de atenuare a riscurilor. Instrumentul este deci conceput pentru

a contribui la direcționarea controalelor *ex ante* către cele mai importante riscuri evaluate în legătură cu un proiect sau cu beneficiarii.

2.43. Instrumentul este integrat în modulul de gestionare a riscurilor din cadrul sistemului de granturi electronice (COMPASS). Pentru o utilizare structurată și consecventă, instrumentul oferă o tipologie predefinită de categorii de monitorizare, de exemplu: risc substanțial pentru implementare; probleme legate de capacitatea operațională; riscuri grave în materie de etică; suspiciuni de nereguli/fraudă; constatări de audit grave; riscuri identificate în timpul controlului *ex ante*. Angajații responsabili trebuie să precizeze în mod clar acțiunile în materie de control pe care intenționează să le efectueze ca urmare a identificării unui anumit risc, de exemplu: solicitarea unor documente justificative specifice; lansarea unei examinări tehnice direcționate către unele dintre activitățile proiectului, cu implicarea experților; în cazul unor probleme grave, lansarea unei examinări tehnice și a unui audit financiar cu privire la întregul proiect.

2.44. Pentru a asigura o utilizare eficace și eficientă a instrumentului, angajații responsabili ar trebui să stabilească un termen relevant și realizabil (termen-limită) pentru finalizarea fiecărei acțiuni decise în cadrul monitorizării consolidate. La expirarea termenului-limită stabilit, în cazul în care riscul persistă și necesită în continuare să fie monitorizat, angajatul responsabil trebuie să reînnoiască semnalul de alertă identificat de monitorizarea consolidată, trebuie să stabilească un nou termen și trebuie să actualizeze, după caz, parcursul planificat al acțiunii de monitorizare.

2.45. Analiza detaliată a Curții asupra unui eșantion de cazuri identificate de monitorizarea consolidată aplicată de întreprinderile comune a evidențiat o serie de deficiențe, care au împiedicat monitorizarea eficace și eficientă a acestora:

- nu s-au definit acțiuni specifice de control care să fie aplicate pentru riscurile identificate sau nu s-a stabilit un termen-limită pentru punerea lor în aplicare (EuroHPC, KDT, EU-Rail);
- la expirarea termenului-limită stabilit, semnalul de alertă determinat de monitorizarea consolidată nu a fost nici reînnoit, nici închis. În plus, gradul de risc nu a fost reevaluat de către angajatul responsabil după punerea în aplicare a acțiunilor de control (SESAR, CA și KDT).

Acțiunea 6

SESAR, CA, KDT, EU-Rail și EuroHPC ar trebui să se asigure că toate acțiunile din cadrul monitorizării consolidate sunt însoțite de acțiuni de control care să vizeze în mod specific riscurile identificate și să se dea curs acestor acțiuni într-un termen prestabilit.

Majoritatea întreprinderilor comune nu au elaborat încă o abordare de audit *ex post* bazată pe analiza riscurilor pentru plățile aferente granturilor din cadrul programului Orizont 2020

2.46. Secțiunea 4.2.1 privind selecția bazată pe analiza riscurilor din „Strategia de audit *ex post* pentru programul Orizont 2020” a Comisiei menționează că scopul selecției bazate pe analiza riscurilor pentru auditul *ex post* este de a viza, în cadrul entităților de implementare, acele porțiuni din buget în cazul cărora corecțiile pentru erorile detectate pot fi cele mai eficiente (beneficiarii cu cea mai mare contribuție, participările cu cea mai ridicată contribuție, beneficiarii cu grad ridicat de risc). În același timp, selecția bazată pe analiza riscurilor ar trebui să maximizeze „efectul de curățare” (a se vedea [caseta 2.2](#)) prin corectarea erorilor sistematice de la nivelul beneficiarilor importanți. Vizarea domeniilor cu riscuri specifice implică vizarea acelor domenii pentru care ratele de eroare pot depăși rata de eroare reprezentativă¹³.

2.47. Interviuurile Curții cu personalul întreprinderilor comune, rezultatele auditurilor *ex post* anterioare și propria experiență în ceea ce privește testarea directă de fond a plăților aferente granturilor au confirmat faptul că următoarele criterii de risc specifice pot indica ce beneficiari și proiecte prezintă un risc sporit de eroare și, prin urmare, au un „efect de curățare” potențial ridicat (a se vedea [caseta 2.2](#)):

- beneficiarii importanți din punctul de vedere al valorii cumulate a granturilor;
- beneficiari cu statut de nou-venit sau de IMM;
- beneficiari care au fost identificați cu rate de eroare ridicate în urma auditurilor anterioare și care nu au făcut ulterior obiectul unei urmăriri subsecvente;
- beneficiari care depind în mare măsură de fondurile din partea UE;
- beneficiari din state din afara UE, care au o experiență limitată sau inexistentă în ceea ce privește procedurile UE pentru declarațiile de costuri legate de granturile UE;
- nivel scăzut de monitorizare stabilit de întreprinderea comună pentru un proiect relativ complex;
- proiecte și beneficiari cu un nivel ridicat de subcontractare și/sau externalizare către terți;
- beneficiari care au primit sume mari reprezentând contribuții din partea UE fără să dispună de certificare din partea unor auditori independenți.

---

¹³ Secțiunea 4.2.1 privind selecția bazată pe analiza riscurilor.

Caseta 2.2

„Efectul de curățare”

„Strategia de audit *ex post* pentru programul Orizont 2020” a Comisiei prevede calcularea unei „rate de eroare reziduală” care să reflecte efectul potențial pe care îl are corectarea de către beneficiarii auditați:

- a tuturor erorilor detectate la nivelul plăților aferente granturilor care au fost auditate *ex post*, plus
- a erorilor sistematice care afectează plățile neauditate („extrapolare”).

asupra ratei de eroare detectate în eșantionul reprezentativ specific pentru fiecare întreprindere comună utilizat în cadrul auditurilor *ex post* desfășurate de Serviciul comun de audit (CAS) din cadrul DG RTD. Prin urmare, rata de eroare reziduală indică nivelul de eroare care rămâne în populația auditabilă după corecțiile efectuate de beneficiari în urma rezultatelor auditurilor *ex post*.

Beneficiarii importanți asigură „efectul de curățare” cel mai puternic. În cazul cheltuielilor aferente programului Orizont 2020, rata de eroare pentru această parte din populația de beneficiari nu este deosebit de ridicată, dar beneficiarii importanți reprezintă totuși peste 50 % din cheltuielile aferente acestui program. IMM-urile și beneficiarii nou-veniți rămân o sursă considerabilă de nivel ridicat de eroare. Cu toate acestea, întrucât cuantumul individual pe care le solicită astfel de beneficiari sunt relativ scăzute, „efectul de curățare” al corecțiilor în acest grup de beneficiari este limitat.

2.48. Pentru a oferi o asigurare suficientă în contextul procedurilor de descărcare de gestiune a întreprinderilor comune, „Strategia de audit *ex post* pentru programul Orizont 2020” a Comisiei prevede ca Serviciul comun de audit să genereze un eșantion aleatoriu reprezentativ separat pentru fiecare întreprindere comună (eșantion din al doilea strat). Aceste eșantioane sunt selectate în plus față de eșantionul comun (aleatoriu) (eșantionul din primul strat) pentru cheltuielile Orizont 2020 în ansamblu. În plus, dacă auditurile din cadrul primelor două straturi nu sunt suficiente pentru întreprinderile comune, articolul 10 din acordurile lor de delegare respective prevede că Serviciul comun de audit efectuează audituri *ex post* suplimentare bazate pe o analiză a riscurilor, la cererea și pe cheltuiala întreprinderii comune (eșantion din al treilea strat).

2.49. Cu excepția CBE, a Clean H2 și a IHI, toate celelalte întreprinderi comune s-au bazat exclusiv pe eșantioane (aleatorii) reprezentative. În consecință, ele nu au stabilit o abordare bazată pe analiza riscurilor pentru auditul *ex post* și mai degrabă și-au completat auditurile *ex post* realizate pe eșantioane reprezentative cu cereri ad-hoc de audituri *ex post* bazate pe o analiză a riscurilor sau au efectuat propriile audituri *ex post* într-un anumit domeniu specific de risc (de exemplu, CA a selectat în 2022 declarațiile de costuri cu valoare mare posibil afectate de criza provocată de pandemia de COVID-19).

2.50. CBE, Clean H2 și IHI au elaborat o abordare bazată pe analiza riscurilor pentru auditul *ex post* cu scopul de a reduce rata de eroare detectată de acest tip de audit prin consolidarea „efectului de curățare” al auditurilor lor *ex post*.

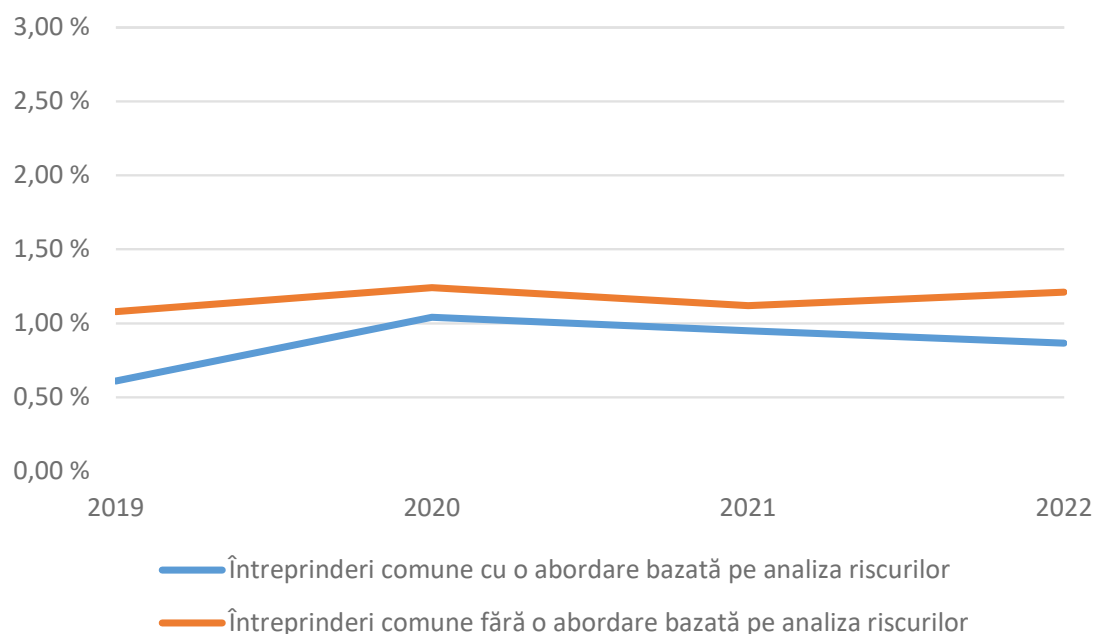
2.51. Pentru a accentua acest efect, cele două întreprinderi au luat în considerare, printre altele, următorii factori pentru identificarea beneficiarilor și a proiectelor care prezentau un risc:

- o profilurile de risc ale beneficiarilor astfel cum au fost confirmate în trecut (de exemplu, beneficiarii importanți care nu au făcut niciodată obiectul unui audit, beneficiarii nou-veniți, IMM-urile, beneficiarii cu constatări de audit anterioare, beneficiarii din state din afara UE);
- o feedbackul din partea unităților operaționale (de exemplu, informații privind proiectele al căror buget de granturi prezintă un risc, dar pentru care se aplică niveluri scăzute de monitorizare, beneficiarii care depind în mare măsură de fondurile din partea UE, beneficiarii sau proiectele pentru care există un semnal de alertă determinat de monitorizarea consolidată, beneficiari cu un quantum ridicat al contribuției din partea UE fără să dispună de certificare etc.).

2.52. Raportul de sinteză al Serviciului comun de audit privind erorile detectate în urma auditurilor *ex post* bazate pe analiza riscurilor efectuate pentru plățile de grant din cadrul programului Orizont 2020 a indicat că eșantionul a fost, în medie, mai bine direcționat doar în cazul Clean H2 și al IHI, în comparație cu întreprinderile comune care au solicitat ad-hoc audituri *ex post* bazate pe analiza riscurilor. Această situație se explică prin faptul că ambele întreprinderi comune au utilizat analize bine dezvoltate pentru a detecta beneficiarii cei mai expuși la erori.

2.53. În [figura 2.3](#) se prezintă evoluția ratelor de eroare reziduală ale întreprinderilor comune, în perioada 2019-2022, determinate în urma auditurilor *ex post*. Aceasta arată că întreprinderile comune cu o abordare bine dezvoltată bazată pe analiza riscurilor pentru auditul *ex post* (Clean H2 și IHI) au raportat o rată de eroare reziduală sub media înregistrată de întreprinderile comune care nu dispuneau de o astfel de abordare, datorită identificării sistematice și a auditului sistematic al beneficiarilor care prezentau cele mai mari riscuri.

Figura 2.3 – Evoluția, în perioada 2019-2022, a ratelor medii de eroare reziduală determinate în urma auditurilor *ex post*

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor din rapoartele anuale de activitate ale întreprinderilor comune pentru perioada 2019-2022.

În cadrul programului Orizont Europa, este cu atât mai important ca întreprinderile comune să își pună în aplicare abordările specifice bazate pe analiza riscurilor pentru gestionarea granturilor

2.54. În cadrul programului Orizont Europa, au apărut mai multe modificări importante ale cadrului de control intern. De exemplu, în [nota sa de orientare privind strategia de control aplicabilă programului Orizont Europa](#), Comisia informează că Serviciul comun de audit va efectua doar auditul *ex post* al unui eșantion reprezentativ de cheltuieli din ansamblul programului și nu va mai efectua audituri *ex post* pe eșantioane reprezentative care să vizeze în mod specific diversele părți interesate din cadrul programului Orizont Europa, cum ar fi întreprinderile comune. Întreprinderile comune vor avea posibilitatea de a solicita audituri *ex post* bazate pe analiza riscurilor pentru beneficiarii și proiectele lor numai dacă beneficiarii și proiectele respective sunt identificate în mod clar ca prezentând un risc ridicat.

2.55. În plus, structura beneficiarilor și/sau a proiectelor desfășurate de unele întreprinderi comune (SESAR, CA, IHI, EuroHPC) înregistrează schimbări semnificative în cadrul programului Orizont Europa, cum ar fi creșterea numărului de IMM-uri, de beneficiari nou-veniți și de consorții de dimensiuni mai mari, și există acum cerința de a se utiliza numai procedurile de cerere de propuneri deschise pentru activitățile programului Orizont Europa.

Prin urmare, este posibil ca factorii de risc identificați în programele anterioare să nu mai fie relevanți și să apară noi factori de risc.

2.56. Aceste schimbări evidențiază cât este de important ca întreprinderile comune să pună în aplicare sau să își adapteze abordarea specifică bazată pe analiza riscurilor în ceea ce privește gestionarea granturilor. În 2022, singura întreprindere comună care a dezvoltat o astfel de abordare a fost Clean H2 (a se vedea [caseta 2.3](#)).

Caseta 2.3

Abordarea bazată pe analiza riscurilor aplicată de Clean H2 pentru gestionarea granturilor

Clean H2 a elaborat o abordare personalizată bazată pe analiza riscurilor cu scopul de a consolida asigurarea pe care o obține pe baza controalelor *ex ante* și a auditurilor *ex post*.

La începutul anului 2022, întreprinderea comună a analizat întreaga populație a beneficiarilor săi din cadrul programului Orizont 2020 și a identificat beneficiarii cu cel mai ridicat grad de risc în vederea efectuării de audituri *ex post* bazate pe analiza riscurilor. Beneficiarii cu cel mai mare grad de risc erau beneficiarii importanți în cazul cărora cuantumumul cumulată al contribuțiilor din partea întreprinderii comune pentru ansamblul proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 gestionate de întreprinderea comună era mai mare de 1 milion de euro, care nu fuseseră niciodată auditați *ex post* și care aveau un profil de risc corespunzător statutului de IMM sau de nou-venit.

Restul beneficiarilor importanți au fost invitați să completeze un scurt chestionar de autoevaluare, care s-a axat pe cele mai frecvente erori detectate în urma auditurilor *ex post* anterioare, de exemplu: complexitatea opțiunii alese în materie de costuri cu personalul, nivel semnificativ de subcontractare, achizițiile de active, livrările interne, metoda de raportare a costurilor și punerea în aplicare a acțiunilor corective în urma rezultatelor auditurilor *ex post* anterioare.

Pe baza răspunsurilor primite, întreprinderea comună a identificat acei beneficiari importanți care prezentau un risc ridicat pentru controlul *ex ante*. Întreprinderea comună a organizat pentru aceștia seminare financiare online, axate pe caracteristicile esențiale ale unei declarații corecte de costuri cu elemente de cost semnificative.

Rezultatele seminarelor online au fost utilizate de responsabilii de proiect și de responsabilii financiari ai întreprinderii comune cu scopul de a îmbunătăți eficacitatea controalelor sale *ex ante* privind viitoarele declarații de costuri care urmau să fie prezentate de acești beneficiari importanți (etapa efectuării plăților).

2.57. Eficacitatea unei abordări bazate pe analiza riscurilor pentru gestionarea granturilor poate fi afectată de constrângerile tehnice existente. Sistemul de granturi electronice (COMPASS) nu permite încă transmiterea unui feedback automat valoros provenit din

constatările auditurilor *ex post* (alături de sugestii de controale *ex ante* specifice) către controlorii *ex ante* pentru a-i ajuta în evaluarea riscurilor.

Acțiunea 7

În cadrul programului Orizont Europa, toate întreprinderile comune ar trebui să aplice o abordare bazată pe analiza riscurilor pentru gestionarea granturilor, care să acopere principalele etape ale procesului de gestionare a granturilor, de la elaborarea acordului de grant până la efectuarea plăților. În acest context, întreprinderile comune ar trebui, în special, să se asigure că:

- (a) beneficiarii și proiectele care prezintă un risc potențial fac obiectul unor controale *ex ante* sau al unor audituri *ex post* intensificate;
- (b) rezultatele importante ale auditurilor *ex post* sunt luate în considerare în mod corespunzător la evaluarea riscurilor pentru viitoarele controale *ex ante*.

Alte documente referitoare la întreprinderile comune publicate de Curte

2.58. Pe lângă raportul anual de audit privind conturile anuale ale întreprinderilor comune, Curtea a publicat, în cursul anilor 2022 și 2023, diverse rapoarte speciale de audit și documente de analiză în care se face referire la întreprinderile comune (a se vedea [figura 2.4](#)).

Figura 2.4 – Alte documente recente publicate de Curte care fac referire la întreprinderile comune sau la activități de cercetare

Raportul special nr. 05/2022:

„Securitatea cibernetică a instituțiilor, organelor și agențiilor UE: per ansamblu, nivelul de pregătire nu este proporțional cu amenințările”

Numărul incidentelor semnificative de securitate cibernetică în organismele UE a crescut de peste zece ori între 2018 și 2021, în condițiile în care telemunca a mărit considerabil numărul de puncte potențiale de acces pentru atacatori.

Incidentele semnificative sunt cauzate în general de utilizarea de metode și tehnologii noi, pentru investigarea și redresarea în urma lor fiind uneori nevoie de săptămâni sau chiar de luni întregi. Un astfel de exemplu a fost atacul cibernetic asupra Agenției Europene pentru Medicamente, soldat cu divulgarea unor date sensibile și manipularea acestora cu scopul de a se submina încrederea în vaccinuri.

Concluzia principală a Curții a fost că nivelul de pregătire al organismelor UE în materie de securitate cibernetică variază și, per ansamblu, nu este proporțional cu amenințările din ce în ce mai mari. De fapt, acestea nu dispun de o abordare consecventă în materie de securitate cibernetică și nu au introdus în toate cazurile controale esențiale și bune practici importante în domeniu.

Deși diferențele dintre nivelurile de securitate cibernetică ar putea fi justificate teoretic de profilurile de risc diferite ale fiecărei organizații și de nivelurile variabile de sensibilitate a datelor gestionate de acestea, auditorii subliniază faptul că deficiențele în materie de securitate cibernetică ale unui singur organism UE pot expune mai multe alte organizații la amenințări în domeniu, organismele UE fiind puternic interconectate.

În fine, instituțiile, organele și agențiile UE nu dispun în prezent de un cadru juridic pentru securitatea informațiilor și securitatea cibernetică.

Raportul special nr. 23/2022:

„Sinergii între programul Orizont 2020 și fondurile structurale și de investiții europene”

În Strategia Europa 2020, Comisia a subliniat rolul cercetării și inovării ca forțe motrice ale prosperității sociale și economice și ale durabilității mediului.

Cele două fonduri principale de sprijinire a cercetării și inovării au fost Orizont 2020, cu o alocare bugetară de 76,4 miliarde de euro, și fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI), cu o sumă de aproape 41 de miliarde de euro angajată pentru activități de cercetare și inovare.

În cadrul acestui raport, Curtea a evaluat dacă Comisia și autoritățile naționale/regionale de punere în aplicare competente au luat măsuri adecvate pentru a crea sinergii între programul Orizont 2020 și fondurile ESI.

S-a constatat că unii factori, deși esențiali pentru crearea de sinergii, nu erau încă pe deplin instituiți și că punerea în aplicare varia în funcție de tipul de sinergie. Cooperarea dintre părțile interesate din domeniul cercetării și inovării din cadrul celor două programe era în continuare limitată. Absența unei baze de date integrate pentru proiectele finanțate din fondurile ESI care să fie interoperabilă cu baza de date a programului Orizont 2020 a îngreunat identificarea și explorarea posibilităților sinergii de către Comisie și de către autoritățile naționale/regionale. Mai mult, autoritățile de management al fondurilor ESI nu au pus în aplicare toate măsurile menite să favorizeze sinergiile din documentele strategice. Anumite propuneri de proiecte care au fost evaluate pozitiv în cadrul programului Orizont 2020, dar care nu au fost finanțate din cauza unei lipse de resurse, au primit o etichetă de calitate (marca de excelență) pentru a le facilita primirea de finanțare din fondurile ESI. Totuși, doar un număr limitat de activități care au primit această etichetă dintre cele incluse în eșantionul pentru Orizont 2020 au beneficiat în cele din urmă de finanțare din fondurile ESI.

Curtea recomandă Comisiei:

- să îmbunătățească cooperarea dintre părțile interesate care își desfășoară activitatea în domeniul cercetării și inovării;
- să exploateze potențialul bazelor de date pentru a stimula sinergiile;
- să crească gradul de utilizare a sinergiilor în aval;
- să îmbunătățească fluxurile de informații cu privire la proiectele din cadrul Orizont 2020 cărora li s-a acordat marca de excelență.

Raportul special nr. 05/2023:

„O construcție eterogenă care necesită progrese în materie de simplificare și de răspundere de gestiune”

Acest audit al Curții a urmărit să ofere o perspectivă aprofundată asupra peisajului financiar al UE, care a fost descris ca o „galaxie de fonduri și de instrumente care gravitează în jurul bugetului UE”. Întreprinderile comune sunt evocate ca un instrument pe deplin integrat în bugetul UE.

Raportul urmărea să identifice posibilitățile de simplificare și de raționalizare a peisajului financiar al UE. S-au examinat, de asemenea, motivele pentru care au fost create instrumente în afara bugetului UE și s-a evaluat dacă mecanismele existente asigură un control public al finanțării.

S-a constatat că peisajul financiar al UE este compus din mult prea multe instrumente, cu o varietate de mecanisme de guvernare și surse de finanțare, precum și cu moduri diferite de acoperire a obligațiilor potențiale de plată.

Pentru unele dintre aceste instrumente, nu se efectuează un audit al performanței lor și nu există nicio supraveghere din partea Parlamentului European.

În cadrul auditului, s-au observat anumite progrese înregistrate recent în ceea ce privește consolidarea mai multor instrumente. Totuși, potențialul de simplificare nu a fost încă valorificat pe deplin, în special în cazul instrumentelor prin intermediul cărora se oferă asistență financiară.

Curtea recomandă Comisiei:

- să evalueze orice propuneri de noi instrumente și să informeze Consiliul;
- să publice informații cu privire la peisajul financiar general al UE;
- să integreze Fondul pentru modernizare în bugetul UE;
- să consolideze instrumentele de asistență financiară existente.

Sursa: mai multe detalii privind rapoartele, recomandările aferente și răspunsurile entității auditate pot fi consultate pe site-ul Curții, eca.europa.eu.

Răspunsurile întreprinderilor comune la capitolul 2

2.38 Este important de remarcat că cea mai mare parte a bugetului Orizont 2020 al întreprinderii comune SESAR 3 a fost consumată de beneficiarii importanți (membrii privați ai întreprinderii comune) care au implementat în principal proiecte mari din cadrul cererilor de propuneri pentru cercetare industrială, toate fiind auditate ex-post (uneori de mai multe ori) pe parcursul programelor anterioare. Prin urmare, întreprinderea comună SESAR a considerat că riscul rămas, legat de beneficiarii mai mici și de cei nou veniți (care nu au fost auditați ex-post), este destul de scăzut.

În fine, întrucât numărul de proiecte din cadrul programului Orizont 2020 a fost destul de limitat și a fost implementat în cea mai mare parte de beneficiari cunoscuți și auditați ex post, întreprinderea comună a evaluat riscurile globale legate de programul Orizont 2020 la nivelul principalilor săi beneficiari și nu la nivel de proiect.

2.40 Întreprinderea comună EU-Rail dorește să sublinieze că riscul de erori în ceea ce privește plățile aferente granturilor din cadrul programului Orizont 2020 a fost atenuat în mare măsură prin utilizarea de sume forfetare. În special, întreprinderea comună EU-Rail a asigurat sume forfetare rezonabile apelând la experți financiari în cursul procedurilor de evaluare a cererii de propuneri; de asemenea, în cursul etapei de pregătire a acordului de grant, a investigat și negociat cu atenție toate elementele de cost aduse în discuție de experții financiari, în conformitate cu Decizia C(2017) 7151 a Comisiei din 27 octombrie 2017 privind autorizarea utilizării rambursării pe baza unei sume forfetare pentru costurile eligibile ale acțiunilor prevăzute în Programul-cadru Orizont 2020.

Deși a integrat proceduri pentru identificarea ex ante a factorilor cu grad mare de risc pentru acordurile de grant din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună EU-Rail recunoaște că aceste proceduri ar putea fi mai bine aliniată curecomandările Comisiei privind controalele ex ante bazate pe riscuri.

2.55 În cadrul programului Orizont Europa, întreprinderea comună SESAR 3 cu un număr mai mare de membri privați organizează cereri de propuneri deschise. În 2023, când s-au încheiat primele cereri de propuneri în cadrul programului Orizont Europa, întreprinderea comună SESAR 3 a adoptat o nouă abordare bazată pe riscuri pentru controalele ex-ante și a pus în aplicare noi instrumente bazate pe riscuri, care evaluează riscurile la nivel de proiect și pentru noii veniți. Întreprinderea comună SESAR 3 va furniza informații cu privire la aceste activități în raportul său anual de activitate pe 2023.

Acțiunea 7 Întreprinderile comune sunt conștiente de schimbarea semnificativă a cadrului de control intern al Comisiei pentru granturile din cadrul programului Orizont Europa, potrivit căruia întreprinderile comune nu își mai pot stabili propriile eșantioane reprezentative specifice și nu își mai pot calcula ratele de eroare reprezentative și reziduale specifice. În consecință, toate întreprinderile comune se pregătesc deja pentru această schimbare stabilind abordarea lor comună de punere în aplicare a Strategiei de control a programului Orizont Europa a Comisiei, care va include următoarele elemente:

- controale ex-ante bazate pe riscuri;
- audituri ex post bazate pe riscuri; și
- raportarea în RAA a celor mai semnificative rezultate ale auditurilor ex post (fără precizarea ratelor de eroare specifice întreprinderii comune), a deficiențelor detectate în materie de control intern și a efectului de curățare.

Abordarea comună a întreprinderilor comune de punere în aplicare a strategiei (în prezent în curs de pregătire), care va aborda observația Curții și acțiunea 7, se va baza pe noi module de asigurare care sunt relevante în cadrul programului Orizont Europa.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Capitolul 3

Declarațiile de asigurare

cu privire la întreprinderile comune ale UE

3.1. Informații în sprijinul declarațiilor de asigurare

Baza pentru opinii

3.1.1. Auditul Curții a fost efectuat în conformitate cu standardele internaționale de audit (ISA) și codul etic formulate de Federația Internațională a Contabililor (IFAC) și cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit (ISSAI) formulate de INTOSAI.

Responsabilitățile care revin Curții în temeiul acestor standarde sunt descrise mai detaliat în secțiunea intitulată „Responsabilitățile auditorului” din prezentul raport. Curtea a respectat cerințele de independență și a îndeplinit obligațiile etice care îi revin în conformitate cu Codul etic pentru profesioniștii contabili al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili. Curtea consideră că probele de audit pe care le-a obținut sunt suficiente și adecvate pentru a sta la baza opiniei sale.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea

3.1.2. În conformitate cu articolele 310-325 TFUE și cu regulamentele financiare ale întreprinderilor comune, conducerea fiecărei întreprinderi comune este responsabilă de întocmirea și de prezentarea conturilor acesteia pe baza standardelor de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional, precum și de legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor. Această responsabilitate include conceperea, implementarea și menținerea controalelor interne necesare pentru întocmirea și pentru prezentarea unor situații financiare care să nu fie afectate de denaturări semnificative, fie rezultate din acte de fraudă, fie rezultate din erori. Conducerea are de asemenea responsabilitatea de a se asigura că activitățile, operațiunile financiare și informațiile reflectate în situațiile financiare sunt conforme cu cadrul de reglementare care li se aplică. Responsabilitatea finală pentru legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor fiecăreia dintre întreprinderile comune aparține conducerii acesteia.

3.1.3. În procesul de întocmire a conturilor, conducerea este responsabilă de evaluarea capacității întreprinderii comune respective de a-și continua activitatea, prezentând, după caz, aspectele relevante pentru continuitatea activității și utilizând principiul contabil al continuității activității, cu excepția cazului în care intenționează fie să lichideze entitatea, fie să oprească operațiunile sau nu are nicio altă soluție realistă decât aceea de a face acest lucru.

3.1.4. Persoanele însărcinate cu guvernarea sunt responsabile de supravegherea procesului de raportare financiară al întreprinderilor comune.

Responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente

3.1.5. Obiectivul Curții este, pe de o parte, de a obține o asigurare rezonabilă referitor la prezența sau la absența unor denaturări semnificative în cadrul conturilor întreprinderilor comune și la conformitatea operațiunilor subiacente conturilor cu legile și reglementările și, pe de altă parte, de a furniza Parlamentului European și Consiliului declarații de asigurare cu privire la fiabilitatea conturilor și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora, pe baza auditului său. O asigurare rezonabilă reprezintă un nivel de asigurare ridicat, dar nu este o garanție a faptului că auditul va detecta întotdeauna eventualele denaturări sau neconformități semnificative. Acestea pot apărea ca rezultat fie al unei fraude, fie al unei erori și sunt considerate a fi semnificative dacă se estimează, în mod rezonabil, că ele ar putea influența, în mod individual sau luate împreună, deciziile economice luate de utilizatori pe baza acestor conturi.

3.1.6. În ceea ce privește veniturile, Curtea verifică contribuțiile primite de la Comisie, de la alți parteneri sau de la țările participante și evaluează procedurile instituite de întreprinderile comune pentru colectarea altor venituri, dacă este cazul.

3.1.7. În ceea ce privește cheltuielile, Curtea examinează operațiunile de plăți la momentul la care cheltuielile au fost efectuate, înregistrate și acceptate. Examinarea acoperă toate categoriile de plăți (cu excepția plăților în avans) la momentul la care sunt efectuate. Plățile în avans sunt examinate în momentul în care beneficiarul fondurilor furnizează justificarea pentru utilizarea lor corespunzătoare și întreprinderea comună acceptă această justificare prin validarea și închiderea plății în avans, în același exercițiu sau ulterior.

3.1.8. În conformitate cu standardele ISA și ISSAI, Curtea își exercită raționamentul profesional și își păstrează scepticismul profesional pe tot parcursul auditului. Curtea desfășoară de asemenea următoarele activități:

- Curtea identifică și evaluează riscul de denaturare semnificativă a conturilor și riscul ca operațiunile subiacente să prezinte neconformități semnificative cu cerințele cadrului juridic al Uniunii Europene, fie că aceste denaturări sau neconformități semnificative rezultă din acte de fraudă, fie că rezultă din erori. Curtea concepe și efectuează proceduri de audit care să răspundă acestor riscuri. Curtea obține probe de audit suficiente și adecvate pentru a sta la baza opiniilor sale. Riscul de nedetectare a unei denaturări sau a unei neconformități semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări sau a unei neconformități semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune coluziune, fals, omisiuni intenționate, declarații false sau evitarea controalelor interne.

- Curtea obține o înțelegere a controalelor interne relevante pentru audit în vederea elaborării de proceduri de audit adecvate în raport cu circumstanțele, dar nu în scopul exprimării unei opinii cu privire la eficacitatea controalelor interne respective.
- Curtea evaluează gradul de adecvare al politicilor contabile utilizate de conducere și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către aceasta.
- Curtea formulează concluzii cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a principiului contabil privind continuitatea activității și determină, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea unei întreprinderi comune de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionează că există o incertitudine semnificativă, Curtea trebuie să atragă atenția, în raportul său de audit, asupra prezentărilor aferente de informații din conturi sau, în cazul în care aceste informații prezentate sunt neadecvate, să își modifice opinia. Concluziile Curții se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului său de audit. Cu toate acestea, evenimente sau condiții ulterioare pot determina o entitate să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității.
- Curtea evaluează prezentarea, structura și conținutul general al conturilor, inclusiv prezentările de informații, și măsura în care conturile reflectă în mod fidel operațiunile și evenimentele subiacente.
- Curtea obține probe de audit suficiente și adecvate cu privire la informațiile financiare ale întreprinderilor comune cu scopul de a exprima o opinie referitoare la conturi și la operațiunile subiacente acestora. Ea este responsabilă de coordonarea, supervizarea și efectuarea auditului și își asumă întreaga responsabilitate pentru opiniile sale de audit.
- Curtea ia în considerare activitatea de audit desfășurată de auditorul extern independent cu privire la conturile întreprinderilor comune, în conformitate cu prevederile articolului 70 alineatul (6) din Regulamentul financiar al UE¹⁴.

3.1.9. Serviciul comun de audit al DG RTD (CAS) din cadrul Comisiei efectuează auditurile *ex post* privind cheltuielile pentru cercetare efectuate de întreprinderile comune în cadrul programului Orizont 2020. În ceea ce privește rezultatele acestor audituri *ex post*, Comisia a luat în considerare, în propunerea sa de regulament pentru Orizont 2020¹⁵, că un risc de eroare, pe o bază anuală, cuprins într-un interval între 2-5 % este un obiectiv realist, ținându-se seama de costurile controalelor și de complexitatea normelor asociate cu rambursarea costurilor proiectului de cercetare. Obiectivul Comisiei în ceea ce privește nivelul rezidual de eroare este de a obține, la închiderea programului Orizont 2020, un nivel cât mai aproape

---

¹⁴ Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046.

¹⁵ COM(2011) 809.

posibil de 2 %. CAS rămâne responsabil de auditurile *ex post* cu privire la cheltuielile pentru cercetare ale întreprinderilor comune în cadrul programului Orizont Europa.

3.1.10. Curtea discută cu conducerea despre aspecte precum sfera planificată a auditului și programarea acestuia în timp, precum și despre constatările principale ale auditului, inclusiv eventuale deficiențe semnificative ale controalelor interne pe care le identifică pe parcursul auditului.

3.1.11. Dintre aspectele discutate cu întreprinderile comune, Curtea stabilește care au fost chestiunile cele mai importante pentru auditul conturilor aferente perioadei curente și care reprezintă, prin urmare, aspectele-cheie ale auditului. Curtea descrie aceste aspecte în raportul său, cu excepția cazului în care legile sau reglementările interzic prezentarea publică a aspectului respectiv sau cu excepția cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, Curtea consideră că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul său deoarece se preconizează în mod rezonabil că beneficiile pentru interesul public vor fi depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Întreprinderi comune care implementează programe-cadru ale UE

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

3.2. Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Introducere

3.2.1. Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031¹⁶. SESAR 3 a înlocuit și a succedat întreprinderii comune SESAR, care a fost înființată în februarie 2007 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă de opt ani¹⁷ (SESAR 1) și a fost prelungită în iunie 2014 pentru a continua să funcționeze în cadrul programului Orizont 2020 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024¹⁸.

3.2.2. Întreprinderea comună SESAR 3 este un parteneriat public-privat care urmărește dezvoltarea unui management modernizat al traficului aerian în Europa și accelerarea, prin cercetare și inovare, a realizării cerului european digital. Membrii fondatori sunt Uniunea Europeană (UE), reprezentată de Comisie, Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene (Eurocontrol) și peste 50 de organizații din întregul lanț valoric al aviației, de la aeroporturi și toate categoriile de utilizatori ai spațiului aerian până la furnizori de servicii de navigație aeriană, furnizori și operatori de servicii privind aeronave fără pilot la bord, industria prelucrătoare și comunitatea științifică.

---

¹⁶ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

¹⁷ Regulamentul (CE) nr. 219/2007 al Consiliului privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR).

¹⁸ Regulamentul (UE) nr. 721/2014 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 219/2007.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

3.2.3. *Tabelul 3.2.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.2.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	146,9	69,9	110 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	158,8	34,8	356 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	36	37	-3 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.2.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.2.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa. Prin urmare, bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente corespunzător primelor cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2022, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.2.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune SESAR 3 și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina 161 face parte integrantă din opinie.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.2.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune SESAR 3, care cuprind situațiile financiare¹⁹ și rapoartele privind execuția bugetară²⁰ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.2.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune SESAR 3 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

¹⁹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

²⁰ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.2.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune SESAR 3 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.2.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune SESAR 3 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.2.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.2.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE, membrii privați și Eurocontrol) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu este abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor sub forma contractelor și a acordurilor de grant semnate.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

3.2.12. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului Orizont 2020

3.2.13. *Tabelul 3.2.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.2.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu acordurile bilaterale)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG MOVE)	555,8	29,3	—	585,0	537,3	—	—	—	537,3
Eurocontrol	467,0	25,0	—	492,0	16,8	274,1	39,5	—	330,4
Membrii privați	280,0	18,5	—	298,5	10,8	234,1	44,5	—	289,4
Total	1 302,8	72,8	—	1 375,5	564,9	508,2	84,0	—	1 157,1

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor se află la nivelul obiectivelor stabilite pentru contribuțiile lor

3.2.14. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 555,8 milioane de euro, pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 65,7 milioane de euro (11,8 %) pentru proiecte și contracte nefinalizate încă. În același timp, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a furniza totalitatea contribuțiilor lor în natură în valoare de 280 de milioane de euro, suma definită ca obiectiv în acordul privind participarea industriei. Din această sumă, membrii din sectorul de profil raportaseră, la sfârșitul anului 2022, 278,5 milioane de euro (99,5 %). Eurocontrol angajase pe deplin cei 467 de milioane de euro reprezentând obiectivul în materie de contribuții operaționale definit în acordul bilateral. Din

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

această sumă, Eurocontrol a raportat, la sfârșitul anului 2022, 313,6 milioane de euro (67 % din obiectiv).

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 s-a înrăutățit, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de implementare

3.2.15. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a scăzut la 54 % (în 2021, aceasta a fost de 93 %). Potrivit raportului pe 2022 al întreprinderii comune privind gestiunea bugetară și financiară, acest nivel era explicat de creșterea costurilor și de problemele de implementare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.

Execuția programului Orizont Europa

3.2.16. *Tabelul 3.2.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.2.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG MOVE)	570,0	30,0	600,0	83,5	—	—	83,5
Membrii privați	475,0	25,0	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eurocontrol	475,0	25,0	500,0	1,5	0,0	0,0	1,5
Total	1 520,0	80,0	1 600,0	85,0	0,0	0,0	85,0

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

3.2.17. Creditele de angajament aferente programului Orizont Europa pentru 2022 au fost executate integral pentru primele două cereri de propuneri pentru granturi lansate în aprilie 2022. Comisia a adus o contribuție în numerar în valoare de 83,5 milioane de euro la implementarea acestor proiecte în 2022. Or, întrucât faza de evaluare nu fusese finalizată până la sfârșitul anului, contribuțiile în numerar pot fi utilizate numai în prima jumătate a anului 2023, când sunt semnate acordurile de grant și când pot fi efectuate plățile de prefinanțare aferente.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.2.18. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei a efectuat auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,4 % și o rată de eroare reziduală de 1,8 %²¹. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.2.19. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020²². Curtea nu a identificat erori cuantificabile grave la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune incluși în eșantion. Într-un caz, Curtea a raportat o problemă sistemică antrenată de costuri neeligibile declarate de beneficiar pentru certificate neobligatorii referitoare la situațiile financiare. Aceste costuri corespundeau unor situații financiare intermediare.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.2.20. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

---

²¹ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune SESAR, capitolul 4.1.1.2.3.

²² În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/închisă)
1	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, SESAR 3 (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor²³ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru SESAR 3, această cotă procentuală este de 7,7 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>SESAR 3 a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

²³ Articolul 83a.

Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european 3 (SESAR 3)

Răspunsul întreprinderii comune

3.2.11. Întreprinderea comună acceptă observația Curții și va aborda pe deplin această problemă în conturile anuale ale exercițiului următor.

3.2.13. Deși, până în 2020, a fost conformă cu așteptările, valoarea contribuției Eurocontrol a scăzut ulterior din cauza pandemiei de COVID-19, în urma:

- scăderii activităților partenerilor privați până în 2022, care a avut un impact direct asupra contribuțiilor legate de Eurocontrol, inclusiv asupra exercițiilor și a validărilor; și
- solicitării pe care statele membre au adresat-o Eurocontrol de a-și reduce bugetul general, în contextul unui plan de solidaritate în caz de pandemie. În consecință, a trebuit să-și reducă bugetul de externalizare și să amâne recrutările timp de doi ani (în condițiile în care un număr semnificativ de experți s-au pensionat).

Cu toate acestea, majoritatea proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 ale întreprinderii comune au fost finalizate și au ajuns la maturitatea preconizată, conform planificării. În contextul întreprinderii comune SESAR 3, Eurocontrol și-a reînnoit angajamentul cu o contribuție de până la 500 de milioane de euro.

3.2.17. Intrarea în vigoare tardivă a Regulamentului Consiliului din 30 noiembrie 2021 de instituire a întreprinderii comune în cadrul CFM 2021-2027 a întârziat configurarea completă a administrării întreprinderii comune și, prin urmare, adoptarea primului program de activitate și lansarea primelor cereri de propuneri, care au putut fi publicate abia la 7 aprilie 2022.

3.2.19. Întreprinderea comună SESAR 3 va recupera de la beneficiar sumele supradecarate.

3.3. Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Introducere

3.3.1. Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031²⁴. Întreprinderea comună CA a înlocuit și a succedat întreprinderii comune pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune în sectorul aeronauticii, înființată în decembrie 2007 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă de zece ani²⁵ (Clean Sky 1) și prelungită în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024²⁶ (Clean Sky 2).

3.3.2. Întreprinderea comună CA este un parteneriat public-privat, axat pe cercetare și inovare, al cărui obiectiv constă în transformarea aviației în perspectiva unui viitor durabil și neutru din punct de vedere climatic. Membrii săi fondatori sunt UE, reprezentată de Comisie, și organizațiile din sectorul aviației enumerate în anexa I la Actul de bază unic²⁷. În plus, întreprinderea comună CA are membri asociați selectați în urma unor cereri de exprimare a interesului.

---

²⁴ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

²⁵ Regulamentul (CE) nr. 71/2007 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune Clean Sky 1.

²⁶ Regulamentul (UE) nr. 558/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune Clean Sky 2.

²⁷ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

3.3.3. Tabelul 3.3.1 conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.3.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	415,3	189,9	119 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	411,2	182,6	125 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	41	42	-2 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.3.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în [tabelul 3.3.1](#), depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa. Prin urmare, bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente corespunzător primelor cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2022, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.3.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune CA și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina [161](#) face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.3.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune CA, care cuprind situațiile financiare²⁸ și rapoartele privind execuția bugetară²⁹ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.3.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune CA pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

---

²⁸ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

²⁹ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.3.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune CA pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.3.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune CA pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.3.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.3.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE și membrii privați) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

3.3.12. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului Orizont 2020

3.3.13. *Tabelul 3.3.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.3.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	1 716,0	39,0	—	1 755,0	1 682,7	—	—	—	1 682,7
Membrii privați	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	139,0	1 223,1	2 221,9
Total	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 713,2	829,3	139,0	1 223,1	3 904,6

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor se află la nivelul obiectivelor stabilite pentru contribuțiile lor

3.3.14. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 1 716 milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 70,1 milioane de euro (4,1 %) pentru proiecte nefinalizate încă. În același timp, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a furniza contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune în valoare de 968,3 milioane de euro și contribuții în natură la activități suplimentare în valoare de 1 223,1 milioane de euro, ceea ce reprezintă 101,6 % din obiectivul minim de 2 154,9 milioane de euro. La sfârșitul exercițiului 2022, aceste sume angajate erau raportate integral.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 a scăzut, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu probleme din cauza pandemiei de COVID-19

3.3.15. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a fost de 78 % (în 2021, aceasta a fost de 83 %). Pentru un număr considerabil de proiecte în curs din cadrul Orizont 2020, activitățile tehnice au înregistrat întâzieri sau au trebuit să fie reduse din cauza pandemiei. Prin urmare, aceste proiecte au trebuit modificate sau prelungite, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.

Execuția programului Orizont Europa

3.3.16. *Tabelul 3.3.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.3.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	1 660,8	39,2	1 700,0	178,0	—	—	178,0
Membrii privați	2 360,8	39,2	2 400,0	1,9	0,0	0,0	1,9
Total	4 021,6	78,4	4 100,0	179,9	0,0	0,0	179,9

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.3.17. În 2022, Comisia a adus contribuții în numerar în valoare de 178 de milioane de euro. Întreprinderea comună a utilizat aproape integral contribuția operațională, și anume

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

176 de milioane de euro, pentru plăți de prefinanțare legate de primele acorduri de grant încheiate în cadrul programului Orizont Europa.

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2022

3.3.18. La sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție a bugetului pentru plăți administrative al întreprinderii comune (titlul 2) era scăzută, situându-se la 54 %. Potrivit raportului întreprinderii comune privind gestiunea bugetară și financiară, acest nivel se explica în principal prin serviciile informatice și de comunicare furnizate în ultimul trimestru al anului 2022 care urmau să fie plătite în 2023, precum și prin reducerea costurilor pentru serviciile furnizate de Comisie.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.3.19. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei a efectuat auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 1,6 % și o rată de eroare reziduală de 0,4 %³⁰. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.3.20. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020³¹. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din supradecларarea costurilor cu personalul, deoarece beneficiarul prezentase o declarație de cheltuieli care se baza pe costurile cu personalul înscrise în buget.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.3.21. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

---

³⁰ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune CA, capitolul 4.1.1.

³¹ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
1	2020	Recurgerea la personal interimar s-a intensificat. Această practică a întreprinderii comune creează, <i>de facto</i> , posturi permanente în plus față de cele prevăzute în schemele de personal. O astfel de situație indică faptul că nivelul personalului statutar nu este suficient pentru a pune în aplicare agenda de cercetare și inovare a întreprinderii comune și planurile de activitate aferente. De asemenea, această situație prezintă riscuri semnificative pentru întreprinderea comună în ceea ce privește menținerea competențelor-cheie, neclarități din punctul de vedere al răspunderii de gestiune și eficiența mai redusă a personalului, riscuri care i-ar putea afecta negativ performanța de ansamblu.	În 2022, întreprinderea comună a continuat să utilizeze un număr semnificativ de angajați interimari, explicând că această situație este cauzată de limitările schemei de personal rigide și de volumul de muncă excepțional cauzat de implementarea în paralel a programelor Orizont 2020 și Orizont Europa.	Deschisă

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Ațiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
2	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, CA (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor³² și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru CA, această cotă procentuală este de 2,3 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>CA a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă
3	2021	<p>În 2021, documente importante au fost autorizate prin copierea și lipirea imaginii semnăturii ordonatorului de credite competent în documentul în format Word, care a fost apoi convertit în PDF. Această practică poate prezenta riscuri de natură juridică, întrucât regularitatea documentelor astfel semnate poate fi contestată.</p>	<p>CA a introdus o semnătură electronică adecvată în 2022.</p>	Închisă

³² Articolul 83a.

Întreprinderea comună pentru o aviație curată (CA)

Răspunsul întreprinderii comune

3.3.11. Întreprinderea comună admite observația Curții și va aborda pe deplin această problemă în conturile anuale ale exercițiului următor.

3.3.20. Întreprinderea comună este de acord cu constatările auditului. În acest context, întreprinderea comună a pus în aplicare mai multe acțiuni ex ante menite să reducă erorile similare, prin creșterea gradului de conștientizare în rândul beneficiarilor și al funcționarilor întreprinderii comune responsabili de punerea în aplicare a granturilor, și anume:

- organizarea de evenimente de informare;
- punerea la dispoziție a linkurilor către webinarele oferite de portalul UE de finanțare și licitații;
- comunicarea către beneficiari (în special către IMM-uri și nou-veniți) cu privire la modul de evitare a celor mai frecvente erori la declararea costurilor pentru granturi UE.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

3.4. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Introducere

3.4.1. Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031³³. IHI a înlocuit și a succedat întreprinderii comune referitoare la inițiativa privind medicamentele inovatoare, înființată în decembrie 2007 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă de 10 ani³⁴ (IMI 1) și prelungită în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024³⁵ (IMI 2).

3.4.2. Întreprinderea comună IHI este un parteneriat public-privat axat pe cercetarea și inovarea interdisciplinară, durabilă și centrată pe pacient în domeniul sănătății. Membrii fondatori ai întreprinderii comune sunt UE, reprezentată de Comisie, și următoarele asociații din sectorul de profil european: COCIR, Federația Europeană a Industriei și Asociațiilor Farmaceutice (*European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations* – care include Vaccines Europe), EuropaBio și MedTech Europe.

---

³³ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

³⁴ Regulamentul (CE) nr. 73/2008 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind medicamentele inovatoare.

³⁵ Regulamentul (UE) nr. 557/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune referitoare la inițiativa privind medicamentele inovatoare 2.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

3.4.3. *Tabelul 3.4.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.4.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	174,8	210,4	-17 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	272,4	11,0	2 376 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	49	50	-2 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.4.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.4.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa. Prin urmare, bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente pentru primele cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2022.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.4.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii IHI și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina **161** face parte integrantă din opinie.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.4.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune IHI, care cuprind situațiile financiare³⁶ și rapoartele privind execuția bugetară³⁷ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.4.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune IHI pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

---

³⁶ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

³⁷ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.4.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune IHI pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.4.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune IHI pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.4.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.4.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE și membrii privați) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor sub forma contractelor și a acordurilor de grant semnate.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

3.4.12. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului PC7

Întreprinderea comună nu a finalizat încă execuția programului

3.4.13. *Tabelul 3.4.2* prezintă o imagine de ansamblu a contribuțiilor membrilor la activitățile întreprinderii comune din cadrul PC7 la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.4.2 – Contribuțiile membrilor pentru PC7 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	966,0	34,0	—	1 000,0	938,4	—	—	—	938,4
Membrii privați	966,0	34,0	—	1 000,0	21,9	808,9	23,0	—	853,8
Total	1 932,0	68,0	—	2 000,0	960,3	808,9	23,0	—	1 792,2

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.4.14. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 966 de milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul PC7. La zece ani de la încheierea PC7, mai rămân de plătit aproximativ 44,9 milioane de euro (5 %) pentru proiectele care nu au fost încă finalizate. Membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a furniza contribuții în natură în valoare de 914,2 milioane de euro, ceea ce reprezintă 94,6 % din obiectivul operațional minim de 966 de milioane de euro. Din această sumă angajată, ei au raportat, la sfârșitul anului 2022, 831,9 milioane de euro (86 % din obiectiv).

Execuția programului Orizont 2020

3.4.15. *Tabelul 3.4.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.4.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	1 595,4	42,6	—	1 638,0	991,7	—	—	—	991,7
EFPIA și partenerii asociați	1 595,4	42,6	—	1 638,0	36,3	854,0	224,0	—	1 114,3
Total	3 190,8	85,2	—	3 276,0	1 028,0	854,0	224,0	—	2 106,0

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Angajamentele juridice ale membrilor se află la nivelul obiectivelor stabilite pentru contribuțiile lor

3.4.16. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase o sumă de 1 452,1 milioane de euro (91 %) din contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 1 595,4 milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 484,8 milioane de euro (33,4 %) pentru proiecte nefinalizate încă. În același timp, membrii privați și partenerii asociați își asumaseră angajamente juridice de a furniza contribuții în natură în valoare de 1 499,4 milioane de euro, ceea ce reprezintă 94 % din obiectivul minim de 1 595,4 milioane de euro. Din această sumă angajată, ei au raportat, la sfârșitul anului 2022, 1 078,9 milioane de euro (67,6 % din obiectiv).

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 a atins 87 %

3.4.17. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a fost de 87 %, față de 96 % în 2021.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Execuția programului Orizont Europa

3.4.18. *Tabelul 3.4.4* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.4.4 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	1,4	—	—	1,4
Membrii privați	969,8	30,2	1 000,0	1,4	0,0	0,0	1,4
Parteneri contribuitori	200,0	0,0	200,0	—	0,0	0,0	0,0
Total	2 339,6	60,4	2 400,0	2,8	0,0	0,0	2,8

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.4.19. În 2022, Comisia a adus contribuții în numerar în valoare de numai 1,4 milioane de euro la costurile administrative ale întreprinderii comune. Întreprinderea comună nu a solicitat contribuții în numerar pentru activitățile sale din cadrul programului Orizont Europa, întrucât primele două cereri de propuneri lansate în 2022 în cadrul acestui program vor fi finalizate abia în 2023.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.4.20. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul PC7, auditurile *ex post* au fost efectuate de întreprinderea comună, în timp ce, pentru cheltuielile aferente programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, de aceste audituri se ocupă Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei. Întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,1 % și o rată de eroare reziduală de 0,8 % pentru cheltuielile aferente PC7, respectiv o rată de eroare reprezentativă de 2,7 % și o rată de eroare reziduală de 0,9 % pentru cheltuielile aferente Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale)³⁸. În ceea ce privește programul

³⁸ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune IHI, capitolul 4.1.1.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.4.21. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020³⁹. Curtea nu a identificat nicio eroare și nicio deficiență de control la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune incluși în eșantion.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.4.22. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

---

³⁹ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/închisă)
1	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, IHI (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁴⁰ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru IHI, această cotă procentuală este de 2,5 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri (pe baza cifrelor din 2021). Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>IHI a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

⁴⁰ Articolul 83a.

Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” (IHI)

Răspunsul întreprinderii comune

3.4.11. În ceea ce privește conturile anuale aferente exercițiului 2023, întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății” va perfecționa prezentarea.

3.4.16. Obiectivul inițial privind contribuția a fost redus de comun acord cu Comisia Europeană. Rata de realizare a obiectivului redus al contribuției legale este de 74 %.

3.5. Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Introducere

3.5.1. Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁴¹. Clean H2 a înlocuit și a succedat întreprinderii comune pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind pilele de combustie și hidrogenul, înființată în mai 2008 în cadrul celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare (PC7) pentru o perioadă care s-a încheiat la 31 decembrie 2017⁴² (FCH 1) și prelungită în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024⁴³ (FCH2).

3.5.2. Întreprinderea comună Clean H2 este un parteneriat public-privat în domeniul cercetării și inovării în sectorul tehnologiei pe bază de hidrogen și al tehnologiei pilelor de combustie. Membrii săi fondatori sunt UE, reprezentată de Comisie, asociația industrială (*Hydrogen Europe*) și asociația științifică (*Hydrogen Europe Research*).

3.5.3. *Tabelul 3.5.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.5.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	118,3	56,2	110 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	314,3	15,8	1 889 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	29	27	7 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

⁴¹ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

⁴² Regulamentul (CE) nr. 521/2008 al Consiliului de înființare a întreprinderii comune „Pile de combustie și hidrogen”.

⁴³ Regulamentul (UE) nr. 559/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune „Pile de combustie și hidrogen 2”.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

3.5.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în [tabelul 3.5.1](#), depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare pe care le implementează. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa. Prin urmare, bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente corespunzător primelor cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2022, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.5.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune Clean H2 și ale persoanelor însărcinate cu guvernanta, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina [161](#) face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.5.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune Clean H2, care cuprind situațiile financiare⁴⁴ și rapoartele privind execuția bugetară⁴⁵ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁴⁴ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁴⁵ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.5.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune Clean H2 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.5.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune Clean H2 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.5.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune Clean H2 pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.5.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.5.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE și membrii privați) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor sub forma contractelor și a acordurilor de grant semnate.

3.5.12. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului PC7

Întreprinderea comună a atins obiectivele privind contribuțiile membrilor

3.5.13. *Tabelul 3.5.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul PC7 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.5.2 – Contribuțiile membrilor pentru PC7 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	450,0	20,0	—	470,0	407,4	19,1	—	—	426,5
Membrii privați	450,0	20,0	—	470,0	17,9	450,0	10,7	—	478,6
Total	900,0	40,0	—	940,0	425,3	469,1	10,7	—	905,1

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

3.5.14. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase o sumă de 425,8 milioane de euro (95 %) din contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 450 de milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului FP7. Din această sumă angajată, mai rămân de plătit în 2023 aproximativ 3 milioane de euro (0,7 %) pentru închiderea ultimului proiect în curs din cadrul PC7. Pe de altă parte, până la sfârșitul anului 2022, membrii privați declaraseră contribuții în natură la nivelul obiectivului minim de 450 de milioane de euro, contribuții pe care întreprinderea comună le validase în integralitate.

Execuția programului Orizont 2020

3.5.15. *Tabelul 3.5.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.5.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	646,0	19,0	—	665,0	573,1	—	—	—	573,1
Membrii privați	76,0	19,0	285,0	380,0	14,8	51,7	47,3	1 039,0	1 152,8
Total	722,0	38,0	285,0	1 045,0	587,9	51,7	47,3	1 039,0	1 725,9

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.5.16. Nivelul scăzut al contribuțiilor în natură validate ale membrilor privați pentru activitățile operaționale, și anume de 51,7 milioane de euro (2021: 38,6 milioane de euro), se explică prin faptul că întreprinderea comună le certifică mai târziu, atunci când plățile finale pentru proiectele din cadrul programului Orizont 2020 sunt efectuate și trebuie prezentate certificatele referitoare la situațiile financiare.

Angajamentele juridice ale membrilor se află la nivelul obiectivelor stabilite pentru contribuțiile lor

3.5.17. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 646 de milioane de euro, pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 88,5 milioane de euro (13,7 %) pentru proiecte și contracte nefinalizate încă. În același timp, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a furniza contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune în valoare de 190,5 milioane de euro și contribuții în natură la activități suplimentare în valoare de 1 039 de milioane de euro, ceea ce reprezintă 340,6 % din obiectivul minim de 361 de milioane de euro. La sfârșitul exercițiului 2022, aceste sume angajate erau raportate integral.

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 a scăzut, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de implementare

3.5.18. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a fost de 81 % (în 2021, aceasta a fost de 88 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin creșterea costurilor și prin problemele de livrare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19 și a războiului din Ucraina. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.

Execuția programului Orizont Europa

3.5.19. *Tabelul 3.5.4* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.5.4 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	969,8	30,2	1 000,0	80,0	—	—	80,0
Membrii privați	969,8	30,2	1 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	1 939,6	60,4	2 000,0	80,0	0,0	0,0	80,0

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.5.20. În 2022, Comisia a adus contribuții în numerar în valoare de 80 de milioane de euro, din care întreprinderea comună a utilizat 47 de milioane de euro (59 %) pentru plăți de prefinanțare legate de primele acorduri de grant încheiate în cadrul programului Orizont Europa. Evaluarea cererii de propuneri din 2022 a dus la retragerea a patru teme pentru care nu fuseseră prezentate propuneri adecvate. Întreprinderea comună a transferat bugetul de plăți neutilizat, în valoare de 33 de milioane de euro, către exercițiul 2023, pentru plata prefinanțării aferente noilor acorduri de grant, care urmau să fie semnate la începutul anului 2023.

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2022

3.5.21. La sfârșitul exercițiului 2022, ratele de execuție a bugetului administrativ (titlul 2) erau scăzute: 62 % pentru creditele de angajament și 51 % pentru creditele de plată. Întreprinderea comună a explicat că această situație a fost cauzată de suspendarea plăților legate de organizarea Săptămânii hidrogenului, de amânarea procedurii de achiziții pentru renovarea clădirii de birouri și de încheierea cu întârziere a unui contract-cadru important de servicii.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.5.22. În ceea ce privește cheltuielile din cadrul PC7, auditurile *ex post* au fost efectuate de întreprinderea comună, în timp ce, pentru plățile aferente programului Orizont 2020, de

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

aceste audituri se ocupă Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei.

Întreprinderea comună nu a efectuat audituri *ex post* cu privire la cheltuielile finale aferente PC7 efectuate în 2022, deoarece sumele erau nesemnificative. În consecință, ea a publicat, ca rate de eroare finale pentru cheltuielile aferente PC7, rata de eroare reprezentativă de 2,0 % și rata de eroare reziduală de 1,1 % pe care le obținuse la sfârșitul exercițiului 2021. Pentru cheltuielile întreprinderii comune aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,9 % și o rată de eroare reziduală de 0,9 %⁴⁶. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.5.23. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020⁴⁷. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din costurile cu personalul, deoarece beneficiarul declarase ore lucrate în perioade de concediu și inclusese costuri suplimentare neeligibile cu remunerarea în costurile declarate. În alt caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată atât din costurile declarate pentru echipamente, pe care beneficiarul nu le-a utilizat în perioada de raportare, cât și din costuri cu personalul calculate incorect.

Observații cu privire la alte aspecte

3.5.24. În conformitate cu [Statutul funcționarilor](#)⁴⁸ și cu orientările întreprinderii comune, comitetul pentru personal ar trebui să desemneze cel puțin un membru în comisia de selecție pentru procedurile de recrutare externă. Curtea a constatat că comisia de selecție pentru procedura de recrutare care a fost auditată nu includea un membru desemnat de comitetul pentru personal. Întreprinderea comună nu a reușit să înființeze un comitet al personalului, deși a lansat mai multe cereri de exprimare a interesului în rândul angajaților săi.

---

⁴⁶ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune Clean H2, capitolul 4.1.1.1.

⁴⁷ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

⁴⁸ Articolul 9 coroborat cu articolul 1a.

Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat (Clean H2)

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.5.25. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
1	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, Clean H2 (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁴⁹ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru Clean H2, această cotă procentuală este de 2,9 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>Clean H2 a plătit contribuțiile necesare ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

⁴⁹ Articolul 83a.

Răspunsul întreprinderii comune

3.5.11. Întreprinderea comună admite observația Curții și va aborda această problemă în conturile anuale ale exercițiului următor.

3.5.23. În primul rând, întreprinderea comună va utiliza observațiile Curții pentru a-și îmbunătăți mai mult strategia de control bazată pe riscuri existentă în direcția măsurilor preventive, aplicată unui nivel specific al plăților efectuate de întreprinderea comună către beneficiarii și nou-veniții mai mici.

În al doilea rând, observația Curții se referă la o diferență de timp în ceea ce privește eligibilitatea costurilor. Înainte de validarea plății, întreprinderea comună a solicitat beneficiarului să elimine costurile aferente echipamentelor din situațiile financiare curente. Regula de simplificare H2020 permite însă beneficiarilor să nu detalieze costurile care se situează sub pragul de 15 % din costurile de personal declarate. Prin urmare, costul total al echipamentelor nu era pe deplin vizibil pentru întreprinderea comună. Pe viitor, ca măsură corectivă, întreprinderea comună va instrui beneficiarii să includă și să detalieze întotdeauna elementele de echipament cele mai scumpe în valoarea lor totală.

3.5.24. Din cauza situației legate de pandemia de COVID-19, în pofida mai multor încercări din ultimii doi ani, înființarea noului comitet pentru personal nu a fost practic posibilă. De la începutul anului 2023 însă, comitetul de personal este deja în funcțiune și pe deplin operațional.

3.6. Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

Introducere

3.6.1. Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁵⁰. KDT a înlocuit și a succedat întreprinderii comune „Componente și sisteme electronice pentru o poziție de lider a Europei” (ECSEL), creată în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024⁵¹. La 26 iunie 2014, întreprinderea comună ECSEL a înlocuit și a succedat Consiliului consultativ pentru Inițiativa europeană în domeniul nanoelectronicii și întreprinderii comune pentru cercetare și tehnologie avansată pentru sisteme inteligente integrate.

3.6.2. Întreprinderea comună KDT este un parteneriat public-privat, axat pe cercetare și inovare în domeniul celor mai importante tehnologii digitale esențiale pentru poziția Europei de lider competitiv în economia digitală, în special în sectorul componentelor și sistemelor electronice. Membrii săi fondatori sunt UE, reprezentată de Comisie, [statele participante](#) și trei asociații industriale (Asociația Europeană pentru Integrarea Sistemelor Inteligente, Asociația pentru Activități Europene în domeniul Nanoelectronicii și asociația industrială *Inside*), reprezentând părți interesate din domeniul micro- și nanoelectronicii, al sistemelor inteligente integrate și, respectiv, al sistemelor integrate/ciber-fizice.

3.6.3. În iulie 2023, Consiliul a adoptat un regulament de modificare pentru a transforma KDT în întreprinderea comună pentru cipuri⁵². Conform acestei modificări, mandatul extins al întreprinderii comune pentru cipuri va fi de a încuraja dezvoltarea tehnologiilor inovatoare de nouă generație în domeniul semiconductorilor și de a consolida capacitățile europene de producție de cipuri în cadrul inițiativei „Cipuri pentru Europa”. În acest scop, contribuțiile UE la întreprinderea comună vor crește de la 1,8 miliarde de euro la 4,2 miliarde de euro. Din

---

⁵⁰ [Regulamentul \(UE\) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.](#)

⁵¹ [Regulamentul \(UE\) nr. 561/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune ECSEL.](#)

⁵² [Regulamentul \(UE\) 2023/1782 al Consiliului de modificare a Regulamentului \(UE\) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri.](#)

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

această sumă, 2,7 miliarde de euro vor proveni din programul Orizont Europa, iar 1,5 miliarde din programul Europa digitală.

3.6.4. *Tabelul 3.6.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.6.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	222,2	199,3	11 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	261,4	214,0	22 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	25	29	-14 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.6.5. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.6.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare pe care întreprinderea comună le implementează. Întreprinderea comună a început deja la sfârșitul anului 2021 să lanseze primele cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa. Bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente pentru cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2022, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.6.6. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune KDT și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina **161** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.6.7. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune KDT, care cuprind situațiile financiare⁵³ și rapoartele privind execuția bugetară⁵⁴ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.6.8. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune KDT pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

---

⁵³ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁵⁴ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.6.9. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune KDT pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.6.10. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune KDT pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.6.11. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.6.12. În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv. În plus, în aceste conturi, întreprinderea comună nu a prezentat contribuțiile statelor participante la întreprinderea comună.

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

3.6.13. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului Orizont 2020

3.6.14. *Tabelul 3.6.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.6.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură estimate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG CNECT)	1 169,7	15,3	—	1 185,0	1 158,6	—	—	—	1 158,6
Membrii privați	1 617,5	40,0	—	1 657,5	24,3	406,5	1 172,5	—	1 603,3
Statele participante ⁽²⁾	1 170,0	—	—	1 170,0	495,3	—	—	—	495,3
Total	3 957,2	55,3	—	4 012,5	1 678,2	406,5	1 172,5	—	3 257,2

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

(2) Statele participante își plătesc contribuțiile direct către beneficiari. Aceste contribuții în numerar nu sunt prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Majoritatea contribuțiilor în natură ale membrilor privați ai întreprinderii comune trebuie încă să fie validate

3.6.15. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 1 169,7 milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 139,2 milioane de euro (11,9 %) pentru proiecte nefinalizate încă.

3.6.16. La sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună estima contribuțiile în natură potențiale finale ale membrilor privați pentru activitățile operaționale din cadrul programului Orizont 2020 la 1 579 de milioane de euro, ceea ce reprezintă 97,6 % din obiectivul minim de 1 617,5 milioane de euro. Întreprinderea comună poate calcula și valida contribuțiile în natură din partea membrilor privați doar după efectuarea tuturor plăților atât

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

de către întreprinderea comună, cât și de către statele participante, și după ce s-au primit toate certificatele aferente referitoare la situațiile financiare. În acest context și având în vedere că doar un număr limitat de proiecte din cadrul Orizont 2020 fuseseră finalizate până la sfârșitul exercițiului 2022, contribuțiile în natură din partea sectorului de profil care erau validate se ridicau la 406,5 milioane de euro (25 % din obiectiv).

3.6.17. Pe baza deciziilor de finanțare luate de Consiliul autorităților publice din cadrul întreprinderii comune pentru cererile de propuneri din perioada 2014-2020, Curtea a estimat că, până la sfârșitul exercițiului 2022, statele participante semnaseră angajamente contractuale în valoare de 1 106,2 milioane de euro (95 % din obiectiv). Din suma respectivă, acestea au declarat contribuții financiare totale în valoare de 495,3 milioane de euro, pe care le plățiseră direct beneficiarilor naționali ai proiectelor Orizont 2020 pe care le-au sprijinit. Diferența se explică prin faptul că statele participante recunosc și raportează costurile lor către întreprinderea comună abia la finalizarea proiectelor aferente Orizont 2020 pe care le sprijină.

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 s-a înrăutățit, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de implementare

3.6.18. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a scăzut la 74 % (în 2021, aceasta a fost de 85 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin problemele cu care s-au confruntat beneficiarii ca urmare a pandemiei de COVID-19. Pentru un număr considerabil de proiecte în curs din cadrul programului Orizont 2020, activitățile tehnice au înregistrat întârzieri fie din cauza lipsei de materiale pentru cipuri, fie deoarece personalul nu a avut acces la instalațiile de dezvoltare și testare. Prin urmare, aceste proiecte au trebuit modificate sau prelungite, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.

Execuția programului Orizont Europa

3.6.19. *Tabelul 3.6.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.6.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu Actul de bază unic)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽²⁾ validate	Contribuții în natură estimate, dar nevalidate	Total
UE (DG CNECT)	1 773,7	26,3	1 800,0	171,7	—	—	171,7
Membrii privați	2 484,8	26,3	2 511,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Statele participante ⁽¹⁾	1 773,7	—	1 773,7	0,0	—	—	0,0
Total	6 032,2	52,6	6 084,8	171,7	0,0	0,0	171,7

(1) Statele participante își plătesc contribuțiile direct către beneficiari. Aceste contribuții în numerar nu sunt prezentate în conturile anuale ale întreprinderii comune.

(2) Constată în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.6.20. La sfârșitul anului 2022, Comisia a adus contribuții în numerar în valoare de 171,7 milioane de euro, din care întreprinderea comună a utilizat 42,3 milioane de euro (25 %) pentru plăți de prefinanțare legate de primele acorduri de grant încheiate în cadrul programului Orizont Europa.

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2022

3.6.21. La sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție a bugetului de plăți administrative al întreprinderii comune (titlul 2) era scăzută, situându-se la 63 %. Potrivit raportului pe 2022 al întreprinderii comune privind gestiunea bugetară și financiară, acest nivel se explica în principal prin amânarea introducerii instrumentelor informatice în sprijinul gestionării centralizate a contribuțiilor financiare și prin reducerea activităților de comunicare.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.6.22. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei este responsabil pentru auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,6 % și o rată de eroare

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

reziduală de 0,8 %⁵⁵. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.6.23. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020⁵⁶. Curtea nu a identificat nicio eroare și nicio deficiență de control la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune incluși în eșantion.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.6.24. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

---

⁵⁵ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune KDT, capitolul 4.1.1.1.

⁵⁶ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/închisă)
1	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, KDT (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁵⁷ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru KDT, această cotă procentuală este de 50,1 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>KDT a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

⁵⁷ Articolul 83a.

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
2	2021	Resursele suplimentare de care întreprinderea comună are nevoie pentru implementarea sistemului planificat de gestionare centralizată a contribuțiilor financiare nu au fost evaluate de către Comisie și nici nu au fost incluse în estimarea inițială a întreprinderii comune privind resursele de personal necesare pentru implementarea programului Orizont Europa.	Aceste acțiuni nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.	Închisă
3	2021	Prin propunerea Comisiei de modificare a Actului de bază unic ⁵⁸ , întreprinderea comună KDT va fi transformată în viitoarea întreprindere comună pentru cipuri. Conform acestei propuneri, întreprinderea comună va pune în aplicare proiecte în valoare de aproximativ 10,9 miliarde de euro în CFM 2021-2027 și ar trebui să recruteze 19 noi angajați pentru a atinge efectivul de personal statutar planificat de 50 de persoane până în 2025. Întrucât întreprinderea comună avea un efectiv de doar 29 de angajați la sfârșitul exercițiului 2021, este posibil ca aceasta să se confrunte cu dificultăți considerabile în materie de resurse umane în legătură cu gestionarea acestor noi recrutări, pe lângă noile procese operaționale și administrative care nu au fost încă stabilite.	La sfârșitul anului 2022, numărul de posturi ocupate de personalul statutar în cadrul întreprinderii comune a scăzut la 25 din cele 30 de posturi propuse în schema de personal pentru 2022.	Deschisă

⁵⁸ [Propunere de regulament al Consiliului](#) de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri, COM(2022) 47 final.

Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (KDT)

Răspunsul întreprinderii comune

3.6.12. Pentru conturile anuale viitoare, întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” va lua în considerare îmbunătățirea acestor informații, în special în ceea ce privește raportarea la obiectivele legale ale programelor respective. În acest sens, va lucra împreună cu celelalte întreprinderi comune la elaborarea unui model armonizat pentru conturile anuale. În plus, informațiile solicitate vor fi furnizate și în raportul privind gestiunea bugetară și financiară.

3.6.16. Articolul 16 alineatul (3) litera (c) din Regulamentul Consiliului privind întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” definește contribuțiile în natură ale membrilor privați drept costurile totale suportate de membrii privați minus contribuția financiară a întreprinderii comune „Tehnologii digitale esențiale” și minus contribuția financiară a statelor participante. Întrucât statele participante nu recunosc costurile reale sau plățile până la finalizarea proiectelor, membrii privați pot furniza numai estimări ale contribuțiilor în natură.

3.6.18. Execuția bugetului pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 s-a înrăutățit, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de implementare în urma situației generate de pandemia de COVID-19.

3.7. Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Introducere

3.7.1. Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁵⁹. CBE a înlocuit și a succedat întreprinderii comune pentru bioindustrii (BBI), creată în mai 2014 în cadrul programului Orizont 2020, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024⁶⁰.

3.7.2. Întreprinderea comună CBE este un parteneriat public-privat, axat pe cercetare și inovare pentru un sector al bioindustriilor circulare durabile și competitive. Membrii fondatori sunt UE, reprezentată de Comisie, și o serie de parteneri din sectorul de profil, reprezentați de Consorțiul bioindustriilor.

3.7.3. *Tabelul 3.7.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.7.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	80,3	174,8	-54 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	264,2	5,3	4 885 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	26	22	18 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.7.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.7.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare pe care le implementează. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa. Prin urmare, bugetul

⁵⁹ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

⁶⁰ Regulamentul (UE) nr. 560/2014 al Consiliului privind înființarea întreprinderii comune BBI.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

pentru 2022 include bugetul de angajamente pentru primele cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2021 și 2022.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.7.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune CBE și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina **161** face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.7.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune CBE, care cuprind situațiile financiare⁶¹ și rapoartele privind execuția bugetară⁶² pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

---

⁶¹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁶² Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.7.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune CBE pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.7.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune CBE pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.7.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune CBE pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.7.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.7.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE și membrii privați) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor sub forma contractelor și a acordurilor de grant semnate.

3.7.12. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului Orizont 2020

3.7.13. *Tabelul 3.7.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.7.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire și cu deciziile cu forță juridică)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale ⁽¹⁾	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽²⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură estimate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG RTD)	815,8	19,2	—	835,0	770,3	—	—	—	770,3
Membrii privați	475,3	19,2	2 235,5	2 730,0	22,5	65,9	67,6	1 797,9	1 953,9
Total	1 291,1	38,4	2 235,5	3 565,0	792,8	65,9	67,6	1 797,9	2 724,2

(1) Obiectivele pentru contribuțiile în numerar ale UE și ale membrilor privați, reduse cu 140 de milioane de euro. Obiectivele pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați, așa cum sunt stabilite în programele anuale de activitate ale întreprinderii comune.

(2) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții. Obiectivul minim de 1 755 de milioane de euro pentru aceste activități a fost majorat la 2 235,5 milioane de euro pentru membrii privați, astfel încât să fie atinsă contribuția totală minimă de cel puțin 2 730 de milioane de euro.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

3.7.14. Contribuțiile în natură validate ale membrilor privați pentru activitățile operaționale au rămas scăzute, ridicându-se la 65,9 milioane de euro, dat fiind că întreprinderea comună le certifică doar atunci când se efectuează plățile finale pentru proiectele din cadrul programului Orizont 2020 și trebuie prezentate certificatele referitoare la situațiile financiare.

Membrii privați nu își vor atinge obiectivul de contribuție la activitățile operaționale până la sfârșitul execuției programului

3.7.15. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 815,8 milioane de euro, pentru acorduri de grant semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 94 de milioane de euro (11,5 %) pentru proiecte nefinalizate încă.

3.7.16. De cealaltă parte, până la sfârșitul exercițiului 2022, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a pune la dispoziție contribuții în natură și financiare în valoare de 258,4 milioane de euro la activitățile operaționale ale întreprinderii comune, cu alte cuvinte 54 % din obiectivul indicativ de 475,3 milioane de euro stabilit în programele de activitate anuale adoptate ale acesteia. Din această sumă angajată, ei au raportat, la sfârșitul anului 2022, 154,7 milioane de euro (32,5 % din obiectiv). În 2022, întreprinderea comună a trebuit să anuleze proiecte semnate în valoare de aproximativ 8,2 milioane de euro din cauza încetării neprevăzute a unui proiect emblematic din cadrul programului Orizont 2020 și a suspendării mai multor alte proiecte. Dat fiind că toate cererile de propuneri din cadrul programului Orizont 2020 fuseseră închise până la sfârșitul exercițiului 2020, întreprinderea comună nu va atinge, până la sfârșitul perioadei programului, obiectivul indicativ prevăzut pentru contribuțiile membrilor săi privați la activitățile operaționale. Deși întreprinderea comună a declarat că și-a atins obiectivele operaționale pentru cererile de propuneri aferente Orizont 2020, această reducere semnificativă a contribuțiilor membrilor privați prezintă un risc pentru execuția globală a programului întreprinderii comune din cadrul Orizont 2020.

3.7.17. Pentru a asigura atingerea, până la sfârșitul perioadei programului, a obiectivului global privind contribuția membrilor privați (2 730 de milioane de euro) stabilit în regulamentul de instituire a întreprinderii comune, aceasta a revizuit în sens ascendent, la 2 235,5 milioane de euro, obiectivul său privind contribuția în natură a membrilor privați la activități suplimentare. La sfârșitul exercițiului 2022, membrii privați au raportat contribuții totale în natură la activități suplimentare în valoare de 1 797,9 milioane de euro, ceea ce reprezintă 73,8 % din noul obiectiv, dar pentru 658 de milioane de euro, reprezentând 37 % din suma raportată, procesul de certificare nu fusese încheiat. Pentru a atenua riscul

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

întreprinderii comune de a nu atinge noul obiectiv privind contribuțiile în natură la activități suplimentare până la sfârșitul programului, Consorțiul bioindustriilor a propus Consiliului de conducere al întreprinderii comune, în noiembrie 2022, să aprobe investiții suplimentare ale membrilor privați în valoare de 416 milioane de euro pentru activități suplimentare în 2023.

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 s-a înrăutățit, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de implementare

3.7.18. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale a scăzut la 65 % (în 2021, aceasta a fost de 85 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin creșterea costurilor și prin problemele de livrare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19 și a războiului din Ucraina. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.

Execuția programului Orizont Europa

3.7.19. *Tabelul 3.7.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.7.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură estimate, dar nevalidate	Total
UE (DG RTD)	976,5	23,5	1 000,0	0,8	—	—	0,8
Membrii privați	976,5	23,5	1 000,0	0,8	0,0	0,0	0,8
Total	1 953,0	47,0	2 000,0	1,7	0,0	0,0	1,7

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

3.7.20. În 2022, întreprinderea comună a executat doar 47 % din bugetul său de angajamente pentru proiecte aferente primei cereri majore de propuneri din cadrul programului Orizont Europa, în valoare de 120 de milioane de euro, lansată mai devreme în cursul anului.

3.7.21. În 2022, Comisia și membrii privați au adus contribuții în numerar în valoare de 0,8 milioane de euro fiecare la costurile administrative ale întreprinderii comune. Întreprinderea comună nu a solicitat contribuții în numerar pentru activitățile sale din cadrul programului Orizont Europa, deoarece preconiza că va finaliza abia în prima jumătate a anului 2023 prima cerere de propuneri aferentă acestui program, lansată la începutul anului 2022.

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2022

3.7.22. La sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție a bugetului de plăți salariale al întreprinderii comune (titlul 1) era scăzută, situându-se la 55 %. Potrivit întreprinderii comune, acest lucru se explica prin faptul că contractele de muncă ale personalului nou recrutat în 2022 au început cu întârziere.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.7.23. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei este responsabil pentru auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 1,9 % și o rată de eroare reziduală de 1,2 %⁶³. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.7.24. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020⁶⁴. Pentru un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din supradecararea costurilor cu personalul, deoarece beneficiarul modificase metoda de calcul a tarifului orar în cursul exercițiului financiar și inclusese costuri neeligibile cu pensiile și prime neeligibile în costurile declarate.

---

⁶³ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune CBE, capitolul 4.1.2.

⁶⁴ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.7.25. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/închisă)
1	2020, 2021	<p>În conformitate cu regulamentul de instituire a întreprinderii comune, membrii din sectorul industrial ar trebui să contribuie în numerar cu cel puțin 182,5 milioane de euro la costurile operaționale ale acesteia. Or, contribuțiile în numerar ale membrilor din sectorul de profil la costurile operaționale ale întreprinderii comune au rămas la un nivel scăzut, de 3,3 milioane de euro. Din acest motiv, Comisia și-a redus obiectivul pentru contribuțiile în numerar la întreprinderea comună cu 140 de milioane de euro.</p> <p>Până la sfârșitul exercițiului 2021, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a pune la dispoziție contribuții în natură și financiare în valoare de 266,5 milioane de euro, cu alte cuvinte 56 % din obiectivul indicativ de 475,3 milioane de euro stabilit în programele de activitate anuale adoptate ale întreprinderii comune. Dat fiind că toate cererile de propuneri din cadrul programului Orizont 2020 fuseseră închise până la sfârșitul exercițiului 2020, întreprinderea comună nu va atinge, până la sfârșitul perioadei de programare, valoarea-țintă indicativă prevăzută pentru contribuțiile membrilor săi privați.</p>	<p>Pentru situația de la sfârșitul exercițiului 2022, a se vedea punctul 3.7.16.</p> <p>CBE a menținut contribuțiile în numerar ale membrilor privați la costurile operaționale ale întreprinderii comune la nivelul scăzut de 3,3 milioane de euro.</p>	Deschisă

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
2	2021	<p>La sfârșitul exercițiului 2021, contribuțiile în natură la activitățile suplimentare raportate de membrii din industrie se ridicau în total la 1 646,5 milioane de euro, ceea ce reprezintă 74 % din valoarea-țintă de 2 225,4 milioane de euro. Pentru 715,6 milioane de euro însă (43 % din suma raportată), procesul de certificare nu a fost încheiat. Acest angajament din partea membrilor privați poate atenua riscul ca întreprinderea comună să nu atingă, până la sfârșitul programului Orizont 2020, valoarea-țintă privind contribuțiile în natură pentru activități suplimentare.</p>	<p>Pentru situația de la sfârșitul exercițiului 2022, a se vedea punctul 3.7.17.</p> <p>Pentru a se asigura, până la sfârșitul programului, atingerea valorii-țintă stabilite, Consiliul de conducere al întreprinderii comune a aprobat, în februarie 2022, investiții suplimentare din partea membrilor din industrie în valoare de 658 de milioane de euro la activități din 2022 strâns legate de obiectivele strategice ale întreprinderii comune.</p>	Deschisă

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
3	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, CBE (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁶⁵ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru CBE, această cotă procentuală este de 2,3 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>CBE a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

⁶⁵ Articolul 83a.

Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa (CBE)

Răspunsul întreprinderii comune

3.7.11. CBE ia notă de observația Curții și va aborda această problemă în conturile anuale aferente exercițiului următor.

3.7.14. CBE ia notă de observația Curții și va aborda această problemă în conturile anuale aferente exercițiului următor.

3.7.16. Întreprinderea comună CBE recunoaște nivelul scăzut al contribuțiilor în natură ale membrilor privați la activitățile sale operaționale. Această situație se explică parțial prin caracterul deschis al cererilor de propuneri lansate de întreprinderea comună, în cadrul cărora pot solicita granturi BBI și nemembrii BIC fără a avea obligația de a sprijini inițiativa întreprinderii comune cu contribuții în natură. Numărul de solicitanți selectați din partea BIC a scăzut la minimum pentru ultimele trei cereri de propuneri, ceea ce a dus la o scădere semnificativă a contribuțiilor în natură.

3.8. Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Introducere

3.8.1. Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 în cadrul programului Orizont Europa, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2031⁶⁶. EU-Rail înlocuit și a succedat întreprinderii comune Shift2Rail (S2R), creată în iunie 2014 în cadrul programului Orizont 2020, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024⁶⁷.

3.8.2. Întreprinderea comună EU-Rail este un parteneriat public-privat pentru cercetare și inovare în sectorul feroviar. Membrii săi fondatori sunt UE, reprezentată de Comisie, și o serie de parteneri din sectorul feroviar (inclusiv producători de echipamente feroviare, companii feroviare, administratori de infrastructură și centre de cercetare).

3.8.3. *Tabelul 3.8.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.8.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	180,8	68,4	164 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	171,4	13,6	1 160 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	28	19	47 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

3.8.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în *tabelul 3.8.1*, depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa. Prin urmare, bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente corespunzător primelor cereri de propuneri din cadrul programului Orizont

⁶⁶ Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa.

⁶⁷ Regulamentul (UE) nr. 642/2014 al Consiliului de înființare a întreprinderii comune Shift2Rail.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Europa planificate pentru 2022, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.8.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune EU-Rail și ale persoanelor însărcinate cu guvernanta, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina 161 face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.8.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune EU-Rail, care cuprind situațiile financiare⁶⁸ și rapoartele privind execuția bugetară⁶⁹ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

---

⁶⁸ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁶⁹ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.8.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune EU-Rail pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.8.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune EU-Rail pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.8.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune EU-Rail pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.8.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.8.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE și membrii privați) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor sub forma contractelor și a acordurilor de grant semnate.

3.8.12. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului Orizont 2020

3.8.13. *Tabelul 3.8.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.8.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽¹⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
UE (DG MOVE)	384,5	13,5	0,0	398,0	383,8	—	—	—	383,8
Membrii privați	336,5	13,5	120,0	470,0	11,7	253,2	67,5	244,0	576,4
Total	721,0	27,0	120,0	868,0	395,5	253,2	67,5	244,0	960,2

(1) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Angajamentele juridice ale membrilor se află la nivelul obiectivelor stabilite pentru contribuțiile lor

3.8.14. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul Orizont 2020, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună angajase integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 384,5 milioane de euro, pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont 2020. Din această sumă angajată, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 68,2 milioane de euro (18 %) pentru proiecte nefinalizate încă. În același timp, membrii privați își asumaseră angajamente juridice de a furniza contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune în valoare de 320,7 milioane de euro și contribuții în natură la activități suplimentare în valoare de 244 de milioane de euro, ceea ce reprezintă 123,7 % din obiectivul minim de 456,5 milioane de euro. Aceste sume angajate au fost raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 s-a înrăutățit, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de implementare

3.8.15. Pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2021. Rata de execuție a creditelor de plată operaționale, inclusiv credite operaționale neutilizate și credite realocate, a scăzut la 47 % (în 2021, aceasta a fost de 61 %). Potrivit întreprinderii comune, acest nivel se explică prin creșterea costurilor și prin problemele de livrare cu care se confruntau beneficiarii ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19 și a războiului din Ucraina. Prin urmare, durata majorității proiectelor din cadrul programului Orizont 2020 a trebuit să fie prelungită, iar plățile finale au trebuit amânate pentru 2023.

Execuția programului Orizont Europa

3.8.16. *Tabelul 3.8.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont Europa în comparație cu nivelul

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.8.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽¹⁾ validate	Contribuții în natură raportate, dar nevaldate	Total
UE (DG RTD)	576,0	24,0	600,0	108,9	—	—	108,9
Membrii privați	576,0	24,0	600,0	3,5	0,0	4,5	8,0
Total	1 152,0	48,0	1 200,0	112,4	0,0	4,5	116,9

(1) Constau în „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO) și „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.8.17. În 2022, Comisia a adus contribuții în numerar în valoare de 108,9 milioane de euro. Întreprinderea comună a închis cu succes primele două cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa și a utilizat aproape integral contribuția operațională, și anume 107,5 milioane de euro, pentru prefinanțarea primelor acorduri de grant încheiate în cadrul programului.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.8.18. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei este responsabil pentru auditurile *ex post* privind cheltuielile din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,2 % și o rată de eroare reziduală de 1,3 %⁷⁰. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.8.19. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate

⁷⁰ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune EU-Rail, capitolul 4.1.1.

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

în 2022 în cadrul programului Orizont 2020⁷¹. Într-un caz, Curtea a identificat și a cuantificat o eroare gravă rezultată din supradecararea costurilor cu personalul, deoarece beneficiarul inclusese costuri indirecte în baza de calcul pe care a utilizat-o pentru baremele costurilor unitare corespunzătoare centrelor de costuri. Or, astfel de costuri sunt acoperite de rata forfetară de 25 % pentru costurile indirecte.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.8.20. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

---

⁷¹ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/închisă)
1	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, EU-Rail (la fel ca predecesoarea sa) nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁷² și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru EU-Rail, această cotă procentuală este de 3,8 % (pe baza cifrelor din 2021). În același timp, Actul de bază unic precizează că costurile administrative ar trebui să fie acoperite în mod egal, pe bază anuală, de către Uniune și ceilalți membri. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>EU-Rail a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei (EU-Rail)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
2	2021	Rata de execuție a bugetului întreprinderii comune pentru plăți operaționale disponibil pe 2021, inclusiv credite operaționale neutilizate și realocate, a scăzut la 61 % (în 2020, rata a fost de 76 %). Această situație a fost cauzată în principal de calitatea slabă a rapoartelor tehnice ale beneficiarilor și de necesitatea unor dovezi suplimentare care să confirme obținerea rezultatelor proiectului, precum și de faptul că întârzierea unui singur beneficiar afectează plata întregii sume forfetare.	Pentru situația de la sfârșitul exercițiului 2022, a se vedea punctul 3.8.15 . În 2022, întreprinderea comună a elaborat un plan de acțiune pentru a îmbunătăți raportarea financiară de către beneficiari.	Deschisă

---

⁷² Articolul 83a.

Răspunsul întreprinderii comune

3.8.11. Întreprinderea comună admite observația Curții și va aborda această problemă în conturile anuale ale exercițiului următor.

3.8.15. Așa cum se menționează în raportul anual de anul trecut, s-au acordat prelungiri ale proiectelor din cauza impactului pandemiei de COVID-19. În unele cazuri, beneficiarii au trebuit să revizuiască rapoarte tehnice/rezultate insuficiente sau să furnizeze dovezi suplimentare cu privire la rezultatele proiectelor. În consecință, unele plăți intermediare și finale de pe agenda programului Orizont 2020 al întreprinderii comune au trebuit amânate, dar finalizarea programului rămâne în grafic pentru sfârșitul anului 2024. Pentru a atenua cât mai mult întârzierile în activitățile tehnice din 2021 și confirmate în 2022, întreprinderea comună, împreună cu membrii săi privați, a pus în aplicare un plan de acțiune pentru a efectua plăți de 36,6 milioane de euro. Acest plan de acțiune, care este în curs de aplicare, a fost aprobat de Consiliul de conducere al întreprinderii comune în aprilie 2023 și revizuit în iunie 2023. Succesul acestuia depinde și de capacitatea proiectelor de a produce rezultatele de calitate preconizate.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9. Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Introducere

3.9.1. Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC), cu sediul la Luxemburg, a fost înființată în octombrie 2018, pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2026⁷³. În luna iulie 2021, Consiliul a adoptat un nou regulament de instituire, prin care a fost prelungită durata de viață și a fost extins mandatul întreprinderii comune în cadrul CFM 2021-2027 pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2033⁷⁴.

3.9.2. Întreprinderea comună EuroHPC este un parteneriat public-privat, care permite Uniunii Europene, țărilor participante și membrilor privați să pună în comun resurse pentru dezvoltarea și introducerea calculului de înaltă performanță în Europa. Membrii săi sunt UE, reprezentată de Comisie, *statele participante* și trei membri privați, reprezentați de Platforma tehnologică europeană pentru calculul de înaltă performanță, de *Big Data Value Association* (Asociația pentru valoarea volumelor mari de date) și de *European Quantum Industry Consortium* (Consortiul european al industriei cuantice).

3.9.3. *Tabelul 3.9.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.9.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	629,9	348,2	81 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	1 374,5	753,4	82 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	23	15	53 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

⁷³ Regulamentul (UE) 2018/1488 al Consiliului privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță.

⁷⁴ Regulamentul (UE) 2021/1173 al Consiliului privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1488.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9.4. Evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune, astfel cum este prezentată în [tabelul 3.9.1](#), depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare pe care le implementează. În 2022, întreprinderea comună a început implementarea programului Orizont Europa și a programului Europa digitală. Prin urmare, bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente pentru primele cereri de propuneri și contracte planificate pentru 2022 în cadrul acestor programe, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.9.5. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii întreprinderii comune EuroHPC și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina [161](#) face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.9.6. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune EuroHPC, care cuprind situațiile financiare⁷⁵ și rapoartele privind execuția bugetară⁷⁶ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁷⁵ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁷⁶ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.9.7. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune EuroHPC pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.9.8. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune EuroHPC pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.9.9. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune EuroHPC pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

3.9.10. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Informații insuficiente privind contribuțiile membrilor la nivel de program

3.9.11. În conturile sale anuale pentru 2022, valorile contribuțiilor recunoscute pentru fiecare categorie de membri (UE și membrii privați) diferă semnificativ unele de altele. Acest lucru se explică prin faptul că contribuțiile în numerar din partea UE sunt validate și recunoscute atunci când sunt plătite întreprinderii comune la începerea implementării proiectelor, în timp ce contribuțiile în natură ale membrilor sunt recunoscute numai după validarea costurilor suportate și declarate pentru implementarea proiectelor. Diferența dintre valoarea recunoscută a contribuțiilor în numerar, pe de o parte, și cea a contribuțiilor în natură, pe de altă parte, nu a fost abordată în mod optim în conturile anuale pe 2022 ale întreprinderii comune, dat fiind că nu s-au prezentat informații privind situația de la sfârșitul exercițiului a angajamentelor juridice ale membrilor sub forma contractelor și a acordurilor de grant semnate.

3.9.12. În conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune la sfârșitul exercițiului. În special, întreprinderea comună nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul anului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv.

3.9.13. La punctele următoare este prezentat un tabel recapitulativ privind realizările membrilor în materie de contribuții per program în 2022.

Execuția programului Orizont 2020 și a Mecanismului pentru interconectarea Europei 1 (MIE 1)

3.9.14. *Tabelul 3.9.2* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programul Orizont 2020 și MIE 1 în comparație cu

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute ca validate și raportate la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.9.2 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont 2020 și MIE 1 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)				Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)				
	Activități operaționale	Costuri administrative	Activități suplimentare ⁽²⁾	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Contribuții în natură la activitățile suplimentare	Total
EU (DG CNECT) ⁽¹⁾	526,0	10,0	—	536,0	377,0	—	—	—	377,0
Statele participante ⁽³⁾	476,0	10,0	—	486,0	124,8	0,0	38,0	—	162,8
Membrii privați ⁽³⁾	420,0	2,0	—	422,0	0,0	0,0	11,0	—	11,0
Total	1 422,0	22,0	—	1 444,0	501,8	0,0	49,0	—	550,8

(1) Contribuția financiară din partea UE include 100 de milioane de euro alocați din programul MIE 1.

(2) Activitățile suplimentare nu sunt acoperite de sfera auditului Curții.

(3) Noul regulament de instituire a eliminat obligația statelor participante și a membrilor privați de a contribui la costurile administrative.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

Membrii privați nu își vor atinge obiectivul minim de contribuție până la sfârșitul execuției programului

3.9.15. Pentru a oferi o imagine completă a realizărilor întreprinderii comune în cadrul programelor Orizont 2020 și MIE 1, este necesar să se ia în considerare, de asemenea, nivelul actual al obligațiilor operaționale ale membrilor întreprinderii comune, așa cum reiese din acordurile de grant și din contractele semnate. Până la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună a angajat integral contribuția maximă operațională a UE, în valoare de 526 de milioane de euro, pentru acorduri de grant și contracte semnate în cadrul programului Orizont 2020 și al MIE 1. Din această sumă, în următorii ani mai rămân de plătit aproximativ 266,3 milioane de euro (50,6 %) pentru proiecte nefinalizate încă.

3.9.16. Până la sfârșitul anului 2022, statele participante semnaseră angajamente contractuale în valoare de 447,3 milioane de euro pentru activitățile întreprinderii comune din cadrul programelor Orizont 2020 și MIE 1. În legătură cu aceste angajamente, ele au declarat întreprinderii comune contribuții financiare în valoare de 124,8 milioane de euro pentru supercalculatoarele pre-exascale achiziționate de aceasta, și 38 de milioane de euro sub formă de contribuții în natură legate de costurile de funcționare ale entităților-gazdă. În plus, statele participante au plătit 48,2 milioane de euro direct contractanților responsabili de supercalculatoarele petascale, care sunt achiziționate în comun de întreprinderea comună și de statele participante. Diferența rămasă dintre angajamente și contribuțiile declarate se explică prin faptul că statele participante recunosc și raportează costurile lor în atenția întreprinderii comune numai după finalizarea proiectelor aferente Orizont 2020 pe care le sprijină.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9.17. Pe de altă parte, până la sfârșitul exercițiului 2022, membrii privați angajaseră și raportaseră contribuții în natură în valoare de numai 11 milioane de euro pentru proiecte din cadrul programului Orizont 2020, adică cu mult sub obiectivul minim de 420 de milioane de euro stabilit în regulamentul de înființare a întreprinderii comune, care trebuie atins de membrii privați până la sfârșitul programului. Curtea a constatat că mecanismele actuale de finanțare ale întreprinderii comune pentru acțiunile sale sprijinite prin granturi permit membrilor privați să furnizeze contribuții în natură doar pentru un singur tip de proiect (proiecte de inovare, cu acoperirea a 30 % din costurile proiectului). În consecință, mecanismele aplicate de întreprinderea comună pentru finanțarea acțiunilor sprijinite prin granturi nu au condus la atingerea nivelului pentru contribuțiile în natură ale membrilor privați stabilit în regulamentul de înființare a întreprinderii comune în legătură cu programul Orizont 2020.

Execuția programului Orizont Europa, a programului Europa digitală și a Mecanismului pentru interconectarea Europei 2 (MIE 2)

3.9.18. *Tabelul 3.9.3* prezintă o imagine de ansamblu a obiectivelor privind contribuțiile membrilor întreprinderii comune pentru programele de cercetare din CFM 2021-2027 în comparație cu nivelul contribuțiilor (în numerar și în natură) recunoscute la sfârșitul exercițiului 2022.

Tabelul 3.9.3 – Contribuțiile membrilor pentru Orizont Europa, Europa digitală și MIE 2 (în milioane de euro)

Membri	Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de instituire)			Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2022)			
	Activități operaționale	Costuri administrative	Total	Contribuții în numerar	Contribuții în natură ⁽²⁾ validate	Contribuții în natură raportate, dar nevalidate	Total
UE (DG CNECT) ⁽¹⁾	2 989,3	92,0	3 081,3	338,0	—	—	338,0
Statele participante	2 989,3	0,0	2 989,3	63,2	0,0	0,0	63,2
Membrii privați	900,0	0,0	900,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	6 878,6	92,0	6 970,6	401,2	0,0	0,0	401,2

(1) Contribuția financiară a UE constă în (a) până la 900 de milioane de euro din programul Orizont Europa; (b) până la 1 981,3 milioane de euro din programul Europa digitală; (c) până la 200 de milioane de euro din programul MIE 2.

(2) Constau numai în contribuții în natură la activități operaționale (CNAO).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor de la întreprinderea comună și pe baza regulamentului de instituire a acesteia.

3.9.19. În iulie 2021, Consiliul a adoptat noul regulament privind instituirea EuroHPC. Regulamentul prevede că întreprinderea comună va trebui să pună în aplicare proiecte în valoare de 7 miliarde de euro, din care 3 miliarde de euro ar trebui mobilizați de la statele

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

participante și 900 de milioane de euro de la membrii privați sub formă de numerar și de contribuții în natură. Aceasta reprezintă o creștere semnificativă, de aproximativ 1,4 miliarde de euro, în comparație cu programul CFM anterior (a se vedea [tabelul 3.9.2](#)). Întrucât mecanismele de finanțare ale întreprinderii comune (a se vedea [punctul 3.9.17](#)) rămân aceleași pentru CFM 2021-2027, există un risc ridicat ca aceasta să nu atingă obiectivele privind contribuțiile membrilor privați prevăzute în noul regulament de instituire.

Procesul îndelungat de achiziționare a supercalculatoarelor a cauzat întâzieri și o rată scăzută de execuție a bugetului operațional pentru 2022

3.9.20. Procesul îndelungat de achiziționare de către întreprinderea comună a supercalculatoarelor a afectat în mod semnificativ execuția bugetului operațional. Ratele de execuție pentru creditele de angajament și pentru creditele de plată operaționale au fost de 79 % și, respectiv, de 24 %. Rata mai scăzută de execuție a bugetului aferent angajamentelor operaționale a rezultat din faptul că întreprinderea comună nu a putut să își asume un angajament global important legat de un acord de găzduire a unui calculator exascale, din cauza întâzierilor în procesul de negociere cu statul participant și cu consorțiul-gazdă. Cauzele principale ale ratei scăzute de execuție a bugetului de plăți operaționale au fost următoarele: întâzieri în pregătirea supercalculatoarelor pre-exascale, care au împiedicat efectuarea plăților intermediare pentru granturile de funcționare ale întreprinderii comune; întâzieri în procesul de achiziție a supercalculatoarelor, care au împiedicat efectuarea plăților de prefinanțare aferente; amânarea pentru 2023 a cererii de propuneri din cadrul MIE 2 privind hiperconectivitatea, din cauza necesității unui studiu prealabil; și întâzieri în declarațiile de cheltuieli ale beneficiarilor pentru activitățile de cercetare în curs.

Rată scăzută de execuție a bugetului administrativ pentru 2022

3.9.21. În 2022, întreprinderea comună a executat doar 45 % din creditele sale de angajament administrative și 37 % din creditele sale de plată administrative. Cauzele principale ale ratelor scăzute de execuție au fost faptul că întreprinderea comună nu și-a putut realiza planul ambițios de recrutare pentru 2022 și faptul că nu a luat în considerare în mod suficient, atunci când și-a planificat bugetul pentru 2022, realocarea unor sume semnificative reprezentând credite de plată neutilizate din exercițiile anterioare.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

3.9.22. Serviciul comun de audit al DG RTD din cadrul Comisiei este responsabil pentru auditurile *ex post* privind cheltuielile cofinanțate din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Pentru cheltuielile cofinanțate aferente programului Orizont 2020 (plăți

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,3 % și o rată de eroare reziduală de 1,9 %⁷⁷. Sistemul de control intern al întreprinderii comune nu prevedea încă audituri *ex post* specifice pentru cheltuielile cofinanțate în cadrul MIE pentru achiziționarea de supercalculatoare. În ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024.

3.9.23. Pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020⁷⁸. Într-un caz, Curtea a identificat o deficiență sistemică necuantificabilă în sistemul beneficiarului de înregistrare a timpului de lucru.

Observații cu privire la alte aspecte

Întreprinderea comună nu și-a atins obiectivul de recrutare pentru 2022

3.9.24. Pentru a executa fonduri în valoare de aproximativ 7 miliarde de euro în cadrul noului CFM 2021-2027, întreprinderea comună a primit, la sfârșitul anului 2021, 39 de posturi suplimentare pentru care personalul urma să fie recrutat până în 2023 (30 de persoane înainte de sfârșitul anului 2022 și 9 persoane înainte de sfârșitul anului 2023). Or, până la sfârșitul exercițiului 2022, personalul întreprinderii comune a crescut de la 15 la doar 23 de angajați. Pe baza recrutărilor lansate în 2022, întreprinderea comună angajase încă 12 persoane la jumătatea anului 2023. Procedurile de recrutare pentru posturile de conducere de șef pentru strategie și guvernare și de șef al administrației și finanțelor au fost lansate abia la sfârșitul anului 2022 și, respectiv, în prima jumătate a anului 2023.

3.9.25. Serviciul de Audit Intern (IAS) al Comisiei a procedat la o examinare limitată a gestionării resurselor umane ale întreprinderii comune în 2022. În ceea ce privește planificarea recrutărilor, în urma acestei examinări s-a raportat că întreprinderea comună nu dispunea de o analiză documentată a necesarului de resurse, care să fie bazată pe o evaluare *ex ante* temeinică a volumului de muncă, pentru a putea prioritiza mai bine recrutările planificate. Ca răspuns, în decembrie 2022, întreprinderea comună a elaborat un plan de acțiune, pe care IAS l-a considerat adecvat.

⁷⁷ Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune EuroHPC, capitolul 4.1.

⁷⁸ În ceea ce privește operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

3.9.26. Întreprinderea comună nu și-a îndeplinit obiectivul de a recruta 30 de noi angajați înainte de sfârșitul anului 2022, inclusiv pentru două funcții esențiale de conducere, și este încă în urmă în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului său de recrutare a 39 de noi angajați înainte de sfârșitul anului 2023.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.9.27. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/închisă)
1	2020	Până la sfârșitul anului 2020, întreprinderea comună nu elaborase proceduri fiabile pentru validarea și certificarea contribuțiilor în natură și nici nu instituise o procedură contabilă adecvată pentru recunoașterea acestora. O astfel de situație nu permite întreprinderii comune să gestioneze, să monitorizeze și să raporteze obținerea nivelului minim al contribuțiilor în natură.	În 2022, întreprinderea comună nu a acordat prioritate implementării procedurilor de certificare și de contabilitate pentru contribuțiile în natură, deoarece acestea sunt necesare numai la momentul finalizării proiectelor în curs din cadrul programului Orizont 2020.	Deschisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
2	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, EuroHPC nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁷⁹ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru EuroHPC, această cotă procentuală este de 41,2 %. Or, conform statutului EuroHPC, UE ar trebui să acopere 100 % din costurile administrative ale acesteia. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>EuroHPC a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

⁷⁹ Articolul 83a.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Ațiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
3	2021	La sfârșitul exercițiului 2021, membrii privați raportaseră doar 4,2 milioane de euro drept contribuții în natură. În consecință, există un risc ridicat ca întreprinderea comună să nu atingă valoarea-țintă de 420 de milioane de euro reprezentând contribuții din partea membrilor privați, astfel cum este stabilită în regulamentul de instituire al acesteia, până la sfârșitul punerii în aplicare a proiectelor finanțate prin granturi.	Până la sfârșitul exercițiului 2022, contribuțiile membrilor privați au crescut doar la 11 milioane de euro (a se vedea punctele 3.9.15-3.9.17).	Deschisă
4	2021	În ceea ce privește bugetul întreprinderii comune disponibil în 2021 pentru proiecte operaționale, rata de execuție a creditelor operaționale de angajament (titlul 3) și a celor de plată a fost de 2 % și, respectiv, de 47 %. Rata de execuție foarte scăzută a creditelor de angajament se explică în mare parte prin demararea cu întârziere a activităților întreprinderii comune în CFM 2021-2027, și anume în iulie 2021, și prin transferul a 700 de milioane de euro efectuat de Comisie și statele participante către întreprinderea comună în decembrie 2021. Întârzierile înregistrate de entitățile gazdă și problemele legate de aprovizionare pentru componentele-cheie au contribuit, de asemenea, la rata scăzută de execuție.	În 2022, procesul îndelungat de achiziționare a supercalculatoarelor a afectat în mod semnificativ execuția bugetului operațional (a se vedea punctul 3.9.20).	Deschisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
5	2020, 2021	În ceea ce privește creditele administrative de angajament și de plată (titlurile 1 și 2), întreprinderea comună nu a luat în considerare în mod suficient, în planificarea bugetului său administrativ, realocarea sumelor semnificative reprezentând credite de plată neutilizate din exerciții anterioare. În plus, referitor la toate titlurile bugetare, creditele bugetare realocate din exerciții anterioare nu au fost utilizate înainte de a se recurge la noile angajamente aferente exercițiului.	Situația a continuat în 2022 (a se vedea punctul 3.9.21).	Deschisă
6	2020, 2021	În 2020, întreprinderea comună a elaborat un plan de acțiune vizând punerea în aplicare în 2021 a acțiunilor rămase de realizat în legătură cu cele 17 principii de control intern ale cadrului de control intern al Comisiei. Totuși, din cauza lipsei de personal administrativ esențial, întreprinderea comună nu a aprobat încă mai multe acțiuni de control intern importante în termenele stabilite pentru 2021 în planul său de acțiune. Aceste întârzieri au sporit riscul care există pentru întreprinderea comună la nivelul controlului intern în 2021.	La sfârșitul anului 2022, planul de acțiune pentru 2020 nu era încă finalizat. În 2023 a fost recrutat un responsabil de control intern, care supraveghează acest proces.	Deschisă
7	2021	Resursele suplimentare de care este nevoie pentru implementarea sistemului planificat de gestionare centralizată a contribuțiilor financiare nu au fost evaluate de către Comisie și nici nu au fost incluse în estimarea inițială a întreprinderii comune privind resursele de personal necesare pentru implementarea noului program de cercetare și inovare al întreprinderii comune.	Aceste acțiuni nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.	Închisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situția observației Curții (Deschisă/închisă)
8	2020, 2021	<p>Situația precară a întreprinderii comune în materie de personal, observată de Curte în 2020, s-a înrăutățit. Conform noului regulament de instituire adoptat în iulie 2021, întreprinderea comună a fost extinsă considerabil și va trebui să execute fonduri în valoare de peste 7 miliarde de euro în noul CFM 2021-2027. Ea va trebui să recruteze în acest scop un număr suplimentar de 39 de angajați până în 2023. Întrucât întreprinderea comună avea un efectiv de doar 15 angajați (4 agenți temporari și 11 agenți contractuali) la sfârșitul exercițiului 2021, aceasta se confruntă cu dificultăți considerabile în materie de resurse umane în legătură cu gestionarea acestor noi recrutări, pe lângă noile procese operaționale și administrative care urmează să fie stabilite. În fine, proporția ridicată a personalului contractual poate duce la un grad semnificativ de rotație a personalului în viitorul apropiat, sporind și mai mult presiunea asupra situației precare existente în materie de resurse umane.</p>	<p>Până la sfârșitul anului 2022, întreprinderea comună recrutase alți 8 angajați, dar nu și-a îndeplinit obiectivul de a recruta 30 de noi angajați înainte de sfârșitul anului 2022. Prin urmare, întreprinderea comună este cu mult în urmă în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului său de recrutare a 39 de noi angajați înainte de sfârșitul anului 2023 (a se vedea punctele 3.9.24-3.9.26).</p> <p>Proporția agenților contractuali a rămas ridicată, situându-se la 70 % la sfârșitul anului 2022.</p>	Deschisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Ațiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
9	2020, 2021	Întreprinderea comună nu lansase încă procedura de recrutare pentru postul de șef al administrației și finanțelor. În plus, aceasta avea un singur responsabil de proiect cu experiență care pregătea și gestiona toate proiectele de infrastructură și un al doilea responsabil cu experiență se ocupa de gestionarea acțiunilor legate de cererile de propuneri din cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa. Faptul că funcții esențiale nu sunt ocupate ar putea avea efecte negative asupra continuității activității întreprinderii comune și asupra realizării obiectivelor acesteia, având în vedere cerința de a dispune de un personal cu înaltă calificare și cu cunoștințe foarte specifice.	Procedurile de recrutare pentru posturile de conducere de șef pentru strategie și guvernanta și de șef al administrației și finanțelor au fost lansate abia la sfârșitul anului 2022 și, respectiv, în prima jumătate a anului 2023 (a se vedea punctele 3.9.24-3.9.26).	Deschisă

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță (EuroHPC)

Răspunsul întreprinderii comune

3.9.11. Întreprinderea comună EuroHPC admite observația Curții și va aborda pe deplin această chestiune în conturile anuale aferente exercițiului următor.

3.9.21. Întreprinderea comună EuroHPC dorește să sublinieze că adoptarea cu întârziere a noului său regulament de instituire a făcut imposibilă realizarea planului său ambițios de recrutare.

3.9.23. Întreprinderea comună EuroHPC a pus în aplicare următoarele măsuri de atenuare. A solicitat ca, pe viitor, beneficiarul să furnizeze dovezi detaliate privind gestionarea resurselor umane și contractele de personal pentru toate proiectele la momentul raportării periodice; va recupera, în cadrul plății soldului final, diferența dintre eforturile raportate și eforturile documentate; va efectua verificări suplimentare dacă va considera necesar.

**Întreprindere comună care
funcționează sub egida EURATOM**

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

3.10. Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Introducere

3.10.1. Întreprinderea comună europeană pentru reactorul termonuclear experimental internațional (ITER) și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (Fusion for Energy – F4E) a fost înființată în aprilie 2007, pentru o perioadă de 35 de ani⁸⁰. Una dintre principalele sale sarcini este de a furniza contribuția Comunității Europene a Energiei Atomice (Euratom) la Organizația Internațională ITER pentru Energia de Fuziune (OI ITER), responsabilă de implementarea proiectului ITER. Instalațiile principale de fuziune sunt situate în Cadarache, Franța, iar sediul întreprinderii comune se află la Barcelona.

3.10.2. Membrii săi fondatori sunt Euratom, reprezentată de Comisie, și statele membre ale Euratom.

3.10.3. *Tabelul 3.10.1* conține cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună.

Tabelul 3.10.1 – Cifre-cheie cu privire la întreprinderea comună

	2022	2021	Variație
Bugetul disponibil pentru plăți (în milioane de euro) ⁽¹⁾	844,0	764,8	10 %
Bugetul disponibil pentru angajamente (în milioane de euro) ⁽¹⁾	981,2	1 069,9	-8 %
Total personal la 31 decembrie ⁽²⁾	436	441	-1 %

(1) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

(2) Personalul include funcționarii permanenți, agenții temporari și agenții contractuali, precum și experții naționali detașați.

Sursa: date furnizate de întreprinderea comună.

Informații în sprijinul declarației de asigurare

3.10.4. Abordarea de audit a Curții, care constituie baza pentru opinia exprimată de aceasta, responsabilitățile conducerii F4E și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea, precum

⁸⁰ Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

și responsabilitățile auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente sunt descrise în secțiunea 3.1. Semnătura de la pagina 161 face parte integrantă din opinie.

Declarația de asigurare a Curții de Conturi Europene prezentată Parlamentului European și Consiliului – raportul auditorului independent

Opinie

3.10.5. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune F4E, care cuprind situațiile financiare⁸¹ și rapoartele privind execuția bugetară⁸² pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2022, și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Fiabilitatea conturilor

Opinia privind fiabilitatea conturilor

3.10.6. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune F4E pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

---

⁸¹ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁸² Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor

Veniturile

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

3.10.7. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor întreprinderii comune F4E pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Plățile

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

3.10.8. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor întreprinderii comune F4E pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2022 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Paragrafe de evidențiere a unor aspecte

3.10.9. Fără a pune sub semnul întrebării opinia exprimată la punctele [3.10.6-3.10.8](#), Curtea atrage atenția asupra punctelor [3.10.12-3.10.14](#), unde se arată că F4E prezintă în conturile anuale pe 2022 estimarea sa privind costul total al îndeplinirii obligațiilor sale de punere în aplicare a proiectului ITER, așa numita „estimare la finalizare”, evaluată la 19,1 miliarde de euro (la valorile din 2022). Estimarea la finalizare prezentată în 2022 continuă însă să fie bazată pe ipotezele referitoare la obiectivele de etapă și la costuri formulate în 2016 și va face obiectul unei revizuri semnificative, odată ce noul scenariu de referință și noile cerințe ale proiectului ITER vor fi fost finalizate, aprobate de Consiliul ITER și comunicate în mod oficial întreprinderii comune F4E.

3.10.10. Curtea atrage atenția asupra literei (d) din secțiunea introductivă la conturile anuale, referitoare la impactul situației internaționale, care descrie impactul pe care pandemia de COVID-19 și războiul de agresiune împotriva Ucrainei îl au asupra operațiunilor întreprinderii comune F4E.

3.10.11. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opinia exprimată de Curte.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Observații privind estimarea costurilor la finalizare pentru ITER

3.10.12. Pe baza scenariului de referință actual pentru ITER, din noiembrie 2016, estimarea întreprinderii comune cu privire la costul total al îndeplinirii obligațiilor sale de punere în aplicare a proiectului ITER („estimarea la finalizare”) include costurile întreprinderii comune aferente fazei de construcție și de exploatare până în 2035, precum și cele aferente fazei de dezafectare și dezactivare până în 2042. La sfârșitul anului 2022, întreprinderea comună a evaluat acest cost la un total de 19,1 miliarde de euro (la valorile din 2022). Cifra corespunde sumei plăților totale efectuate până la sfârșitul anului 2022, în valoare de 9,2 miliarde de euro, și a plăților viitoare estimate, evaluate la 9,9 miliarde de euro (la valorile din 2022).

3.10.13. În noiembrie 2022, cel de al 31-lea Consiliu ITER a convenit asupra unei actualizări a scenariului de referință. În cea de a 32-a reuniune din 21-22 iunie 2023, acest consiliu a încredințat directorului general al ITER sarcina de a prezenta o propunere pentru un scenariu de referință actualizat pentru ITER, în vederea examinării și a aprobării acestui scenariu în 2024.

3.10.14. Având în vedere procesul îndelungat de actualizare a scenariului de referință din 2016 aplicabil în prezent pentru ITER, estimările planificării pe termen lung, astfel cum sunt prezentate în conturile anuale pentru 2022 (inclusiv „estimarea la finalizare”), se bazează în continuare pe ipotezele din 2016 privind obiectivele de etapă și costurile. Or, aceste estimări vor face obiectul unei revizuirii semnificative, odată ce noul scenariu de referință și noile cerințe ale proiectului ITER vor fi fost finalizate, aprobate de Consiliul ITER și comunicate în mod oficial întreprinderii comune F4E.

Observații cu privire la gestiunea bugetară

Execuția bugetului operațional pentru exercițiul 2022

3.10.15. În 2022, F4E a executat 72 % din creditele sale de angajament și 91 % din bugetul său de plăți. Întreprinderea comună și-a redus însă bugetul de plăți operaționale cu 92 de milioane de euro prin intermediul unui buget rectificativ și, în plus, a transferat 9,5 milioane de euro din bugetul său de plăți operaționale către bugetul administrativ (salarii), pentru a finanța obligațiile legate de fondul de pensii pe care le avea față de Comisie.

3.10.16. Ratele scăzute de execuție au fost cauzate de încetinirea activităților operaționale atât la nivelul OI ITER, cât și la nivelul F4E, în principal din cauza consecințelor crizei provocate de pandemia de COVID-19, a războiului de agresiune împotriva Ucrainei și a problemelor recente de proiectare tehnică legate de faza actuală de asamblare din cadrul proiectului ITER.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Deficiențe în execuția bugetului administrativ pentru 2022

3.10.17. Bugetul administrativ al F4E este constituit sub forma creditelor nedisociate. În consecință, angajamentele administrative bazate pe contracte și obligații administrative pentru care nu s-au efectuat plăți până la sfârșitul exercițiului pot fi reportate pentru plată în exercițiul următor.

3.10.18. La sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție era scăzută, de 63 %, pentru bugetul exercițiului aferent cheltuielilor administrative (titlul 2). În același timp, rata de anulare a angajamentelor reportate din exercițiul precedent a fost ridicată, cu o medie de 20 %.

Observații cu privire la sistemele de gestiune și de control

Instabilitate la nivelul conducerii de nivel superior

3.10.19. La sfârșitul anului 2022, situația conducerii de nivel superior a întreprinderii comune era caracterizată de o tranziție de amploare. Plecarea directorului F4E în iunie 2022 și numirea șefului departamentului *Broader Approach* din cadrul F4E în funcția de director general al OI ITER în septembrie 2022 au dus la schimbări de personal pentru patru dintre cele șapte posturi de conducere de nivel superior din cadrul întreprinderii comune. În 2022, trei posturi de conducere de nivel superior (inclusiv postul de director) au fost ocupate pe bază ad-interim prin transferuri interne, iar alt post a fost ocupat de o persoană recent recrutată. Pe lângă aceasta, până la sfârșitul lunii august 2023, doi manageri de nivel superior (șeful direcției comerciale și șeful direcției pentru programul ITER) se pensionaseră. Această situație prezintă un risc sporit pentru buna gestionare și continuitate a F4E, într-un moment în care vor fi necesare cadre de conducere de nivel superior cu experiență pentru a pune în aplicare noul scenariu de referință pentru ITER, care va avea un impact important asupra activităților întreprinderii comune și a cărei aprobare este preconizată pentru 2024.

Deficiențe în sistemul de gestionare a riscurilor utilizat de întreprinderea comună

3.10.20. În pofida activităților ample de gestionare a riscurilor din cadrul F4E, cea mai recentă evaluare a riscurilor realizată de aceasta nu reflecta riscurile legate de evenimente importante, care au fost deja identificate și au afectat activitățile întreprinderii comune în a doua jumătate a anului 2022. Printre acestea se numără schimbările de la nivelul conducerii de nivel superior, încetinirea activităților operaționale, care a condus la o rată mai scăzută de execuție bugetară, întâzieri în achiziții, precum și revizuirea preconizată a scenariului de referință pentru ITER. Această situație riscă să împiedice conducerea de nivel superior a F4E să

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

asigure un proces decizional adecvat și prompt și poate afecta în mod negativ realizarea de către întreprinderea comună a obiectivelor sale de etapă din cadrul proiectului.

Deficiențe în gestionarea de către întreprinderea comună a contractelor

3.10.21. În 2013, F4E a încheiat un contract în valoare de 500 de milioane de euro pentru proiectarea, echiparea și instalarea clădirilor nucleare și nenucleare ale ITER. În decembrie 2020, din cauza preocupărilor legate de costul în creștere ale serviciilor de proiectare nucleară și de echipare, precum și din cauza nemulțumirii față de progresul și eficiența contractantului în legătură cu lucrările care mai rămâneau de efectuat în clădirile nenucleare, F4E și OI ITER au lansat un plan de dezvoltare strategică. Acest plan analiza strategii alternative de achiziții, cum ar fi redeschiderea procedurii pentru echipare și transferul lucrărilor rămase către alți contractanți, și evalua consecințele potențiale din punctul de vedere al costurilor și al respectării calendarului de livrare. În februarie 2021, contractantul a prezentat F4E o declarație de costuri, în valoare totală de 150 de milioane de euro, pentru serviciile de proiectare nucleară și de echipare. În septembrie 2021, acesta a prezentat o altă declarație de costuri, în valoare de 30 de milioane de euro, pentru restul lucrărilor de la clădirile nenucleare. Întreprinderea comună a angajat experți juridici externi pentru a analiza posibilitatea unor strategii alternative de achiziții. Pe baza analizei riscurilor efectuate de acești experți și a feedbackului primit de la ei, directorul întreprinderii comune a ajuns cu contractantul responsabil de serviciile de proiectare nucleară și de echipare la o înțelegere în valoare de 75 de milioane de euro, sumă care a fost plătită de întreprinderea comună la sfârșitul anului 2022. Pe de altă parte, pentru lucrările la clădirile nenucleare, F4E a decis să nu recurgă la un acord de plată și contractantul a deschis un litigiu.

3.10.22. Analiza Curții cu privire la documentația aferentă punerii în aplicare a contractului a evidențiat deficiențe în gestionarea acestuia de către întreprinderea comună. În special, F4E nu a evaluat corect impactul modificărilor cerute ale contractului și nici impactul neconformităților semnificative din partea contractantului în executarea contractului. Acest lucru a condus la interpretări diferite și la dezacorduri între părți în ceea ce privește sfera lucrărilor, termenele-limită și cerințele proiectului. În plus, experții juridici au concluzionat că, din cauza modului în care au fost formulate dispozițiile contractuale respective, întreprinderea comună nu putea rezilia contractul pentru a executa ea însăși lucrările scoase din sfera acestuia și nici nu putea asigura executarea lucrărilor de către alți contractanți. Faptul că contractantul nu a gestionat în mod corespunzător calendarul și lipsa de evidențe ținute de F4E cu privire la proiect nu i-a permis acesteia să stabilească în mod clar obligațiile contractantului. Aceste deficiențe au afectat în mod grav îndeplinirea obiectivelor contractului și – dacă ele nu sunt remediate – pot afecta și alte activități operaționale ale F4E, având în vedere modificările semnificative ale contractelor complexe în curs care ar putea fi necesare ca urmare a actualizării scenariului de referință pentru proiectul ITER.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

3.10.23. *Anexa* conține o prezentare generală a acțiunilor corective întreprinse în urma observațiilor formulate de Curte în exercițiile anterioare.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Anexă – Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
1	2019	Întreprinderea comună este evaluată anual de un grup extern de experți. Grupul de experți a identificat mai multe probleme și riscuri la nivelul conducerii superioare și al culturii corporative. Această situație, dacă rămâne nesoluționată, ar putea afecta negativ performanța personalului.	Observațiile se referă la raportul anual de evaluare din 2019 al F4E (al 8-lea raport de acest tip). În 2022, F4E a pus în aplicare recomandările privind dificultățile legate de conducerea F4E.	Închisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situția observației Curții (Deschisă/Închisă)
2	2019	<p>Din cauza restricției care există în schema de personal în ceea ce privește personalul statutar, întreprinderea comună F4E utilizează din ce în ce mai mult resurse contractate sau din surse interne. În 2019, acestea reprezentau deja echivalentul a aproximativ 62 % din personalul statutar al întreprinderii comune. Această situație prezintă riscuri semnificative pentru întreprinderea comună, în ceea ce privește menținerea competențelor-cheie, neclarități din punctul de vedere al răspunderii de gestiune, eventuale litigii judiciare și eficiență mai redusă a personalului ca urmare a gestionării descentralizate.</p>	<p>În 2022, întreprinderea comună a creat un grup de lucru pentru a evalua gradul ridicat de utilizare a resurselor externe, cu scopul de a planifica și a justifica mai bine nevoile în materie.</p> <p>În plus, conform schemei de personal pentru 2023, personalul statutar al întreprinderii comune a fost consolidat cu 10 posturi suplimentare de agenți temporari și prin transformarea a 15 posturi de agenți contractuali în posturi de agenți temporari. Riscurile identificate vor fi abordate de proiectul prestatorului extern de servicii, planificat să fie finalizat înainte de sfârșitul anului 2023. În 2023, întreprinderea comună a inițiat, de asemenea, crearea unei funcții de planificare a forței de muncă, precum și o revizuire generală a politicii în materie de resurse umane. Totuși, tipul de activități din cadrul proiectului și volumul de muncă generat în prezent de activitățile întreprinderii comune necesită un sprijin considerabil din partea prestatorului extern de servicii.</p>	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
3	2021	<p>Începând din ianuarie 2016, întreprinderile comune ar trebui să plătească o parte din contribuțiile angajatorului la sistemul de pensii al UE. Întrucât Comisia nu a prevăzut aceste cheltuieli în bugetele întreprinderilor comune și nici nu a solicitat aceste plăți în mod formal, F4E nu a vărsat încă aceste contribuții.</p> <p>În conformitate cu Statutul funcționarilor⁸³ și cu orientările Comisiei, contribuția anuală a angajatorului pentru fiecare întreprindere comună ar trebui calculată ca procent din veniturile provenite din alte surse decât UE în raport cu veniturile totale ale întreprinderii comune. Pentru F4E, această cotă procentuală este de 20 %. Or, conform dispozițiilor respective din statutul întreprinderii comune F4E, suma totală a cotizațiilor membrilor nu trebuie să depășească 10 % din costurile administrative anuale ale întreprinderii comune. Existența acestor dispoziții legale contradictorii riscă să dea naștere la interpretări diverse, fiecare cu un impact financiar diferit.</p>	<p>F4E a plătit contribuțiile respective ale angajatorului la sistemul de pensii al UE pentru anul 2022, astfel cum au fost facturate de Comisie. Calculul contribuției anuale s-a bazat pe orientările Comisiei.</p> <p>Prin urmare, observația este considerată închisă. Acțiuni suplimentare privind dispozițiile legale contradictorii nu intră în sfera de competență a întreprinderii comune.</p>	Închisă

⁸³ Articolul 83a.

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Acțiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
4	2021	În 2020 și în 2021, Întreprinderea comună a făcut, de asemenea, obiectul unor evaluări periodice anuale din partea unor experți externi, precum și al unor audituri interne intensive, fiind acoperite majoritatea domeniilor esențiale de activitate. Punerea în aplicare a măsurilor de remediere pentru a aborda riscurile identificate și pentru a da urmare auditurilor și evaluărilor a dus la o creștere a sarcinii administrative, fără să existe vreo dovadă că controalele suplimentare erau eficiente sau îmbunătățiseră sistemul.	În 2022, nu a fost lansată nicio nouă evaluare anuală a F4E. Până la sfârșitul anului 2022, F4E pusesse în aplicare 50 % din recomandările formulate în cea de a noua evaluare anuală și 25 % din recomandările formulate în cea de a zecea evaluare anuală. În ceea ce privește auditurile efectuate de IAS cu privire la F4E, Întreprinderea comună a pus în aplicare în 2022 toate recomandările deschise, cu excepția a două recomandări importante privind guvernanta și metodele de gestionare a proiectelor, care au fost puse în aplicare în primul trimestru al anului 2023.	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Număr	Exercițiul vizat de observația Curții	Observația Curții (în rezumat)	Ațiuni corective întreprinse și/sau alte evoluții relevante (rezumat)	Situația observației Curții (Deschisă/Închisă)
5	2021	În noiembrie 2021, personalul întreprinderii comune F4E a intrat în grevă. Potrivit unor evaluări interne și externe ale conducerii și mai multor sondaje interne, principalele motive care au dus la deteriorarea mediului de lucru în cadrul întreprinderii comune au fost deficiențele de la nivelul conducerii superioare (de exemplu, decizii luate în mod netransparent și disfuncțional și lipsa unui dialog social). În plus, utilizarea disproporționată a resurselor de personal extern a sporit provocările și riscurile pentru mediul de lucru. Comisia a declarat că evaluarea anuală a F4E din 2022 se va concentra exclusiv asupra aspectelor legate de gestionarea resurselor umane.	Cel de al 10-lea raport anual de evaluare a formulat două recomandări referitoare la gestionarea resurselor umane ale întreprinderii comune. În 2022, Consiliul de conducere al întreprinderii comune a aprobat un plan de acțiune pentru punerea în aplicare a acestora. Întreprinderea comună a pus pe deplin în aplicare până în iunie 2023 prima recomandare referitoare la profilul ameliorat pentru directorul F4E și intenționează să finalizeze înainte de sfârșitul anului 2023 punerea în aplicare a celei de a doua recomandări privind consolidarea poziției personalului. În 2023, Grupul de lucru comun din cadrul întreprinderii comune și-a terminat analiza cu privire la mediul de lucru din întreprinderea comună și a lansat un exercițiu prin care să se dea urmare sondajului de evaluare a riscurilor psihosociale.	Deschisă

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

Răspunsul întreprinderii comune

3.10.18. F4E dorește să remarce că rata medie de anulare, de 20 %, a angajamentelor administrative reportate din 2021 în 2022 a fost cauzată în principal de angajamentele provizorii. Rata finală de execuție a bugetului administrativ final pentru exercițiul 2021 a fost de 98,5 % la sfârșitul exercițiului 2022, comparabilă cu cea din exercițiile anterioare.

3.10.19. Trebuie remarcat că șefii interimari de departamente responsabili cu livrarea ITER („ITER-Delivery”) și cu abordarea extinsă („Broader Approach”), precum și șeful de departament responsabil cu managementul de proiect sunt cadre de conducere de nivel superior care au competențele, cunoștințele și experiența necesară pentru a-și îndeplini sarcinile. Cu toate acestea, fiind șefi interimari, este posibil să nu fi fost pe deplin în măsură să facă față schimbărilor într-o perspectivă pe termen mediu și lung.

3.10.20. F4E pune în aplicare un nou cadru pentru a facilita consolidarea rapidă a rezumatului riscurilor și pentru a spori vizibilitatea activităților de administrare a riscurilor de portofoliu, al căror prim raport a fost prezentat nivelurilor de guvernare ale F4E în iunie/iulie 2023.

- Întârzieri în achiziții: riscurile aferente sunt consemnate în registrul de riscuri la nivelul proiectului/programului, nu la nivelul funcției de gestionare a achizițiilor.
- Exercițiul de redefinire a bazelor de referință pentru OI-ITER ar putea afecta livrarea în natură (proiectele F4E) sau contribuția în numerar a Euratom la OI-ITER:
  - Furnizarea în natură trebuie consemnată în registrul de riscuri la nivelul proiectului. Există, de asemenea, posibilități de reducere a sferei riscurilor, și anume „celula fierbinte”.
  - Contribuția în numerar a Euratom la OI-ITER: Proprietarul acestui risc este EURATOM, în calitate de membru al Consiliului ITER. Acest risc este exclus și din „estimarea costurilor la finalizare” prezentată Consiliului de administrație al F4E.

3.10.22. F4E a luat deja măsuri pentru a se asigura că problemele întâmpinate în cursul implementării acestui contract nu se vor repeta. În primul rând, acesta a fost unul dintre primele contracte FIDIC⁸⁴ încheiate la F4E, iar acest tip de contract este utilizat doar în domeniul programului de construcții. Când a luat cunoștință de deficiențele din domeniul gestionării întârzierilor, F4E a consolidat dispozițiile contractuale ale noului model de contract. În plus, F4E pregătește un atelier cu personalul F4E implicat în managementul juridic,

---

⁸⁴ Contractele FIDIC sunt acorduri în domeniul ingineriei care reglementează proiectele de construcții. Sunt principalele contracte în domeniul construcțiilor la nivel mondial și sunt elaborate și publicate de Federația Internațională a Inginerilor Consultanți (sau, pe scurt, FIDIC în franceză), care este o organizație internațională de standardizare pentru tehnologia de construcții și inginerie consultativă..

Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E)

comercial, tehnic și de proiect pentru a-l sensibiliza mai mult cu privire la importanța unei gestionări adecvate a calendarului în abordarea variațiilor și a reclamațiilor tuturor părților interesate și pentru a îmbunătăți și mai mult dispozițiile contractuale, practicile și procesele de gestionare a calendarului. Această acțiune, care urmează să fie pusă în aplicare până la sfârșitul anului 2023, ar trebui să îmbunătățească și mai mult instrumentele de gestionare a programului F4E și să sporească resursele alocate în acest sens.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Mihails KOZLOVS, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în data de 26 septembrie 2023.

Pentru Curtea de Conturi

Tony Murphy
Președinte

Acronime

„Sănătatea la nivel mondial”	Întreprinderea comună „Sănătatea la nivel mondial” (succesoarea celui de al treilea Parteneriat între Uniunea Europeană și țări în curs de dezvoltare privind trialurile clinice)
BBI	Întreprinderea comună pentru bioindustrii
CA	Întreprinderea comună pentru o aviație curată (<i>Clean Aviation</i>)
CAS	Serviciul comun de audit (<i>Common Audit Service</i>) al DG RTD din cadrul Comisiei
CBE	Întreprinderea comună pentru bioeconomia circulară în Europa
CFM	Cadru financiar multianual
CIC	Centrul comun de implementare (<i>Common Implementation Centre</i>) al DG RTD din cadrul Comisiei
Clean H2	Întreprinderea comună pentru un hidrogen curat
Clean Sky	Întreprinderea comună Clean Sky
CNAO	Contribuții în natură la activități operaționale
CNAS	Contribuții în natură la activitățile suplimentare
DG CNECT	Direcția Generală Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie din cadrul Comisiei
DG MOVE	Direcția Generală Mobilitate și Transporturi din cadrul Comisiei
DG RTD	Direcția Generală Cercetare și Inovare din cadrul Comisiei
ECCC	Centrul european de competențe în materie de securitate cibernetică
ECSEL	Întreprinderea comună pentru componente și sisteme electronice
EPPO	Parchetul European
EU-Rail	Întreprinderea comună pentru căile ferate ale Europei
Euratom	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
EuroHPC	Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță
F4E	Întreprinderea comună pentru dezvoltarea energiei de fuziune (<i>Fusion for Energy</i>)
FCH	Întreprinderea comună „Pile de combustie și hidrogen”
IAS	Serviciul de Audit Intern (<i>Internal Audit Service</i>) al Comisiei
IHI	Întreprinderea comună „Inițiativa pentru inovare în domeniul sănătății”

IMI	Întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind medicamentele inovatoare
ISA	Standardele internaționale de audit ale IFAC
ISSAI	Standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit (ISSAI) formulate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audi (INTOSAI)
ITER	Reactorul termonuclear experimental internațional (<i>International Thermonuclear Experimental Reactor</i>)
KDT	Întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” (<i>Key Digital Technologies</i>)
MIE	Mecanismul pentru interconectarea Europei
OI ITER	Organizația Internațională ITER pentru Energia de Fuziune
OLAF	Oficiul European de Luptă Antifraudă
PC7	Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (2007-2013)
S2R	Întreprinderea comună Shift2Rail (inițiativa europeană în sectorul feroviar)
SESAR	Întreprinderea comună „Proiectul de cercetare privind ATM în contextul Cerului unic european”
SNS	Întreprinderea comună „Rețele și servicii inteligente”
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2023

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este definită în [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Atribuire 4.0 Internațional \(CC BY 4.0\)](#). Prin urmare, ca regulă generală, reutilizarea este autorizată cu condiția menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări. Reutilizatorul conținutului elaborat de Curtea de Conturi Europene nu poate altera sensul sau mesajul inițial. Curtea de Conturi Europene nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți o permisiune suplimentară în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți.

Dacă se obține o astfel de permisiune, ea anulează și înlocuiește permisiunea de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o permisiune în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europene nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene